Møte mandag den 11. desember 2006 kl. 12

President: Thorbjørn Jagland

Dagsorden (nr. 31)

1. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2007, kapitler under Kunnskapsdepartementet, Kultur- og kirkedepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 17)
   (Budsjett-innst. S. nr. 12 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 1 (2006-2007) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 2 (2006-2007))
2. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn, Åse M. Schmidt og Bård Hoksrud om etablering av en ordning med fritt skolemateriell for elever i videregående skole som bok- og materialkort
   (Innst. S. nr. 59 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:112 (2005-2006))
3. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Dagrun Eriksen og Bjørg Tørresdal om å på nytt vurdere godkjenning av Den norske skolen i Mopti, Mali og åpne for unntak i friskoleloven
   (Innst. S. nr. 76 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:6 (2006-2007))
4. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Olemic Thommessen, Ine Marie Eriksen Søreide og Kari Lise Holmberg om kartlegging av språkferdigheter på helsestasjonens fireårskontroll
   (Innst. S. nr. 69 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:103 (2005-2006))
5. Referat

Presidenten: Fra representanten Hans Olav *Syversen* foreligger søknad om permisjon i tiden fra og med 11. desember til og med 13. desember for å delta i NATO-parlamentarikerforsamlingens konferanse i Washington.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Aud *Kvalbein,* innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Aud Kvalbein er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møter i dag og for resten av inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Sigvald Oppebøen Hansen og Gunn Olsen. – Andre forslag foreligger ikke, og Sigvald Oppebøen Hansen og Gunn Olsen anses enstemmig valgt som settepresidenter for inneværende ukes møter.

Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen foreslår presidenten at sakene nr. 1, 2 og 3 behandles under ett, og anser det som vedtatt.

Sak nr. 1

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2007, kapitler under Kunnskapsdepartementet, Kultur- og kirkedepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 17) (Budsjett-innst. S. nr. 12 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 1 (2006-2007) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 2 (2006-2007))

Sak nr. 2

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn, Åse M. Schmidt og Bård Hoksrud om etablering av en ordning med fritt skolemateriell for elever i videregående skole som bok- og materialkort (Innst. S. nr. 59 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:112 (2005-2006))

Sak nr. 3

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Dagrun Eriksen og Bjørg Tørresdal om å på nytt vurdere godkjenning av Den norske skolen i Mopti, Mali og åpne for unntak i friskoleloven (Innst. S. nr. 76 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:6 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 2 timer og 5 minutter, og at taletiden blir fordelt som følger: Arbeiderpartiet 40 minutter, Fremskrittspartiet 25 minutter, Høyre 15 minutter, Sosialistisk Venstreparti 15 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 10 minutter og Venstre 10 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [12:04:07] (komiteens leder): Først vil jeg benytte anledninga til å takke komiteen for et godt og konstruktivt samarbeid. Det har vært veldig intensivt, men det har kommet gode bidrag fra alle partier i komiteen. Og det er – som en liten bemerkning – interessant å se at om ikke annet har Regjeringa med det

budsjettforslaget den har lagt fram, greid å samle opposisjonspartiene ganske godt.

Det er i gode økonomiske tider vi kan og skal investere for framtida. Norge har nå historisk gode tider og fantastiske muligheter til å se lenger enn ett år fram. Derfor la vi i Høyres alternative budsjett opp til en stor og veldig offensiv satsing på kunnskap og forskning. Vi foreslo å styrke dette budsjettområdet med 1,1 milliard kr i forhold til Regjeringas budsjettforslag.

Høyre er ikke alene om å stusse over Regjeringas budsjettprofil denne høsten. Fra Universitets- og høgskolerådet, Forskerforbundet, Norges forskningsråd, Abelia, Norsk Studentunion, Studentenes Landsforbund, Akademikerne, Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon, NAVO, NITO, Norsk Industri, NHO, Tekna, Unio, YS, Universitetet i Oslo, Universitetet for miljø- og biovitenskap, Universitetet i Bergen, NTNU, Universitetet i Tromsø og Universitetet i Stavanger mottok komiteen 15. oktober et brev med sterk kritikk av forskningsprofilen i Regjeringas budsjettforslag. Det er et samlet høyere utdannings- og forskningsmiljø som snakker, men deres røst gjorde seg dessverre ikke spesielt bemerket hos Regjeringa.

Det er mulig at regjeringspartiene mener at hele bredden av organisasjoner og institusjoner i utdannings- og forskningsmiljøene tar feil. Men da er regjeringspartiene i så fall de eneste som mener det. For alle som har fulgt regjeringspartiene – Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet – gjennom fire år i opposisjon, gjennom valgkamp og regjeringsforhandlinger, gjennom Soria Moria-erklæringa og retorikken etterpå, er det bare én ting å si: Regjeringa har solgt et produkt den ikke leverer. Regjeringa har solgt en Audi, men leverer en Lada.

Høyres alternative budsjettforslag er bredt og variert. Vi foreslo å rette opp Regjeringas store kutt på 275 mill. kr til universiteter og høyskoler. Det er et lite rakrygget kutt, nettopp fordi Regjeringa ikke sjøl ønsker å ta belastninga med å synliggjøre hvor pengene skal tas fra. Man sier bare til universiteter og høyskoler at man forventer akkurat samme aktivitet i 2007, men for 275 mill. kr mindre. Realiteten er mindre forskningsaktivitet, dårligere studie- og undervisningskvalitet og et stort motivasjonstap for en sektor som har vært og er midt i en stor omstilling i forbindelse med Kvalitetsreformen.

Høyre foreslo å bevilge penger til 350 nye stipendiatstillinger, i tråd med opptrappingsplanen fra forskningsmeldingen. 250 av disse skulle gå til universiteter og høyskoler og 100 til frie prosjekter gjennom Forskningsrådet.

Regjeringa skriver i budsjettproposisjonen at det er et stort behov for å utdanne nye forskere i Norge. Likevel trekker Regjeringa den høyst oppsiktsvekkende konklusjonen at opptrappingsplanen skal brytes, og at det ikke skal bevilges penger til en eneste ny stipendiat i 2007. Det er uklokt, og det er et direkte brudd med en tverrpolitisk vedtatt opptrappingsplan.

For at Norge skal nå de vedtatte målene om at 3 pst. av BNP skal gå til forskning innen 2010, er det nytteløst å bruke forskning og høyere utdanning som salderingspost år etter år. Et vedtak som dette krever betydelig, vedvarende og forutsigbar offentlig innsats. Det er svært lite troverdig at statsråd Djupedal beklager seg over at næringslivet forsker for lite, samtidig som det offentliges andel av forskningsbevilgningene går ned, og Regjeringa uten forvarsel og utredning kutter 150 mill. kr i SkatteFUNN-ordningen – en ubyråkratisk, suksessrik ordning, som nettopp bidrar til at næringslivet forsker mer.

I Høyres alternative budsjett la vi også inn 25 milliarder kr ekstra til Forskningsfondet utover Regjeringas forslag. Det ville sikret 1,1 milliarder kr mer i avkastning i 2008 – penger som ville vært øremerket forskningsformål. Det betyr at fondskapitalen ville vært på 85 milliarder kr med Høyres forslag. Det er svært viktig at det satses på oppbyggingen av fondskapitalen for å sikre forskningen den langsiktigheten og forutsibarheten den trenger. Forskningen forbereder samfunnet på å håndtere nye utfordringer, og det er nye utfordringer vi ikke kjenner i dag. Høyre foreslår dessuten å bevilge 180 mill. kr til anskaffelse av vitenskapelig utstyr for å styrke de tematiske satsingene og teknologiplattformene.

For Høyre er det viktig å se sammenhengen i utdanningssystemet. Hva vi gjør for de minste barna, har betydning for frafallet i videregående skole og for hva slags forskere vi får. Høyre prioriterer derfor i sitt alternative budsjett å styrke grunnopplæringa. Den forrige regjeringas store reform, Kunnskapsløftet, gjennomføres denne høsten. Den skal gi alle elever mer og bedre læring. I tillegg til gjennomføringen foreslår Høyre å bevilge penger til en ekstra uketime i matematikk på barnetrinnet. Da Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre var i regjeringsposisjon fra 2001 til 2005, ble barnetrinnet utvidet med 12 uketimer, etter stillstand på 1990-tallet. Vi har også foreslått bevilgninger til prøveprosjektet hjem-skole-samarbeid og til bedre rådgivningstjeneste. Vi har foreslått å halvere arbeidsgiveravgiften for nye lærlinger fra 2007, og ikke minst har vi satt av penger til leksehjelp og til et prosjekt med frivillige sommerskoler, etter modell av det vellykkede prosjektet i Oslo denne sommeren.

Høyre foreslår også å legge inn penger til å gjenopprette kapitaltilskuddet til friskolene. Etter vår mening skal friskolene være et alternativ for alle, uansett foreldrenes økonomiske stilling. Uten forutsigbare rammevilkår risikerer flere friskoler å måtte stenge. Det eneste alternativet til den offentlige skolen blir da rene private skoler, der foreldrene må betale alle driftsutgiftene.

Prestene i Den norske kirke gjør en veldig viktig jobb. For å sikre at prostereformen gjennomføres på en god måte, er det viktig å sikre penger til flere prester. Høyre foreslår derfor å bevilge 15 mill. kr til flere prestestillinger, hvorav to skal øremerkes studentpreststillinger.

Norge skal være et kunnskapssamfunn som satser på skole, utdanning og forskning. I de gode tidene vi har nå, har vi en reell sjanse til å sette avtrykk etter oss og berede grunnen for kommende generasjoner.

Det er i disse tider fullstendig ubegripelig at Regjeringa, med statsråd Djupedal i spissen, finner det fornuftig å ta et hvileskjær i forsknings- og utdanningspolitikken. Et hvileskjær er som regel et varsel om svakere rundetider og om at løperen har disponert kreftene feil. Aldri før har vel

(Eriksen Søreide)

skøyteløpere tatt hvileskjær i første runde. Når Regjeringa også får servert en fiks ferdig forskerskole på Simula, som i første omgang trenger politisk aksept og i neste omgang 30 mill. kr, takker Regjeringa nei. Forstå det den som kan!

Utenfor Regjeringas innerste sirkler er det knapt mulig å oppdrive noen som ikke mener at forslaget til forskningsbudsjett for 2007 er begredelig lesning. Den ene kronikken og artikkelen etter den andre, forfattet av noen av nestorene innenfor høyere utdanning og forskning, bekrefter dette. At en regjering i de gode tidene vi har nå, foretar dramatiske kutt til kunnskap og forskning, er et klart signal om manglende vilje til å prioritere framtida. Når statsråd Djupedal i tillegg mener at disse kuttene er uttrykk for en offensiv politikk og store ambisjoner, må det være lov å spørre om statsråden overhodet har fått med seg hva et samlet Kunnskaps- og Forsknings-Norge har prøvd å fortelle.

Kolbjørn Hagen, som er avtroppende leder i Forskerforbundet, sa under budsjettframleggelsen at det var en svart dag for norsk forskning. Bondevik II-regjeringa la i budsjettforslaget for 2006 fram en opptrappingsplan for den offentlige forskningsinnsatsen fram til 2010. Det er en plan SV sjøl ønsket. Men i SVs og Regjeringas eget budsjettforslag for 2007 er ikke opptrappingsplanen fulgt opp, og den er ikke omtalt videre. Derfor ber Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre Regjeringa om å legge fram en slik plan.

Det er ubegripelig for alle som er opptatt av forskning og høyere utdanning, at Regjeringa som et av sine første politiske grep frasa seg muligheten til å videreføre den økningen på 39 milliarder kr som lå i Forskningsfondet. Det eneste statsråden kan skryte av, er egentlig at han ikke inviterte til omkamp med en enstemmig innstilling fra Stortinget. Statsråd Djupedal og hans kollegaer mener fortsatt at den foreslåtte økningen i Forskningsfondet var en snubletråd. Det er mildt sagt en spesiell påstand som bare bekrefter poenget. Denne Regjeringa snublet i for høye forskningsbevilgninger, fordi den hadde planer om å bruke pengene på noe annet. I en tid hvor vi burde ha gitt gass og satset, kommer Regjeringa til å måtte reparere sin egen skade først.

Politikk er prioritering. Statsråd Øystein Djupedal sa til Aftenposten 22. september i fjor at det vi vil få til, får vi til. Statsministeren sa under budsjettframleggelsen at budsjettet er uttrykk for en reell politisk prioritering. Da kan jeg ikke forstå annet enn at dette dårlige budsjettet for forskning og høyere utdanning er uttrykk for Regjeringas vilje og evne. Det er symptomatisk at jo flere ord Regjeringa bruker, jo mindre penger bevilger den. Der Regjeringa foretar de store kuttene på de store oppgavene, ønsker Høyre å bruke de store pengene på de store oppgavene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anniken Huitfeldt (A) [12:14:35]: Høyre snakker aldri om sine resultater i forbindelse med økningen til Forskningsfondet de fire årene de hadde statsråden i Utdanningsdepartementet.

Ine Marie Eriksen Søreide sa i finansdebatten at hun var svært fornøyd med sin egen regjerings forskningsinnsats, for da den gikk på, hadde hun nemlig forventninger om at Forskningsfondet skulle øke med 5 milliarder kr. I dag sier Eriksen Søreide at hun – i løpet av ett år – ønsker å øke Forskningsfondet, og at det er helt naturlig å øke det med 35 milliarder kr.

Hva er årsaken til at Høyre aldri snakker om *sine* resultater når det gjelder økningen til Forskningsfondet, men hele tiden snakker om det de foreslo den gangen de visste de skulle gå av? Hvorfor hadde Eriksen Søreide mye større forventninger til vår regjering enn hun hadde til sin egen regjering?

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [12:15:34]: Jeg takker for spørsmålet.

Det er jo interessant at da regjeringa Bondevik II gikk på i 2001, kom den etter en regjering Stoltenberg. Da var Forskningsfondet på 10 milliarder kr. Det var beskjedent på den tida, fordi regjeringa Stoltenberg ikke hadde villet prioritere Forskningsfondet. Derfor ønsket jeg, som daværende Unge Høyre-leder, at Forskningsfondet måtte opp på 15 milliarder kr det første året. Det syntes jeg var offensivt den gangen, siden Forskningsfondet da var på 10 milliarder kr. Men planene stoppet ikke der, og våre ambisjoner stoppet ikke der. Det har jo både det siste budsjettforslaget vi la fram, og den perioden vi har bak oss, vist. Jeg syns f.eks. det er interessant når man diskuterer bevilgninger til forskning og høyere utdanning, at Regjeringas representanter selv etter budsjettframleggelsen argumenterte med at universitets- og høyskolesektoren hadde fått så mye penger av den forrige regjeringa at det var forsvarlig og nærmest fornuftig å kutte bevilgningene med 275 mill. kr for dette året. Så det viser seg altså at den perioden vi har bak oss, perioden 2001–2005, var meget god for forskning og høyere utdanning i Norge.

Ole-Anton Teigen (SV) [12:16:51]: Representanten fra Høyre viste til alle forskningsmiljøene som krever mer og mer. Og så sier hun at Regjeringen leverer en Lada og ikke en Audi, som Høyre vil ha. Men hvis Lada-en er miljøvennlig, og folk rundt om i hele landet har mulighet til å få en Lada, er det vel kanskje bedre med en slik bil enn ingen bil.

Men så gjelder det hvordan man presenterer det man sier. Forskningen er blitt økt med 900 mill. kr – nominelle kroner – FoU har fått en økning på 2,3 milliarder kr i løpet av de to siste årene. Realveksten i 2007 er på 2,5 pst. og var i 2006 på 6,7 pst. Det er faktisk bedre enn det den forrige regjeringen greide.

Er det slik at Høyres ønsker er slik som for en liten bjørn som heter Ole Brumm: Ja takk, begge deler? For årets statsbudsjett innebærer jo i tillegg at det er full barnehagedekning, at Kunnskapsløftet er fulgt opp, og at det er gratis læremidler til barn i videregående skole.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [12:17:50]: Høyre mener og har alltid ment at det er fullt mulig å få til en god satsing både på forskning og høyere utdanning og på

grunnutdanning. Det viste vi i den perioden vi satt i regjering, og det viser vi også i vårt alternative budsjett.

Jeg er enig i at nye Lada-er kan være miljøvennlige og fine, men det er noe med misforholdet mellom de løftene som er gitt, mellom den politikken som er ført i opposisjon fra bl.a. SV, og ikke minst når det gjelder den realiteten som møtte forskningsmiljøene og miljøene innen høyere utdanning den 6. oktober i år.

Det er også interessant at representanten Teigen trekker fram den nominelle økningen på 900 mill. kr, for realiteten er at bak disse tallene skjuler det seg en sterk økning av Forskningsfondets avkastning, i tillegg til at man ikke har tatt høyde for pris- og lønnsvekst. Det betyr at av de 900 mill. kr er det igjen ca. minus 159 mill. kr i direkte forskningsbevilgninger over dette budsjettet. I tillegg vet vi jo at i fjor, for fjorårets budsjett, reduserte Regjeringa økningen i forskningsbevilgningene fra 1,4 til 1,3 milliarder kr etter at de hadde stokket om på budsjettet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Anniken Huitfeldt (A) [12:19:25]: På slutten av 1800-tallet sa lærer, kirkesanger og stortingsrepresentant Olafsen at skolen var en oppdragelse i standsforskjeller og misunnelse, for det var en følge av at man fra barndommen ble satt på hver sin benk. Derfor var venstrestatens store idé at folkeskolen skulle gjelde alle. Det gjaldt å knytte de bedrestiltes interesser til fellesskolen, skrev folkehøgskoleforstander Berntsen.

I den skolepolitiske diskusjonen de siste årene har jeg møtt en del høyreorienterte folk som mener at frislippet den forrige regjeringen lovte, ikke var så dramatisk. Det er så få elever det handler om, blir det sagt. Men i våre nordiske naboland ser vi tydelig konsekvensene. Danmark har en markant overkant av barn med akademikerforeldre til privatskoler, ikke fordi den offentlige skolen er dårlig, ikke fordi foreldrene ikke tror på fellesskapet, men frykten for at eget barn ikke skal få det aller, aller beste, er nok til at mange foreldre tar barna sine ut av den offentlige fellesskolen.

I Sverige har det lenge vært flertall for en liberalistisk privatskolelov, som heldigvis fikk kort levetid i Norge. De grønne i Sverige dannet nemlig flertall med de borgerlige for denne loven mens sosialdemokratene styrte. I helgen møtte jeg Sveriges tidligere finansminister. Han sier at privatskoleloven var med på å øke forskjellene mellom barn fra ulike samfunnslag i Sverige. Denne valgfriheten har redusert kvaliteten i den offentlige skolen, var hans budskap. Den offentlige skolen blir sittende igjen med de elevene som trenger mest oppfølging, mens foreldre med mange ressurser velger private alternativer. Kommunene taper penger på privatskolene, sier han.

Derfor vil vi ha en ny privatskolelov, og derfor satser vi nå for fullt på den offentlige fellesskolen. For det er et mål i seg selv at barn møter barn fra ulike sosiale lag i den offentlige skolen. Og i et samfunn hvor vi blir stadig mer forskjellige, trenger vi felles møteplasser. Lukkede enklaver for akademikerbarn på én skole og for innvandrerbarn på en annen skole gir ikke barn og unge en god ballast senere i livet. Fellesskolen lærer barn og unge om mangfold.

Fremskrittspartiet har ingen skolepolitikk som tar vare på de felles møteplassene i vårt samfunn – med dem er det fritt fram til alle som kan betale for det. Men markedsmekanismene passer ikke til å skape kvalitet i skolen. Man rykker da ikke opp poden med rota fra venner og alt i lokalmiljøet dersom man ikke er fornøyd med skolen, for så kanskje å bytte til enda en ny skole året etter. Det er noe annet å bytte sjampo enn å bytte skoleplass for barna.

I sitt første budsjettforlik med Bondeviks forrige regjering gikk Fremskrittspartiet sammen med Høyre inn for at skolene som hadde kjøpt inn bøker til utlån til elevene på videregående, skulle selge dem. Da hadde Arbeiderpartiet to år tidligere inngått budsjettavtale for 2000 med Venstre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet for å få i gang denne gode ordningen med gratis skolebøker for elever på videregående skole. Men i 2001 stoppet alt opp. Etter årevis med beinhard motstand fra Fremskrittspartiet, hvor de var ansvarlige for å reversere ordningen, kommer partiet nå krypende og er for gratis skolebøker. Det er fint å skifte mening, men Fremskrittspartiet har ikke inngått et eneste budsjettforlik de siste årene der skolebøker eller skole har vært prioritert med en eneste krone. Når partiet skal velge, velger de bort skole aller først. SFO skal være ren barnepass, der nevner ikke Fremskrittspartiet kvalitet.

Dette budsjettet viser at opposisjonen ikke har noe alternativ til den sittende regjerings prioriteringer, bortsett fra at de øker en del poster som vi er enige i. Typisk for disse prioriteringene er at det er mer lek enn realitet. Når Høyre og Fremskrittspartiet tar penger til sine markeringssaker ved å kutte i administrasjonen til Utdanningsdepartementet og Utdanningsdirektoratet fordi, som de skriver, moderniseringen har stoppet opp under de rødgrønne, sier det noe om hvor lite alvorlig vi kan ta deres alternativ.

Da Høyre ble forlikt med Fremskrittspartiet om budsjettavtalen, het det sågar at det var nødvendig med midler til administrasjon for å kunne holde oppe kvalitet og framdrift. Denne leken ser vi også i diskusjonen om Forskningsfondet. Det er besynderlig at en regjering som satt i fire år, aldri skryter av det de fikk til på forskningsfronten, men bare skryter av det ene budsjettet de la fram da de visste at de skulle gå av. Da var de rause og kunne bla opp mye.

I statsbudsjettet for 2002 foreslo de økninger i Forskningsfondet på 3 milliarder kr, for 2003 på 3 milliarder kr, for 2004 på 1 milliard kr og for 2005 på 3,2 milliarder kr. Nå er liksom 35 milliarder kr i økning et helt naturlig tall. Sju ganger så høy forventning til Forskningsfondet når en sitter som leder av komiteen i forhold til den tiden man satt som leder av Unge Høyre – det er ikke særlig troverdig. Det er som å gå på kafé med vennene sine og den ene gangen du selv ikke skal være med på å betale regninga, foreslå en rett som er ti ganger så dyr som de gangene du er med på å betale – og attpåtil etterpå skryte av hvor raus du var den gangen du selv ikke skulle betale.

Denne Regjeringen satser på forskning. Vi satser på forskning på nordområdene, vi øker forskningsfondet mer

på to år enn det den forrige regjeringen gjorde i løpet fire. Det er 1 pst. nedgang i budsjettet til høyere utdanningsinstitusjoner. Vi mener det er forsvarlig i dette budsjettet, for denne gangen har vi prioritert grunnopplæringen. Vi har prioritert trosopplæring og prostereform, ikke minst har vi prioritert studieforbundene, som Høyre og Fremskrittspartiet alltid har vært enige om å kutte, fordi det bl.a. handler om grunnleggende ferdigheter og tiltak i mange lokalmiljøer for voksne.

Forskjellen på denne og den forrige regjeringen er at vi tror på felles møteplasser. Vi tror på den gamle læreren, som sa at en lærer noe veldig viktig ved å sitte ved den samme benken.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anders Anundsen (FrP) [12:26:06]: Det er i grunnen litt festlig å høre representanten Huitfeldt bruke mesteparten av innlegget sitt på å fortelle om Fremskrittspartiets og Høyres politikk. Jeg tror årsaken til det er at det ikke er så mye å skryte av i det budsjettet Regjeringen legger frem.

Jeg synes det var interessant å merke seg at representanten Huitfeldt hevdet at friskolene i Sverige har hatt en negativ innvirkning på den offentlige skolen der. Det er en rekke undersøkelser som viser det motsatte, men jeg hører at uttalelsene fra en tidligere finansminister i Sverige skal gå foran de undersøkelsene. Det får være Regjeringens utfordring. Men i Norge var det igangsatt et forskningsprosjekt som skulle avklare nettopp dette – i hvor stor grad friskoler har innvirkning, og i tilfelle hva slags innvirkning, på den offentlige skolen. Det forskningsprosjektet stanset departementet, og begrunnelsen fra statssekretær Rugtvedt var at denne regjeringen ikke baserer sin politikk på forskning.

Da synes jeg det er betimelig å spørre hvorfor Regjeringen er så redd for å få kunnskap. Er det fordi den frykter at man vil slå beina vekk under grunnlaget for deres retorikk når det gjelder friskolene?

Anniken Huitfeldt (A) [12:27:11]: Det er helt naturlig når man gjennomfører en ny politikk, at man setter i gang forskning for å følge opp konsekvensene av den nye politikken som man har vedtatt. Det var grunnen til at den forrige regjeringen satte i gang følgeforskning som følge av den gamle friskoleloven.

Vi har nå reversert denne friskoleloven, vi ønsker en ny privatskolelov. Da er det naturlig at vi ser på forskning i denne sammenheng. Vi trenger ingen forskning i forhold til en friskolelov som ikke har blitt vedtatt. Vi har alltid satt i gang følgeforskning som følge av den politikken vi *har* vedtatt.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [12:27:55]: Det er interessant å høre representanten Anniken Huitfeldt mene at det ikke er behov for forskning om en lov som eksisterer. Den eksisterer og gjelder fram til en ny lov er vedtatt. Men jeg ser at flertallsstyret tar på Regjeringens stortingsrepresentanter, slik at de tror at de ikke lenger er avhengige av Stortinget for å få vedtatt nye lover.

Det er også interessant at friskoledebatten kommer opp, fordi vi nettopp har fått to solide norske forskningsrapporter som viser at det ikke er noen segregeringseffekt av friskoler i Norge, og at friskolene ofte er bedre til å tilpasse opplæringen og gi godt læringsutbytte for elevene. Det er nettopp i den offentlige fellesskolen at segregeringen og forskjellene som følge av sosial bakgrunn har vært så massiv mellom elevene.

Men jeg vil tilbake til finansdebatten. Anniken Huitfeldt gikk i finansdebatten langt i å love økte bevilgninger til universiteter og høyskoler og forskning i neste statsbudsjett. Står representanten Huitfeldt ved de uttalelsene?

Anniken Huitfeldt (A) [12:28:54]: Jeg har sagt at i løpet av denne perioden kommer vi til å oppleve en styrkning av høyskole- og universitetssektoren. Det står jeg fast ved. Når det gjelder fellesskolen, mener jeg at det er en verdi i seg selv at barn og ungdom fra ulike sosiale lag møtes i den offentlige fellesskolen. Når vi vet at i København er det slik at 38 pst. av akademikerbarna går i privatskole, mot en mye mindre andel av andre barn, er det skolen som møteplass som har blitt redusert. Jeg synes det er et mål i seg selv at vi blir kjent med hverandre innenfor den offentlige fellesskolen. Det skaper sosial kontakt. Skal vi opprettholde vårt velferdssamfunn som en sosial kontrakt mellom mennesker, trenger vi sosial kontakt i hverdagen.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:29:55]: Jeg tror at den offensive forskningssatsingen man så i Bondevik-regjeringens siste budsjett, også må ses i forbindelse med en redsel for at et nytt regime ville stoppe opp, og det gjorde det.

Jeg har også lyst å gjøre representanten Huitfeldt oppmerksom på at Kirken bør merke seg den mistillit som denne regjeringen indirekte uttrykker overfor Kirkemøtet. Vi kan ikke forstå det som noe annet når regjeringspartiene ikke kan være med på å understreke viktigheten av arbeidet i Kirkens egne organer, ikke kan si at de ser positivt på utviklingen av Kirkemøtet, og ikke kan si at det er avgjørende for Kirken som trossamfunn at disse organer kan bevare og styrke sin selvstendighet i tiden framover.

Mener Arbeiderpartiet at den demokratiseringsprosessen som har pågått i Kirken de senere årene, har vært uheldig for utviklingen av Den norske kirke, og synes man dette er et godt utgangspunkt for å få til en bred og samlende løsning for Den norske kirke?

Anniken Huitfeldt (A) [12:30:54]: Vi er opptatt av å styrke demokratiseringen av Den norske kirke. Vi mener at det har vært en positiv utvikling de siste årene, men det er viktigere at vi styrker denne demokratiseringsprosessen ytterligere, slik at det vanlige kirkemedlem får mer innflytelse over det som skjer i Kirkens organer.

Hva gjelder bevilgningene til forskning, økte de i statsbudsjettene med ca. 3 milliarder kr hvert eneste år under den forrige regjeringen. I år øker vi Forskningsfondet med

10 milliarder kr og i fjor med 14 milliarder kr. Så i statsbudsjettene har det vært en markant økning i Forskningsfondet sammenlignet med den forrige regjeringens innsats.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Anders Anundsen (FrP) [12:31:52]: Jeg vil først tillate meg å bemerke at i replikkordvekslingen med representanten Huitfeldt gav hun uttrykk for at det var unødvendig med forskning fordi loven skulle endres. Meg bekjent er det ingenting i det høringsforslaget som er sendt ut om endringer i friskoleloven, som skulle tyde på at vi ikke har friskoler etter at ny lov er vedtatt. Det betyr at det fortsatt ville være relevant å få undersøkt i hvilken grad friskoler har en positiv eller negativ innvirkning på den offentlige skolen. Jeg vil fastholde at jeg tror motivet for at en stoppet dette prosjektet, var at en ikke ville ha svaret.

For noen er det vi behandler i dag, kun en disponering og fordeling av norsk rikdom på budsjettkapitler. For andre handler det om hvorvidt dagens politikere er fremsynte og gir kommende generasjoner muligheten til å ta et godt grep om de utfordringene vi vet kommer.

Norge er igjen beæret med topplassering i den internasjonale levekårsundersøkelsen, og nordmenn flest har all grunn til å være fornøyde. Mens folkets formue i løpet av neste år er ventet å overstige 2 300 milliarder kr, plassert i utenlandske porteføljer med ulik grad av risiko, sitter utdannings- og forskningssektoren igjen med noen undringer etter dette budsjettforslaget. Styrene ved landets universiteter og høyskoler undres over hvilke kutt og nedskjæringer de skal komme med for å imøtekomme Regjeringens innsparingskrav.

Få av oss vil vel si at en effektivisering i størrelsesorden 1,5 pst. av driftsbudsjettet er dramatisk. Noen vil til og med kunne hevde at det er fornuftig med en budsjettreduksjon fra tid til annen for å bidra til å bedre ressursutnyttelsen og få mer igjen for de pengene som brukes.

Likevel må budsjettreduksjoner på høyskoler og universiteter ses i en større sammenheng. Universiteter og høyskoler er viktige i utviklingen av kunnskapssamfunnet, og de må være langsiktige og faglig selvstendige forvaltere av kunnskap. I Regjeringens styringsdokument, også kalt eventyrerklæringen fra Soria Moria, står det at Regjeringen vil styrke bevilgningene til universiteter og høyskoler.

I statsbudsjettet for 2005 foreslo Bondevik II-regjeringen et kutt på 78 mill. kr til universiteter og høyskoler for å kutte antall studieplasser. Den gang reagerte de sosialistiske partiene kraftig, og i Budsjett-innst. S. nr. 12 for 2004-2005, side 62, omtaler Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet kuttforslagene på statlige høyskoler med 30,6 mill. kr på denne måten:

> «Disse medlemmer har merket seg at reduksjonen ikke er begrunnet i annet enn behovet for innsparing på budsjettet, uten å reflektere det faktiske behovet i sektoren.
>
> Disse medlemmer mener den foreslåtte reduksjonen representerer et brudd på forutsetningene som har ligget til grunn for gjennomføringen av Kvalitetsreformen innen høyere utdanning, der en av målsetningene er å gi institusjonene større grad av forutsigbarhet.»

Noe senere i merknaden står det at forslaget

> «innebærer et kutt i basisfinansieringen til institusjonene og rokker ved forventningen om at finansieringssystemet skulle ligge fast over tid».

Jeg merker meg med interesse den dramatikk som gjenspeiles i merknaden fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet. Det kuttet som i 2005 var så dramatisk, representerer i området en fjerdedel av det kuttet universitetene og høyskolene får, som de samme partiene insisterer på i statsbudsjettet for 2007. Begrunnelsen er først og fremst hensynet til det samlede budsjettopplegget. Den kritikken de nåværende regjeringspartier fremmet i budsjettet for 2005, rammer dem selv i dag med fire ganger den samme styrke. Det viser et interessant trekk i norsk politikk, og det er ikke et trekk vi kan være stolte av.

Fremskrittspartiet foreslo i finansinnstillingen at det ikke skulle gjennomføres kutt i bevilgningene til universitetene og høyskolene.

Elevene i videregående skole har blitt lovet gratis skolemateriell i flere år. I dag behandler vi et forslag fra Fremskrittspartiet om at alle elever i videregående skole allerede fra førstkommende høst skal få fritt skolemateriell. Regjeringen går mot dette forslaget og vil innføre en fylkeskommunal ordning som skal innfases over tre år. Det betyr at 66 pst. av elevene i videregående skole ikke får ta del i denne ordningen fra høsten. Det vil nok bli oppfattet som ganske urettferdig av de to tredjedelene som fortsatt må betale skolemateriellet selv.

At Regjeringen overlater til fylkeskommunen å ta den upopulære avgjørelsen om at det må innføres en utlånsordning for skolebøker, som gjør at elevene ikke kan bruke ordinær studieteknikk med understrekninger og kommentarer i læreboka, er lite ansvarsfullt.

Fremskrittspartiet vil gi elevene en bok- og materialkortordning, hvor de med en form for rekvisisjon kan plukke ut eget utstyr etter eget pensum og utstyrsliste. Da vil eleven kunne velge det læremateriellet som passer den enkelte best.

Vi registrerer at både Elevorganisasjonen, Utdanningsforbundet, forfattere, forleggere og en rekke andre, er enig med Fremskrittspartiet i at en utlånsordning vil være den minst fornuftige modellen for fritt skolemateriell. Vi tar til etterretning at Regjeringen overser det.

Tidligere i år kunne Riksrevisjonen avsløre at opplæringstilbudet ved en rekke grunnskoler ikke var tilfredsstillende. Riksrevisjonen pekte særlig på at elever som hadde behov for ekstra oppfølging, men som ikke hadde rett til spesialundervisning, var særlig utsatt. Jeg vil derfor gjerne få peke på at Fremskrittspartiet i finansinnstillingen foreslo å bevilge 55,5 mill. kr til ulike tiltak for elever med særskilte læringsutfordringer. Nå når Kunnskapsløftet er under gjennomføring, er det avgjørende at de elevene som tidligere var mest utsatt for å bli oversett, ikke skal bli det under reformeringen av grunnopplæringen. Derfor er det viktig å fokusere særskilt på denne elevgruppen.

Riksrevisjonen kunne også meddele at det var lærernes kompetanse som var den viktigste faktoren for om elevene fikk nødvendig tilpasset opplæring. Tidligere har undersøkelser som PISA og TIMSS vist oss at vi har store atferdsutfordringer i norsk skole, ved at våre klasserom utmerker seg negativt med bråk og uro. Fremskrittspartiet foreslo 20 mill. kr ekstra til etter- og videreutdanning av lærere, med særlig vekt på klasseledelse.

I tillegg mener Fremskrittspartiet at det er viktig å stimulere til en likere behandling av private og offentlige tilbydere av utdanning. Derfor foreslo vi å innføre en ordning med kapitaltilskudd for friskolene og økt bevilgning til de private høyskolene.

Mang en gang har vi opplevd talere fra landets fremste talerstol – jeg henviser til denne – hevde at Regjeringens politikk vil løse de velferdsutfordringene vi står overfor i Norge. Den tidligere lederen av finanskomiteen, nå statssekretær Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, sa under finansdebatten, da han fortsatt ledet finanskomiteen, at Regjeringen innfrir sine skoleløfter. Representanten Huitfeldt meddelte i samme debatt at Regjeringen skulle øke bevilgningene til høyere utdanning i løpet av perioden.

Jeg undres om vi ikke omtrent på samme tid til neste år vil høre de samme setningene. Men saken er at Regjeringen ikke innfrir sine valgløfter. I kommunene kuttes det for tiden i skolebudsjettene. Det tilsettes ikke flere lærere. Skolebøkene blir ikke skiftet ut over alt, og det er ikke én eneste elev som har fått smake på Regjeringens skolematsatsing.

Fremskrittspartiet foreslo i finansinnstillingen å øremerke 600 mill. kr til grunnopplæringen. Både Fremskrittspartiet og Utdanningsforbundet har tro på øremerking som virkemiddel for at pengene skal havne i skolen. Da blir ikke økningen omprioritert av ivrige, dyktige lokalpolitikere med en rekke ulike lokale valgløfter og ønskemål. Blant annet antyder flere undersøkelser at kompetanseutviklingsmidlene for lærerne blir brukt til helt andre formål enn til å bedre lærernes kompetanse. Dersom en satsing på skole skal ha troverdighet, er det nødvendig med tilstrekkelig øremerking, oppfølging og kontroll. Bare på den måten vil en kunne holde ord når en sier at skole skal stå høyt oppe på prioriteringslisten.

Jeg synes det er viktig at vi også bruker litt tid i debatten på å diskutere kirkepolitiske spørsmål. Til tross for at det for tiden er et stort og bredt folkelig engasjement i debatten om Den norske kirkes fremtidige tilknytning til staten, er de kirkelige diskusjoner i denne sal nærmest fraværende. Det kan selvfølgelig skyldes at kirkestatsråden er mer opptatt av andre ansvarsområder enn dem som hører det kirkelige til, men tidvis registrerer jeg at det svinges ut slag i flere retninger, sist mot Kirkerådet, som har konkludert i stat–kirke-spørsmålet på en måte som tydeligvis har falt statsråden tungt for brystet.

I en budsjettbehandling som denne er det neppe naturlig å trekke opp en større spekulasjon om den skjebnen Gjønnes-utvalgets innstilling vil få. Det er imidlertid høyst relevant å peke på at Regjeringen foreslår flere reduksjoner på kirkelige kapitler i sitt forslag. De har heller ikke til intensjon å følge opp prostereformen. I tillegg har Regjeringen lagt opp til at realkapitalen i Opplysningsvesenets fond kan angripes. På denne måten risikerer vi nå at Kirken tappes for ressurser, sakte, men sikkert. Det skjer midt i en debatt om fremtidig tilknytningsform.

Fremskrittspartiet har foreslått 52 nye prestestillinger. Vi har gått mot endringer i lov om Opplysningsvesenets fond som nå tillates tappet, og vi vil beholde bevilgningene til det lokale kirkedemokratiet. Et særskilt argument for dette er jo nettopp at Kirken, midt i en endringsprosess, ikke skal tappes. Vi håper at regjeringspartiene fra og med neste budsjett vil bidra til å sikre finansiell stabilitet for Kirken på lang sikt.

Norge er et land som er rikt på penger og olje. Vi er en nasjon med få mennesker, men av disse få har mange høy utdannelse. Av dem med høy utdannelse er det mange som har kompetanse i verdensklasse. Fremskrittspartiet tror det er viktig å få frem flere av dem. Vi tror det viktigste perspektivet for en pengenasjon som Norge vil være å utnytte denne situasjonen med rikdom pengemessig til å stimulere mennesker til å yte sitt ytterste, til å lete der ingen har lett før, og til å finne løsninger som intet hode har sett maken til. Det er én måte å sikre en slik kompetansebygging på, og det er å sikre tilstrekkelige ressurser og gode forutsetninger for økt forskningsinnsats.

Det er verdt å merke seg at alle de fire opposisjonspartiene, med følge fra et samlet Forsknings-Norge, et samlet universitets- og høyskolemiljø samt en rekke næringslivsaktører peker på at Regjeringens forskningssatsing er en gedigen skuffelse. Det er leit at fremtiden har så liten vekt i denne regjeringens prioriteringer. Fremskrittspartiets forskningspolitikk ville gitt forskningen i 2007 900 mill. kr mer enn Regjeringens opplegg og i 2008 nesten 2 milliarder kr mer.

Ved behandlingen av denne budsjettinnstillingen i fjor stod Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre sammen om tre forslag. Når denne budsjettdebatten etter hvert vil gå mot slutten, vil det være klart at Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil stå sammen om 20 forslag. Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre står sammen om ytterligere to.

Siden det fra enkelte hold i Regjeringen stadig vises til de store ulikhetene mellom partiene på ikke-sosialistisk side – og jeg skal ikke underslå at det på enkelte områder er store ulikheter mellom disse partiene – er det en glede å kunne fremvise på dette området, i den gode viljes navn, at en kan finne frem til en rekke gode løsninger på dette fagfeltet som er langt bedre enn de regjeringspartiene er kommet til enighet om.

Derfor er det med stor glede at jeg på vegne av de nevnte partier, Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, tar opp de 20 forslagene vi står sammen om. Jeg tar også opp de to forslagene Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre står sammen om, samt de forslag Fremskrittspartiet har fremmet alene.

Presidenten: De forslag representanten Anundsen refererte til, er dermed tatt opp.

Det blir replikkordskifte.

Torfinn Opheim (A) [12:44:52]: Representanten Anundsen beskrev på en levende måte de dramatiske kuttene som er foreslått, men han nevnte ikke noen av de kuttene som Fremskrittspartiet selv foreslår. Jeg kan nevne noen av dem. Fremskrittspartiet foreslår 23 mill. kr i kutt til Sametinget, som vel betyr en nedleggelse. 47 mill. kr i tilskudd til samisk grunnopplæring blir foreslått kuttet, 10 mill. kr i kutt til tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i videregående skole og kutt til utvikling av musikk- og kulturskoler og kunst- og filmskoler.

Jeg lurer på om Fremskrittspartiet er på vei mot A4-samfunnet, og om Fremskrittspartiet kan beskrive foreslåtte kutt som dramatiske?

Anders Anundsen (FrP) [12:45:41]: Mitt poeng med å illustrere dramatikken i kuttforslagene for universitets- og høyskolesektoren var at de sittende regjeringspartiene for to år siden, i budsjettet for 2005, mente at et kutt på i underkant av en fjerdedel av det kuttet Regjeringen nå foreslår, var «dramatisk». Jeg siterte også fra innstillingen, hvor regjeringspartiene – bl.a. Arbeiderpartiet som Opheim er en del av – viste hvor dramatiske konsekvenser dette kuttet kunne få.

To år senere kutter altså den sittende regjering nesten fire ganger så mye som de gjorde da kuttet var dramatisk sist. Det som var mitt poeng i innlegget, var at jeg forstår ikke hva som for to år siden var så dramatisk med et mindre kutt i antall elevplasser, når en nå kan kutte 274 mill. kr uten at det er dramatisk. Det var det poenget jeg forsøkte å illustrere i mitt innlegg.

Ole-Anton Teigen (SV) [12:46:45]: Å høre representanten Anundsens engasjerte og klare innlegg er som å høre en del omreisende predikere fra en nær fortid, der de presenterte for folket at det var viktig å la seg omvende nå, for ellers havner man på et sted man ikke skal nevne i denne sal.

Så er det dette at Fremskrittspartiet i mange sammenhenger blir kalt revisorpartiet. Når det gjelder høyskole- og universitetssektoren, får de 99 pst. av 100 pst. Er det ikke av og til nyttig å tenke gjennom de ressursene vi har, og hvordan vi kan få mest mulig ut av dem i stedet for bare å kreve mer og mer?

Anders Anundsen (FrP) [12:47:26]: Jeg er enig med spørreren i at det er viktig å la seg omvende, og det så fort som mulig – særlig i politisk sammenheng. Det tror jeg vi skal bidra til i de tre årene som er igjen til 2009.

Når det gjelder kuttforslagene, har jeg lyst til å henvise til det forrige svaret mitt. I 2005 var 78 mill. kr et dramatisk kutt, i 2007 er det ingenting. Da er 274 mill. kr i kutt, fremmet av Regjeringen, helt uproblematisk. Men jeg er enig i – og det sa jeg også i innlegget – at noen ganger kan det være fornuftig å stoppe opp og se hvordan vi bruker ressursene. Bruker vi ressursene på en fornuftig måte? Utfordringen her er at man har skapt en forventning, som vi forventer at universitets- og høyskolesektoren faktisk følger opp, om et ambisjonsnivå. Når pengene da uteblir, øker også dramatikken. Forventningene er skapt av Regjeringen, og Regjeringen har også satt på bremsene, som gjør at forventningene ikke innfris. Det er det vi mener er bekymringsverdig.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:48:30]: I fjor valgte Regjeringa å lage et økonomisk opplegg som gjorde at kommunene fikk 9,5 milliarder kr mer i år. I år legger Regjeringa fram et opplegg for kommunene for neste år, som gir dem ca. 3,6 milliarder kr mer. Vi vet at det er skole og eldreomsorg som er de største budsjettpostene for kommunene og fylkeskommunene.

I Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag er det lagt inn mange øremerkinger – en har ikke tro på det lokale vettet – bl.a. øremerking til eldreomsorg, til grunnopplæring og til fylkeskommunene med 200 mill. kr til videregående opplæring. Men når en ser at det er veksten i elevtallet på videregående trinn som er størst, er det der vi har de største utfordringene. Det blir flere og flere 16-åringer, og hvordan kan Fremskrittspartiet da forklare at en øremerker så lite til fylkeskommunene og så mye til kommunene, når behovet er størst hos fylkeskommunene, og når alle høringsinstanser peker på behovet fylkeskommunene har for å gi en god grunnopplæring? Hvorfor er det der dere øremerket minst, når dere øremerker mer andre steder, når behovet er størst hos fylkeskommunen, noe også KS sier i høring?

Anders Anundsen (FrP) [12:49:36]: Det synes jeg i grunnen var en festlig vinkling, fordi Fremskrittspartiet øremerker 200 mill. kr mer enn Regjeringen til videregående opplæring. Regjeringen øremerker ikke penger til dette. Det er hele poenget.

Regjeringen lar det være opp til fylkeskommunene – og for så vidt også til kommunene når det gjelder grunnskolenivået – å prioritere disse pengene. Vi sier ikke at lokalpolitikere har noe dårligere vett enn det vi har her. Det vi sier, er at de står overfor en rekke vanskelige prioriteringer lokalt, og erfaringene viser jo fra undersøkelser som er kommet så langt i år, at pengene ikke havner i skolesektoren. I vår sa tre av fire rektorer på skolene at de ikke hadde fått en eneste krone mer for dette budsjettåret. De kunne ikke bruke mer til vedlikehold, de kunne ikke bruke mer penger til lærere. De hadde ikke sett noen endring fra 2005 til 2006. Det er realiteten.

Vi kan sitte her og si at vi er så flinke til å bevilge penger til kommunene, men når kommunene ikke bruker pengene på de viktigste sektorene, er det vårt ansvar å gi et styringssignal. Det styringssignalet som Fremskrittspartiet sender, er at pleie og omsorg og skole er de to viktigste jobbene for kommuner og fylkeskommuner.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Åsa Elvik (SV) [12:51:04]: Eg lurer på om eg skal begynne med å vere litt ærleg. Av og til når ein sit med nasen ned i merknadene og blar i lefsa – eit uttrykk ingen av oss nokon gong hadde hørt før vi gjekk inn porten på Løvebakken første gongen – lurer ein på kva i all verda ein driv med. Korfor i all verda held ein på med det ein held på

med? Å klare å ha perspektiv, tenkje nokre lange tankar og setje småting inn i ein litt større samanheng er ikkje akkurat det budsjettprosessen på Stortinget legg opp til.

Det er ekstra synd på dette området, som til dei grader er basert på refleksjon og nysgjerrigheit, leiting etter samanhengar og ikkje minst nye oppdagingar og nye oppfinningar. Dette fleirtalet har brukt den sjansen vi fekk etter valet til å knytte kunnskapsområdet tettare saman. Det er jo så openbert at heile sektoren, frå barnehage til forsking, heng i hop – frå undringa til dei aller minste ungane til undringa til den mest skolerte forskaren. Dette er sektoren som driv samfunnet framover, og denne sektoren skal vi sjå under eitt.

Det er ikkje nokon tvil om at Soria Moria-erklæringa har høge ambisjonar på kunnskapsfeltet, og vi jobbar kvar einaste dag for å oppfylle desse ambisjonane. Då eg første gongen fekk vite innhaldet i kunnskapsbudsjettet, tenkte eg «yes», eg gler meg til vi om fire år skal gjere opp status for denne stortingsperioden. Storsatsingane på barnehagar, skolebøker og Kunnskapslyftet er nokre store satsingar, som viser at vi er i siget.

Sjølv om det på Stortinget sorterer under ein annan komite, kan eg ikkje la vere å nemne at dette fleirtalet gjer eit historisk lyft for barnehagane. Å satse på barnehagar er å satse på kunnskap. Vi kjem til å klare full dekning. Vi kjem til å klare å innfri eit av dei aller eldste og ikkje oppfylte politiske løfta.

Det er ganske mange SU-arar, meg sjølv inkludert, som har sete i ganske mange skoledebattar og argumentert for gratis læremiddel i vidaregåande skole. Og tenk: No realiserer stortingsfleirtalet det. Vi har argumentert for lik rett til utdanning og gratisprinsippet, og til tider har vi blitt møtt med eit skuldertrekk og ja, ja, SV har jo pengar til alt. Ja, tenk, vi hadde pengar til gratis læremiddel. Det var ikkje tomme løfte. Vi er i ferd med å realisere det. Vi gjennomfører ei reform som skal bli vanskeleg å reversere om nokon skulle få høve til det.

Denne regjeringa satsar 1,4 milliardar kr på kvalitet i skolen gjennom Kunnskapslyftet – ei spennande reform som vi følgjer nøye med på. Eg er spesielt fornøgd med at statsråden har teke dei signala som er komne i forhold til kompetansemidlane til lærarar, på alvor, og følgt opp dette i samarbeid med partane som har ansvar for å gjennomføre reforma. Dette følgjer vi nøye med på frå SV si side. Pengane skal dit dei er tenkte.

Elevorganisasjonen har vore tydeleg på kor fornøgde dei er med fleirtalet sin læremiddelreform. Rapportane om begeistring på Utdanningsforbundet sitt landsmøte tyder på at statsråden også er i god dialog med lærarane. På vegner av SV vil eg gi uttrykk for at dette er viktig for oss, og vi vil fortsetje arbeidet for å skape ein skole der kvar unge blir sett, det kvar lærar har kompetanse og ressursar til å vere ein god pedagog – ein skole som er den viktigaste arenaen i samfunnet for å lage folk, skape folk, la folk møtast – ein arena der folk kan få lov til å bli gagns menneske.

I ein annan komite behandlar dei den biten av budsjettet som reelt sett kanskje betyr mest for skolen – kommuneøkonomien. Det er vel strengt teke to komitear som har behandla dette, med lat no det vere. I år har kommunane sine frie inntekter auka med 9,5 milliardar kr. Til neste år aukar vi dei med ytterlegare 3,65 milliardar kr. Det er mykje pengar. Det er flytting av økonomiske ressursar som tydeleg seier at her skjer det eit taktskifte i norsk politikk. Vi er fullstendig klare over at ikkje alt er fryd og gaman rundt omkring i norske kommunar av den grunn. Det krevst meir enn to budsjett å rette opp mange års underfinansiering av ein så stor sektor. Likevel noterer vi oss at kommunesatsinga gir resultat, at pleie og omsorg, barnehagar og skole har meir ressursar. Det er vi veldig glade for. Det er ikkje vanskeleg å tenkje seg kva som ville ha vore situasjonen om kommunesektoren ikkje hadde hatt desse pengane.

Ein kan ikkje unngå å ha lagt merke til at ikkje alle i universitets- og høgskolesektoren er like fornøgde med dette budsjettet. Lat meg seie med ein gong at SV har forståing for det. Alle forstår vel at det ikkje akkurat var statsråden sitt primærønske. Når universitets- og høgskolesektoren likevel ikkje får fullt kompensert for lønns- og prisvekst, er det av omsyn til heilheita i budsjettet. Eit reelt kutt på 1 pst. representerer ein moderat nedgang for ein sektor som over år reelt sett har hatt ein stor auke i løyvingane. Eg registrerer at institusjonane løyser denne mindreveksten ved å låne frå eigne avsette midlar. Det er med andre ord inga krise i sektoren. Eg synest litt store ord blir tekne i bruk i debatten her. Vi er klare over at med ein nedgang over år blir det heilt annleis. Lat det vere sagt: Vi skal satse på høgare utdanning. Det er folk og hjernekraft som skal utvikle dette samfunnet vidare. Den målsetjinga skal vi halde på, sjølv om forventningane dette budsjettåret ikkje fullt ut blei innfridde.

Dette fleirtalet satsar på forsking. I løpet av dei to siste budsjetta har vi auka kapitalen i Forskingsfondet med 24 milliardar kr. Og viss vi no ser litt tilbake: Ser vi bort frå 2002, då opposisjonen på Stortinget sytte for ei endring av tippenøkkelen som førte til at Forskingsfondet fekk tilført nye 17 milliardar kr, kunne altså den førre regjeringa skilte med 9 milliardar kr i tilførsel til Forskingsfondet – på tre budsjett. I dette perspektivet synest eg at dei orda som blir tekne i bruk i samband med dette budsjettet, i beste fall er einsam retorikk.

NIFU STEP konkluderer med at det er ein moderat auke i forskingsløyvingane i dette budsjettet. Vi har auka forskingsløyvingane med nominelt 900 mill. kr, gjennom store satsingar som romforsking og ikkje minst Det internasjonale polaråret, som i eit nordområdeperspektiv er spesielt viktig. Ja, vi er uroa over at forskinga i næringslivet går ned. På eigne vegner vil eg seie at eg er glad for at statsråden har teke eit initiativ til å komme i dialog med aktørane i sektoren og aktørane i næringslivet for å finne verkemiddel som kan setje fart i næringsforskinga.

Det er ein styrke for demokratiet – og det kan vere store ord, men det er ærleg meint – at eit budsjettforslag frå ei fleirtalsregjering reelt sett blir behandla i parlamentet. På vårt område har det gitt seg utslag i at vi etter behandlinga i finanskomiteen har fått nye 36,5 mill. kr meir til folkehøgskolar, private lærarhøgskolar, til kyrkjebygg utafor Den norske kyrkja og til prosjektet «Skal – skal

ikke». Etter behandlinga i vår komite har vi klart å finne ein halv million kroner kvar til Nord-Norsk Fredssenter, Arkivet og til Falstadsenteret. Vi går i tillegg inn for at ein skal realisere prosjektet som Tromsdalen vidaregåande har i samarbeid med Cambridge Regional College, og eit prosjekt Nes kommune har i samarbeid med Høgskolen i Hedmark og University of Alberta i Canada, som alle saman kvar for seg representerer små justeringar innafor ei stor ramme, men er midlar som lokalt kjem godt med, og som vi veit vil gjere nytte.

Då eg var student, mobiliserte vi kvart år for indeksregulering. Det var litt spesielt å vere 19 år og gå og heve handa – eg hugsar ikkje om det var høgre- eller venstrehanda – for indeksregulering. Det kan jo hørast ganske fjernt ut for dei fleste. Dette fleirtalet syter for indeksregulering for andre år på rad. Det betyr berre at studiestøtta skal aukast i takt med prisstiginga. Det er eit veldig nøkternt krav frå studentane. Her er beskjeden frå fleirtalet ganske klar: Vi lyttar til studentane – ja, det gjer vi. Det er òg grunnen til at vi foreslår å flytte 5 mill. kr frå tilsegnsfullmakta til studentbustader til studentbarnehagane. Nei, det er ikkje lett å kutte 5 mill. kr til studentbustader. Men lat det vere sagt, denne regjeringa har bygd fleire studentbustader – har iallfall bidrege til at det har blitt bygd fleire studentbustader enn det som har vore gjort før. Dei to siste åra sett under eitt vart det bygt 1 066 bustader. Dei to åra før vi tok over, vart det bygt 844 bustader. Ja, vi har lytta til organisasjonane. Vi har lytta til studentane sin argumentasjon om at studentbarnehagar ikkje er heilt som andre barnehagar. Spesiell tilrettelegging først og fremst i forhold til opningstid som tek omsyn til litt spesielle studentbehov, gjer at vi har vore einige i at studentbarnehagane treng litt ekstra utanom barnehagesatsinga elles. Og gladmeldingar rundt omkring tyder på at dette er ei rett prioritering.

Eit godt forslag til budsjett har vorte endå betre gjennom behandlinga i Stortinget. Eg vil med dette anbefale innstillinga frå fleirtalet i komiteen.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [13:01:03]: Representanten Elvik la vekt på å være ærlig, og jeg håper også på et ærlig svar.

Sosialistisk Venstreparti har yndet å framstille seg selv som partiet som vil satse på utdanning, og gjennom det har de skaffet seg ganske mange sympatisører i utdanningssystemet. I Soria Moria-erklæringen står det at de rød-grønne partiene vil styrke høyere utdanning.

Hvordan kan SV da forsvare et kutt på hele 274 mill. kr til høyere utdanning, og at det bevilges under 10 pst. av det dokumenterte behovet til utstyr ved universitet og høyskoler, slik at studentene må benytte gammelt, utslitt og umoderne utstyr? Mener SV virkelig at dette er å satse på høyere utdanning?

Åsa Elvik (SV) [13:01:41]: Eg skal vere like ærleg som eg var i innlegget mitt. SV er veldig fornøgd med heilskapen i dette budsjettet, men vi jublar sjølvsagt ikkje over 1 pst. reelt kutt på denne sektoren, og vi bagatelliserer det heller ikkje. Likevel konstaterer og registrerer vi at ulike institusjonar seier at desse kutta klarer ein å ta ut frå eigne avsette midlar. Ergo er det inga krise i sektoren, slik som opposisjonen prøver å gi inntrykk av at det er. Det konstaterer vi, og det tek vi til etterretning.

Men Soria Moria-ambisjonane står ved lag. For SV er dette kjempeviktig. Å satse på folk, satse på kunnskap og satse på hjernekraft er ein av våre absolutt høgaste prioritetar. Så dette skal vi fortsetje å jobbe med. Alle våre ambisjonar står ved lag, men heilskapen i dette budsjettet er vi veldig fornøgde med.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [13:02:37]: Først er jeg nødt til å oppklare en åpenbar misforståelse. Representanten Elvik sa at den forrige regjeringa økte Forskningsfondet med 9 milliarder kr. Da den regjeringa gikk på, var Forskningsfondet på 10 milliarder kr. Da den gikk av, var Forskningsfondet, inkludert det forslaget som den nåværende regjeringa arvet fra oss, på 50 milliarder kr. Det gir 40 milliarder kr, ikke 9 milliarder kr.

Jeg vil bare sitere litt fra Soria Moria-erklæringa. Der står det:

> «Regjeringen vil styrke universiteter og høyskoler (...) Regjeringen vil øke forskningsinnsatsen til 3 prosent av BNP innen 2010 (…) Økt forskningsinnsats krever flere forskere. For å sikre rekruttering må antallet stipendiatstillinger økes i forhold til dagens nivå.»

Hvordan harmonerer det med at denne regjeringa i løpet av sine to budsjetter har kuttet i SkatteFUNN, kuttet i Forskningsfondet, kuttet i ulønnet forskningsinnsats, kuttet i gaveforsterkning, kuttet i rene forskningsbevilgninger, kuttet i universiteter og høyskoler og sier nei til ny forskerskole på Simula? Hvordan harmonerer det med valgkampen, med Soria Moria-erklæringen og med løftene som denne regjeringa har kommet med?

Presidenten: Ine Marie – nei, unnskyld, Åsa Elvik skal få svare.

Åsa Elvik (SV) [13:03:47]: Takk, president. Det kan godt hende at representanten Eriksen Søreide sjølv ville ha svart på den replikken, men eg skal svare gjennom å seie at i forhold til Forskingsfondet er det ein realitet at det var då opposisjonen endra tippenøkkelen, at den store påplussinga til Forskingsfondet kom.

Eg skal svare som eg sa i innlegget mitt: Vi har store ambisjonar på dette feltet. Dei ambisjonane står vi ved. Dette er eit av dei absolutt høgast prioriterte områda for SV. Heilskapen i dette budsjettet er vi veldig godt fornøgde med. Når vi då ser at dei ulike institusjonane er i stand til å ta det kuttet på 1 pst. som reelt sett kjem på sektoren neste år, innafor eigne avsette midlar, konstaterer vi at det er ikkje noka krise i sektoren. Dette har vi gjort av omsyn til heilskapen i budsjettet. Og vi er ueinige med Høgre. Vi ville ikkje ha teke pengane verken frå landbruket eller frå

bistanden for å ta inn dette. Men ambisjonane står ved lag, og dette skal vi fortsetje å jobbe med.

Odd Einar Dørum (V) [13:04:53]: Representanten skal ha kompliment for å følge den linjen som jeg har kalt ærlighetslinjen, når det gjelder satsing på forskning, nemlig at det ikke satses noe særlig. For det er jo det som er poenget. Olof Palme lærte meg en gang at politikk er å ville. Og SV – først med 12 milliarder kr i regjering, så 4 milliarder kr i nesten julegave for å dekke inn sykelønnskuttet – har verken evne eller vilje til å la det komme én krone til forskningen. Og den arven som er der, er jo en arv fra Bondevik II-regjeringen, på 14 milliarder kr.

Jeg har da respekt for at man velger helheten i budsjettet, og den helheten er da følgende: Man velger ikke høyere utdanning, man velger ikke forskning, man velger det bort, man velger det bort i forhold til Soria Moria-erklæringen, og man velger det bort i forhold til sin egen sterke, forpliktende profil i forbindelse med forskningsmeldingen i Stortinget. Det er et ærlig svar, for politikk er å velge og å ville. Og jeg synes det var befriende at representanten for det første innrømmer at man ikke har valgt dette. Så har hun den samme forhåpning som statsråd Djupedal før jul i fjor, at det skulle bli nye greier når budsjettet for i år kom. Da budsjettet for i år kom, var linjen ubrutt – først kutt på 25 milliarder kr ved inngangen av dette året, så kutt på 100 mill. kr i revidert nasjonalbudsjett, og så det bedrøvelige resultatet som vi har i budsjettet her i dag.

Åsa Elvik (SV) [13:06:06]: Det vesentlege må vere kva ei sitjande regjering får til, og ikkje kva ei avgåande regjering føreslår. Det sitjande fleirtalet har plussa på Forskingsfondet med 24 milliardar kr. Til neste år aukar vi nominelt forskingsløyvingane med 900 mill. kr. Eg vil be representanten om ikkje å blande saman løyvingar til forsking med løyvingar til universitets- og høgskolesektoren. Ein må ikkje skape eit bilete av at denne regjeringa kuttar i forskingsløyvingane, det stemmer ikkje. Denne regjeringa aukar kraftig overføringane til Forskingsfondet, og forskingsløyvingane elles aukar.

Men så er eg ærleg og seier at 1 pst. kutt til universitet og høgskolar, sett bort frå forsking, er vi sjølvsagt ikkje hoppande glade for i SV. Men vi ser at det klarer sektoren å ta. Ein tek det frå eigne avsette midlar. Så seier eg ok, men vi skjønar at det går ikkje over år. Ambisjonane våre står ved lag. Dette er eit av våre høgast prioriterte område.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Dagrun Eriksen (KrF) [13:07:28]: Framtiden kommer til å belønne de land som satser på mennesker, som satser på kunnskap, og som satser på nye ideer. Dette sa statsminister Stoltenberg* i trontaledebatten 5. oktober. Dagen etter var festtalen glemt, og virkeligheten hadde brått innhentet alle oss som er opptatt av kunnskap. Et kutt på 273 mill. kr til høyskole- og universitetssektoren, innstramming i SkatteFUNN-ordningen og en altfor svak satsning på forskning var fasiten vi nå satt igjen med.

I et oppgangsbudsjett med påplussinger og satsninger på svært mange områder, er det grunn til spesielt å merke seg de kuttene som gjøres. De kan vanskelig ses som noe annet enn et uttrykk for klare og bevisste nedprioriteringer fra Regjeringens side.

Det er ikke tvil om at det budsjettet som vil bli vedtatt i dag, er et dårlig budsjett for høyere utdanning og forskning. Det blir derfor litt underlig når regjeringspartiene forsøker å bagatellisere det hele. Det er ikke bare vi i opposisjonen som er bekymret. Nei, det er en samlet universitets-, høgskole- og forskningssektor som har reagert sterkt på den meget svake forskningsprofilen i dette budsjettet. Da holder det ikke å vise til en moderat økning i bevilgningene til forskning, og at Soria Moria-erklæringen er offensiv på dette området. Soria Moria er jo bare et drømmeslott. Dette er ikke tiden for et hvileskjær. Med de oppgangstidene vi er inne i, må vi benytte muligheten til å satse på både skole, høyere utdanning og forskning.

Når det gjelder framtidens manglende belønning for manglende satsing på kunnskap og nye ideer, tror jeg framtiden vil si at Regjeringens begrunnelse for dette kuttet var regjeringen Bondeviks store bevilgninger til sektoren. Det var på grunn av romslig og god økonomi man kuttet. Kristelig Folkepartis mål er at Norge skal være en ledende kunnskapsnasjon. Vi har forutsetningene, men det kreves mye mer enn et hvileskjær for å få det til. Vi har i vårt alternative budsjett valgt å følge Bondevik-regjeringens linje og prioritere disse områdene, både ved å rette opp Regjeringens kutt i høyere utdanning og ved å gi mer penger til forskning og stipendiatstillinger.

En riktig og god familiepolitikk avhenger av en sterk og god skole. Når hjem og skole samarbeider, gir det de beste forutsetninger for elevens læremiljø. Jeg tror det er behov for å satse mer for å styrke samarbeidet mellom hjem og skole. Vi vet at det er store forskjeller mellom skolene med hensyn til hvor godt dette egentlig fungerer. Derfor har Kristelig Folkeparti i sitt budsjett foreslått å sette i gang et prøveprosjekt i hvert fylke der det på en utvalgt skole opprettes en stilling som skal styrke samarbeidet. En slik kontakt vil kunne være en pådriver for å knytte båndene tettere og gjøre samarbeidet mellom hjem og skole enda bedre.

Det står folk i kø for å komme på samlivskurs. Mange sier at det å lære hvordan vi kan leve sammen på en god måte, gir gode verktøy i hverdagen. Relasjonsbygging og konfliktløsning er viktig i et familieliv. Denne enorme erfaringen og kompetansen burde vi kunne overføre til å nytte i skolen. Vi ønsker å utvide mat- og helsefaget slik at det også kan inkludere samliv. Dette kan bli et verktøy barnet kan ta med seg videre for å skape gode relasjoner og samliv. Det er viktig at barn og unge lærer om relasjonsbygging og konfliktløsing. Derfor har Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett foreslått å bevilge midler til Samlivssenteret på Modum Bad slik at de kan utvikle et undervisningsopplegg for dette.

En av de sakene som har bekymret meg mest etter at jeg i høst kom inn i utdanningskomiteen, er frafallspro-

* Ble sagt av representanten Erna Solberg, ikke av statsminister Stoltenberg.

senten i videregående opplæring. Når én av tre ikke fullfører videregående opplæring i yrkesfag, er dette langt mer enn tørre tall. Vi må aldri glemme at disse tallene representerer enkeltmennesker og ikke minst enkeltskjebner. Det er viktig raskt å sette i gang tiltak for å bidra til at flere fullfører videregående. Et tiltak vil kunne være å sikre en enda mer kvalitativt god rådgivningstjeneste. Denne varierer dessverre fra skole til skole. Vi har derfor foreslått å innføre en videreutdanning for å kunne bli rådgiver. På den måten kan vi sikre en best mulig rådgivningstjeneste og bidra til å senke frafallsprosenten.

Da Kristelig Folkeparti la fram sitt alternative budsjett, tok vi på alvor at Regjeringen ønsket konstruktive innspill fra opposisjonen. Derfor inviterte vi regjeringspartiene opp til dans. Og noen få, men viktige trinn har det da også blitt. Vi utfordret konkret flertallet på en frivillighetspakke. Vi var oppriktig overrasket over en del forslag i budsjettet som hadde en klart negativ frivillighetsprofil. At man i oppgangstider f.eks. kutter på folkehøyskoler, var overraskende fra en rød-grønn regjering. Folkehøyskolene er en viktig del av vårt utdanningssystem. Skolene er med på å utvide horisonten, de skaper nysgjerrighet på nye områder, og de lærer studentene mye om menneskelige relasjoner.

Folkehøyskoler, private lærerhøyskoler, Skal–skal ikke og private kirkebygg er blant det som løftes etter samtalene mellom Kristelig Folkeparti og regjeringspartiene. Det gleder vi oss over – ikke på egne vegne, men på vegne av alle dem som dermed kan få et bedre tilbud, enten det er i form av god lærerutdanning, at folkehøyskoler slipper å legge ned driften eller at trossamfunn utenfor Den norske kirke får en enda bedre mulighet til å bygge sine forsamlingshus. Da jeg ringte en av lederne for det nybygde bedehuset på Byremo, kom det et forsiktig jippi, som bare en sørlending kan si det: stille, men intenst.

Men det var ikke alle områder vi fikk rettet opp. Det var ikke på alle områder Regjeringen ville danse. For de private høyskolenes del rammer budsjettet særlig Mediehøgskolen Gimlekollen i Kristiansand. Her utdannes om lag 25 pst. av journaliststudentene. Kuttet de fikk i 2006, fjernet den økningen som kom som en følge av faktiske studenttall institusjonen hadde. Dette er såpass alvorlig at framtidig drift nå er truet.

Også andre private høyskoler går nå en vanskelig situasjon i møte. De skolene som ble overført fra friskolekapitlet til høyskolekapitlet i 2005, kommer dårligere ut. Disse skolene vil neste år faktisk få mindre i statsstøtte enn om skolene hadde fortsatt som bibelskoler. Det kan umulig ha vært hensikten. Skolene bør ikke straffes fordi de velger en større og tyngre faglig profil på sine studiesteder. Vi ber om en ny gjennomgang av dette området.

Kristelig Folkeparti er veldig glad for at Regjeringen fortsetter satsingen på trosopplæring med den betydelige opptrappingen som skjer også i dette budsjettet. Trosopplæringen er en viktig forutsetning for å opprettholde den brede og engasjerte folkekirken, og er sterkt prioritert fra Kirkens side.

Samtidig er vi veldig bekymret for de signalene som nå kommer fra Regjeringen om Opplysningsvesenets fond. Gjennom ulike endringer er Regjeringen i ferd med å svekke fondets bæreevne i forhold til de pålagte oppgavene. Kristelig Folkeparti mener realavkastningen i Opplysningsvesenets fond skal forvaltes av fondet selv, og vi vil advare mot å bruke Kirkens egne midler for å rette opp i manglende offentlig prioritering av kirkebygg. En slik bruk av midlene vil redusere fondets kapital og dermed også gå ut over arbeidet blant barn og unge.

Vi vil derfor be Regjeringen om nå å skynde seg langsomt og besinne seg. Denne debatten hører hjemme i en større sammenheng enn i en budsjettproposisjon. Jeg vil henstille til Regjeringen ikke å foreta endringer nå før vi skal ha en helhetlig prinsippdiskusjon om fondet i forbindelse med den kommende behandlingen av forholdet mellom stat og kirke.

Jeg er utrolig skuffet over at vi til nå ikke har fått en løsning og er med på å ta ansvar for de norske barna på skolen i Mopti i Mali. Mener flertallet i denne salen at barna skal sendes tvers over kontinentet til Etiopia, eller mener flertallet at disse barna skal sendes hjem til Norge? Eller kan ingen med barn reise ut i bistand eller i misjon? Disse spørsmålene er til nå ubesvart fra de rød-grønne. Jeg lover at Kristelig Folkeparti ikke gir seg før dette er i orden.

Når Kristelig Folkeparti er med på å løse saker som er viktige for dem det gjelder – og det har vi gjort i dette budsjettet – er ikke det som en del av et framtidig maktspill, men for å oppfylle det mandatet vi har fått fra våre velgere. Vi ønsker å være med og skape et samfunn som er litt bedre å leve i for noen flere.

Med det tar jeg opp forslag nr. 38, fra Kristelig Folkeparti og Venstre.

T o r b j ø r n J a g l a n d hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Dagrun Eriksen har tatt opp det forslaget hun viste til.

Det blir replikkordskifte.

Freddy de Ruiter (A) [13:17:40]: Det blir brukt mye retorikk når det gjelder forskning og høyskoler, men jeg tror vi alle sammen er enige om at kvalitet koster. Jeg lurer rett og slett på om det er på samme måte når det gjelder grunnskolen, videregående skole og overføringene til kommunene. Etter fire magre år er det blitt en vesentlig opptrapping under den rød-grønne regjeringen.

Jeg synes det er spennende å se hvordan Kristelig Folkeparti agerer når de står på egne ben, og har med interesse lest en del av forslagene i Kristelig Folkepartis alternative budsjett. Det jeg rett og slett lurer på, er om Kristelig Folkeparti ønsker å fortsette skattelettedansen med høyrepartiene, eller om de vil være med på velferdsdansen sammen med oss.

Dagrun Eriksen (KrF) [13:18:34]: Som jeg sa i avslutningen av mitt innlegg: Når vi går inn i diskusjoner om enkeltsaker i dette budsjettet, er ikke det som en del av et maktspill. Jeg tror folk der ute er ganske lei av at man

skal ha baktanker med det man holder på med. Når vi har gått inn for f.eks. å styrke private kirkebygg-potten, rusinstitusjoner og alt det vi har fått til i samarbeid med regjeringspartiene, er det fordi vi virkelig brenner for og ser at dette er saker vi må løse.

Det er også litt underlig å høre både representanten Freddy de Ruiter og andre representanter for regjeringspartiene snakke om grunnskole, kommunebudsjett og andre områder hvor man har klart å gi penger. Dette budsjettet var et oppgangsbudsjett, og det var lagt mye midler og mye energi i å få en god og stabil økonomi. Derfor blir disse kuttene som gjøres, så utrolig sterke og så utrolig rare.

Åsa Elvik (SV) [13:19:54]: Eg ønskjer å takke representanten Eriksen både for å vere konstruktiv ved behandlinga av budsjettet, og, ikkje minst, for å vere raus nok til å gi fleirtalet honnør der ho meiner at fleirtalet skal ha honnør. Det synest eg det står respekt av.

Likevel: Komiteleiaren sa i innlegget sitt at her var det ein samla opposisjon, og også Framstegspartiet la vekt på kor samla dei såkalla ikkje-sosialistiske partia er både i innstillinga og i debatten.

Eg kunne tenkje meg å høyre representanten frå Kristeleg Folkeparti sitt syn på Høgre si inndekning i budsjettet. Eg har oppfatta det slik at opposisjonen er einige om at ein både ønskjer meir satsing på forsking og endå meir på universitets- og høgskulesektoren. Høgre løyser det ved å ta 1,5 milliardar kr frå bistand, ved å ta 1,5 milliardar kr frå landbruket og ved å ta 150 mill. kr og litt til frå regional utvikling og nyskaping. Er det ei inndekning som representanten frå Kristeleg Folkeparti er einig i, eller er det berre påplussingane opposisjonen er samla om?

Dagrun Eriksen (KrF) [13:20:57]: Jeg tror ikke det er tvil i denne sal om hva vi mener om Høyres kutt bl.a. i bistand.

Vi har i denne budsjettprosessen ønsket å være redelige, det vil si at vi ønsker å støtte de forslagene vi er enig i, og vi ønsker å gå mot de forslagene vi er uenig i. Der synes jeg vi har vært konstruktive, kanskje i motsetning til hva dagens regjeringspartier var da vi satt i regjering. Vi har gitt ros til det som er bra, når det er grunnlag for det, og vi har gitt ris når det er grunnlag for det.

En vil se at det er en del av disse budsjettinndekningene som vi er uenig i, og det henger veldig klart sammen med at Kristelig Folkeparti er et sentrumsparti. Vi finner gode løsninger i sentrum av norsk politikk. Der hører ikke kutt i bistand hjemme. Der hører levende, livskraftige bygder hjemme, og det kommer man til å kjenne Kristelig Folkeparti igjen på i de budsjettene som kommer.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Jeg har forstått det slik at representanten Anundsen har bedt om ordet for å ta opp forslag som er knyttet til sakene nr. 2 og 3, som han ikke fikk tatt opp i sitt innlegg.

Anders Anundsen (FrP) [13:22:16]: Takk for det. Jeg var vel så glad for at vi var samlet om så mange forslag i budsjettet at jeg glemte å ta opp de forslagene Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er samlet om i sak nr. 3, og Fremskrittspartiets forslag i sak nr. 2.

Presidenten: Da gleder presidenten seg over at forslagene er tatt opp!

Johannes Rindal (Sp) [13:23:01] (ordfører for sak nr. 3): Jeg skal i innlegget mitt bruke mest tid på budsjettinnstillingen og si litt om noen områder som har vært viktige for Senterpartiet. Men innledningsvis ønsker jeg som saksordfører å presentere innstillingen til Dokument nr. 8:6 for 2006-2007, forslag fra stortingsrepresentantene Dagrun Eriksen og Bjørg Tørresdal om på nytt å vurdere godkjenning av Den norske skolen i Mopti, Mali, og åpne for unntak i friskoleloven.

Som det framgår av innstillingen, har Det Norske Misjonsselskaps skole i Mali søkt om godkjenning etter gjeldende friskolelov. Søknaden er avslått i Utdanningsdirektoratet og er etter klagebehandling også avslått i Kunnskapsdepartementet. Saken er vurdert slik at det ikke er funnet hjemmel i loven for å innvilge søknaden. Regjeringa har i budsjettproposisjonen varslet at en ny privatskolelov vil bli fremmet for Stortinget til våren. Lovforslaget er nå ute på høring, og det vil igjen bli åpnet for behandling av søknader om godkjenning når Stortinget vedtar ny privatskolelov. Komiteens tilråding er derfor at forslaget blir vedlagt protokollen.

Regjeringa har lagt fram et budsjett som ser utdanningsløpet i sammenheng. I budsjettet er det derfor lagt opp til at målet om full barnehagedekning skal nås i løpet av 2007. Barnehagene skal være en frivillig del av utdanningsløpet, der ungene utvikler ferdigheter og sosial kompetanse i trygge omgivelser, og er det første steget på veien til livslang læring. Regjeringa følger også opp Kunnskapsløftet, i tråd med det Stortinget vedtok i forbindelse med behandlingen av stortingsmeldingen «Kultur for Læring». Kunnskapsløftet er en omfattende reform, med nye læreplaner og en dreining fra at staten sier hvordan ting skal læres, til å være mer opptatt av hva elevene faktisk bør lære. Og i mange av de kommunene som i disse dager vedtar sitt budsjett for neste år, ser vi effektene av den rød-grønne regjeringas satsing på kommuneøkonomien.

Jeg skal ta utgangspunkt i egen region og si litt om hvordan situasjonen har vært de siste fire årene.

I Nord-Gudbrandsdalen var det fra 2001 og fram til 2006 en problemstilling som gikk igjen når budsjettene skulle vedtas: Hvor skal vi kutte for at det skal merkes minst mulig? Et ganske merkelig spørsmål med tanke på at det er kommunene som tilbyr de mest grunnleggende velferdstjenestene, men med Bondevik II-regjeringas manglende satsing og manglende vilje til å satse på kommuneøkonomien var dette dessverre realiteten. Det er derfor godt å se at situasjonen er en helt annen etter et år med rød-grønt styre. En betraktelig styrking av kommunenes

økonomiske rammer gir nå mulighet til å satse på den offentlige skolen. I Nord-Gudbrandsdalen pusses det opp og bygges skoler for flere titalls millioner kroner i år og neste år. Innholdet i skolen blir også styrket, bl.a. i min hjemkommune, Dovre. I vår vedtok vi å øke rammen til grunnskolen med 1 mill. kr, og det er et stort løft for en kommune med under 3 000 innbyggere. I tillegg blir det satset mye på kompetanseutvikling. Lærerne er motiverte til å tilegne seg ny og relevant kunnskap i tråd med reformen, særlig når det gjelder realfag og språkfag. Jeg opplever at Kunnskapsløftet har bevisstgjort både folkevalgte, foreldre, lærere og ikke minst elevene selv når det gjelder grunnskolens rolle som leverandør av basisferdigheter i samfunnet.

Oppfølgingen av Kunnskapsløftet og den målrettede satsingen på kommuneøkonomien forteller meg at det er sammenheng mellom det som blir vedtatt i denne salen, og det kommunene gjør ute på den enkelte skole. Det forteller meg at denne regjeringa tar grep for å utvikle kunnskapssamfunnet.

Når det gjelder videregående skole, er det historisk når denne regjeringa nå har prioritert det å gi elever på alle utdanningsprogram gratis læremidler, og Regjeringa innfrir nå det regjeringspartiene har arbeidet for gjennom flere år. Fra høsten blir det gratis læremidler for alle elever på VG 2, med varsel om en ytterligere innfasing utover i stortingsperioden. Jeg er glad for at vi etter mange år med lovnader nå kan kvittere ut en viktig ungdomspolitisk sak. Regjeringspartienes ungdomsorganisasjoner har vært klare på at dette kanskje har vært den viktigste saken for denne gruppen elever, og som senterungdom er jeg glad for at Regjeringa har prioritert gratis læremidler i budsjettet for 2007.

Regjeringa tar også et annet viktig grep når det gjelder utdanningsfinansieringen, ved at de nå indeksregulerer studiestøtten, slik at økonomisk svake grupper som elever og studenter ikke sakker ytterligere akterut i forhold til befolkningen for øvrig.

Mange elever har behov for en pause etter videregående, enten fordi de er litt skoleleie eller fordi de ønsker å gjøre noe helt annet før de skal velge utdanning. Folkehøyskolene er her en viktig del av skolesystemet. De tilbyr et år der elevene får mulighet til å prøve nye ting og bli bedre kjent med seg selv og sine evner. Senterpartiet er svært glad for at satsingen på folkehøyskoler blir opprettholdt, og merker seg at antall årselever er økende.

Jeg startet innlegget mitt med å si at denne regjeringa ser utdanning og læring i sammenheng. For meg betyr også dette at man ser på læring som noe mer enn det ordinære utdanningsløpet. For en kunnskapsnasjon som Norge, der kunnskapen til befolkningen er vårt fremste fortrinn, er det avgjørende at man gir alle mulighet til læring og faglig utvikling gjennom hele livet.

OECD har kåret Norge til verdensmester i livslang læring. Det er gledelig, men det stiller også krav til oss som land dersom vi ønsker å ha denne posisjonen også om 15 år. Dette er langsiktig arbeid, der det må jobbes målrettet og systematisk.

Det er i budsjettet satt av over 140 mill. kr til å delta i EUs handlingsprogram for livslang læring, LLP. Her er fokuseringen på kvalitet i utdanningen sentralt. Tilslutning til LLP vil stimulere til faglig utvikling og internasjonalisering. Gjennom utvekslingsprogrammene Comenius, Erasmus og Leonardo da Vinci får norske elever og studenter mulighet til å ta deler av utdannelsen utenlands, med økt kompetanse i språk og kultur som resultat. Begge deler er viktig når norsk arbeidskraft skal være kvalifisert for et stadig mer internasjonalt rettet arbeidsliv. Senterpartiet ser derfor positivt på Regjeringas forslag om å delta i LLP, og ser fram til debatten om dette når proposisjonen blir lagt fram for Stortinget.

Å være best på livslang læring betyr at en lykkes i å bygge kunnskap, både i og utenfor klasserommet.

Som stortingspolitikere har vi vel alle vært med på en studiering eller to. Å samles over en kaffekopp og et studiehefte var noe rundt 15 pst. av Norges befolkning gjorde i 2005, og det på tross av Bondevik II-regjeringas dramatiske kutt i voksenopplæringen.

Mye av denne voksenopplæringen finner sted gjennom studieforbundene, som er sammenslutninger av godkjente medlemsorganisasjoner som tilbyr kurs av ulik lengde rettet mot voksne. Regjeringa styrket tilskuddet til studieforbundene med 27 mill. kr i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2006 og fortsetter opptrappingen slik at den samlede økningen blir på 58 mill. kr sammenlignet med saldert budsjett for 2006. Studieforbundene står for et lavterskeltilbud som bidrar til å ufarliggjøre læring, bl.a. ved å gi alternative tilbud til voksne som har stått utenfor arbeidslivet i lengre perioder.

Fordelen med studieforbundene er at de har en fleksibel og ubyråkratisk oppbygging. De tar raskt hensyn til endringer i behovet for kompetanse og kunnskap og innretter kursene på en slik måte at læringsutbyttet til enhver tid er relevant for det behovet som finnes i samfunnet.

Kurs gjennom studieforbundene har også en egenverdi utover det å gi økt kunnskap. Kursene er en unik mulighet for deltakerne til å danne nettverk med andre mennesker i samme situasjon. Dette kan motivere til økt innsats og utvikling for den enkelte og gi selvtillit og en følelse av mestring. Regjeringa har snudd nedgangen i støtten til voksenopplæring og studieforbund nettopp for at Norge skal være verdensmester på dette området også i fremtiden.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [13:31:44]: Senterpartiet vil gjerne oppfattes som distriktenes parti. Vi har sett at Senterpartiet ikke ville se på nødvendige virkemidler for å bevare grendeskoler da vi diskuterte problemene rundt skoleskyss. Vi ser her i budsjettet at Senterpartiet ikke er med på å styrke Landslaget for Udelt og Fådelt Skole, og vi ser at Senterpartiet gjennom Regjeringens håndtering av friskoleloven hindrer foreldre og lokalmiljøer i å ta over driftsansvaret for nedleggingstruede skoler. Hvordan kan Senterpartiet hevde at de tar grendeskoleproblematik-

ken på alvor, når de er med på slike prioriteringer og en slik politikk?

Johannes Rindal (Sp) [13:32:17]: Som senterpartist vil jeg påstå at det viktigste Stortinget kan gjøre for grendeskolene, er å satse på kommuneøkonomien. Men jeg registrerer at Fremskrittspartiet med sitt budsjettopplegg vanskeliggjør en slik styrking av grendeskolene.

I mitt innlegg viste jeg til den satsingen som mange skoler i Nord-Gudbrandsdal, som virkelig er distrikt, nå kan gjennomføre takket være den rød-grønne Regjeringas satsing på kommuneøkonomien, og det forteller meg at det er gjennom kommuneøkonomien at grendeskolene best kan bevares.

Gunnar Gundersen (H) [13:33:06]: I en debatt der SV er de første til å påpeke langsiktighet, realisme og ærlighet, kan man kanskje forvente seg mye. Men friskoler er i ferd med å bli strupt av Senterpartiet i regjering. Det det skal gjøres unntak for, er distriktene. I et sånt perspektiv er det jo merkelig at man ikke kan være med og støtte opprettelsen av skole i Mopti, Mali, der man antageligvis er lenger unna alternativene enn noen distrikter i Norge i hvert fall.

Høyre foreslår å gjenopprette kapitaltilskuddet til friskoler. Det er ganske viktig for å gjøre opprettelse av friskole til et reelt valg for dem som ønsker det, uten at man får altfor store foreldrebetalinger. Hvorfor kan ikke Senterpartiet være med på å gjenopprette et slikt tilskudd?

Johannes Rindal (Sp) [13:33:56]: Senterpartiet stiller seg bak denne regjeringas satsing på fellesskolen og kommuneøkonomien. Når det gjelder Mopti i Mali, har vi, som jeg refererte til i mitt innlegg, en innstilling til vedtak om at forslaget blir vedlagt protokollen. Senterpartiet er med på den tilnærmingen Regjeringa har, at denne saken skal man ta i sammenheng med ny lov.

Dagrun Eriksen (KrF) [13:34:32]: Til det siste: Kristelig Folkeparti kommer til å minne Senterpartiet på det.

Vi er glad for at vi i samtaler med regjeringspartiene fikk rettet opp Regjeringens dramatiske kutt på folkehøyskolene. Det har jeg skjønt, gjennom media i hvert fall, at Senterpartiet også er. Men likevel har det oppstått en del usikkerhet der ute om hvorvidt kuttet på folkehøyskoler var bevisst hos Senterpartiet, om man var klar over dette. Jeg henviser til noen sitater; ett fra Åslaug Haga:

«Det var noen av oss som ikke visste om dette.»

Inger S. Enger uttalte på sin side:

«Kuttet kom helt overraskende på oss.»

Det er tydelig at Senterpartiet sliter med frivillighetsprofilen i samarbeidet i denne regjeringen. Mitt spørsmål til representanten er: Hva er årsaken til at Senterpartiet måtte ha hjelp av Kristelig Folkeparti for å rette opp disse kuttene og styrke frivilligheten i dette budsjettet? Er Senterpartiet litt glad for at Kristelig Folkeparti kan være med og hjelpe dem og dra dem med i en sentrumsprofil, i forhold til den sosialistiske påvirkningen de er under i dette samarbeidet?

Johannes Rindal (Sp) [13:35:41]: Som jeg var inne på i mitt innlegg, representerer folkehøyskolene en veldig viktig del av utdanningssystemet. Der er Kristelig Folkeparti og Senterpartiet veldig enige.

Regjeringspartiene har i forkant av budsjettframleggelsen vært tydelige på at selv om vi har flertall, skal vi selvsagt høre på alle gode innspill som kommer – og det gjorde vi når det gjaldt folkehøyskoler. Allerede i finansinnstillingen la vi inn igjen de 20 mill. kr som var foreslått kuttet, og det forteller at vi har vært lydhøre overfor de gode signalene som er kommet når det gjelder folkehøyskoler. Og det bør ikke være tvil om Senterpartiets engasjement for saken. Men jeg er glad for at Kristelig Folkeparti også har stått på så hardt i denne saken, og bidratt til å få et bedre resultat enn det som var foreslått.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Odd Einar Dørum (V) [13:36:42]: Politikk er å ville, og jeg vil gjerne tilføye et sitat fra en respektert og kjent sosialdemokrat, Olof Palme, at politikk er også å «vilja» – og jeg understreker enda sterkere: å velge å ville.

Denne regjeringen har f.eks., for å si noe som er sterkt rosende, villet sikre en bistandsprofil, og så har den villet et budsjett på det området.

Men når vi kommer til høyere utdanning og forskning, er det åpenbart at det mangler på både evne og vilje. Og vi kan sette det i kontrast til Soria Moria, som andre har gjort, vi kan sette det i kontrast til enkeltpartier i Regjeringen, vi kan sette det i kontrast til Venstres budsjettforslag. Vi vil satse mer innenfor området kunnskap og forskning – 1,5 milliarder kr mer fordi vi mener at det er å ville noe for framtiden, det er å velge noe for framtiden som gjør at vi har en sjanse til å løfte det som er viktig, både innsikt og kunnskap, som gjør at vi forsvarer demokratiet vårt i en komplisert verden, og som gjør at vi sikrer det ufødte næringslivet.

Vi sikrer to verdikjeder: den verdikjeden som går på allmenndannelse, og som gjør at vi alle sammen er med, at vi deltar som borgere, og den andre verdikjeden: den som skaper næring, virksomhet, og som gjør at det f.eks. i denne byen syder og koker av mennesker som synes det er stor heder og ære å være arbeidsskapere.

På alle disse områdene er det slik at når Regjeringen får sjansen, først med 12 milliarder kr i det opprinnelige budsjettet, så med 4 milliarder kr – som må være en statsråds drømmegave rett før jul – i ekstra skatteinntekter og reduserte sykepengeutgifter, ja, så dekker man først inn et usedvanlig dårlig taklet sykelønnskutt i forhold til næringslivet. Fortsatt har man 1,2 milliarder igjen. Og intet av dette kommer for å redusere kuttet på høyere utdanning, og intet kommer på forskning.

Når dette skal måles mot noe, må det selvfølgelig måles mot de forventningene som regjeringspartiene har skapt. Regjeringspartiene velger da tre linjer i måten å møte dette på:

Den ene linjen, som jeg har veldig sans for – jeg kaller den for Sandal–Elvik-linjen – går ut på ærlig og åpent å innrømme det og si at vi skal slåss en annen dag. Det er ærlig.

Så har vi den linjen som statsråd Djupedal har valgt til nå, nemlig å snakke om noe annet.

Og så har vi den linjen som finansministeren har valgt, og det er i grunnen å fornekte det og innføre barnehagesatsingen som et alternativ til forskningssatsing.

Det å være for barnehager, det er bra, men det er da ikke et alternativ til forskningssatsing. Jeg foretrekker Sandal–Elvik-linjen, som er å innrømme noe, som rett og slett er å si at man fikk mye juling i indre bane, men man gir seg ikke, man bretter opp ermene. Det er en linje som det går an å ha respekt for, og som det går an å forholde seg til. Men da står man faktisk igjen med et felt hvor man kanskje kaldt og kynisk kan spekulere i at folk ikke nødvendigvis går i de samme demonstrasjonstogene som når bensinprisene stiger, men hvor det nærmest bare lavmælt gis uttrykk for noe, slik som flere har gitt uttrykk for fra talerstolen tidligere i dag – fra et samlet Forsknings-Norge, fra næringslivet, fra studentorganisasjonene. Men da teller det ikke. Og det teller ikke engang når man får fire milliarder ekstra. Jeg har tidligere fra denne talerstolen sagt at evnen trodde jeg ikke lenger var der etter at de fire milliardene kom ekstra og det ikke kom noe, og viljen påstår jeg ble stengt inne i et kott på Soria Moria, og noen har kastet nøkkelen og glemt den.

Det er positivt, jeg må si det, at Regjeringen i et slikt landskap, hvor man vil så lite for høyere utdanning og forskning, da faktisk vil holde løftet om noe det har vært bred enighet om, nemlig Kunnskapsløftet. Det som ikke er begripelig for meg, er at Regjeringen på tross av at det i en tidligere debatt i denne salen var bred enighet om å satse på kompetanse hos lærerne våre for nettopp å leve opp til denne allmenndannende folkeskolen – fellesskolen – som representanten Huitfeldt snakket om, altså ikke klarer å få flertall i denne salen for noe så enkelt som systematisk å gjennomgå hva som skjer med etterutdanningsdelen av Kunnskapsløftet.

Mitt inntrykk etter å ha reist rundt i dette land, både her og der, er at det som skjer med det, er meget tilfeldig. Og det er synd, for er det noe lærerne, elevene, foreldrene og skolen fortjener, så er det at midler til etterutdanning faktisk blir brukt til å styrke folk faglig og pedagogisk. Jeg skal gi et lite innblikk i dette fra en fellesskole som jeg besøker jamt, nemlig skolen i Oslo. Det er Norges største skolesystem, det er et skolesystem hvor man kan se hvordan entusiasmen har steget dramatisk fra året 2000, da jeg foretok den forrige dannelsesreisen, til det siste året, hvor man faktisk kan se hvordan lærere både etterutdanner og skolerer seg, hvor man kan se at det bygges tett og systematisk på et samarbeid med foreldre og hjem.

Det som ikke er mulig for Venstre å oppnå i denne salen, nemlig å få vedtatt en prøveordning med et kompetanseår for lærere, det klarer Venstre, sammen med Kristelig Folkeparti, i hvert fall å få vedtatt i en forhandling med byrådet i Oslo. I Oslo-skolen skal man nå ikke bare teoretisk utrede, man skal utrede kompetanseåret som virkemiddel for lærerne i Oslo-skolen. Det betyr altså en vilje til å satse på noe som er viktig, og det illustrerer at politikk er å ville noe. Og – for å si det tørt, slik at ingen skal si noe – i kommunebudsjetter opererer man ikke med oljepenger, der opererer man kun med de pengene som man er avhengig av fylkesmannens dom på hvis man ikke passer seg, så dette er virkelig å ville prioritere, og å satse.

Når det gjelder dette budsjettet, har Venstre vært med på å skjønne at det er vanlig at mer enn halvparten av ungdomskullene nå tar høyere utdanning. Da er det rimelig at studentenes barn har skikkelig barnehageplass. Og da blir det et tankekors at i den byen hvor man har klippet snora først for full barnehagedekning, Trondheim, hjembyen til begge statsrådene, de sitter og følger debatten nå – har kommunen, til nå i hvert fall, regnet studielån som lønn i forhold til studentbarns plass i barnehager. Det er positivt at regjeringspartiene sliter seg til å flytte 5 millioner kr, selv om de tar det fra studentboliger, det er bra for barnehagedekningen, men det er jo et megatankekors at i et budsjett hvor det er 3,2 milliarder kr til barnehagesatsing, så klarer man ikke å sette av 15 mill. kr for å sikre studentbarnehagene det de skal ha. Det blir et tankekors bortenfor det meste. Det burde jo være en løsbar størrelse når man har det store volumet av penger å rutte med.

Det er gjennom debatten også oppstått en rekke andre temaer. Jeg velger å ta opp et tema der jeg regner med det må være en feil, og det er at jeg – uten at jeg har lest det i noe dokument som har nådd meg fra Regjeringens side – ser i pressen at to store private skoler, St. Sunniva og Kristelig Gymnasium, sliter på grunn av mulige endringer i tildelingskriterier. Jeg regner med at det ikke er tilsiktet, jeg er så fri på denne talerstolen, basert på regjeringspartienes erklærte ønske om å sikre gode private skoler innenfor det formålet de aksepterer – og de kristne skolene har vært av dem, altså både St. Sunniva og Kristelig Gymnasium – å regne med at det som har oppstått her, finner sin løsning på en skikkelig måte. Det fortjener, synes jeg, alle som har valgt å ha tillit til Regjeringens linje på disse punktene, og det fortjener de som går der. Derfor skal jeg ikke gjøre mer nummer av det enn å uttrykke meg akkurat på den måten. Dette må da være løsbart når man setter seg ned og går igjennom tallene. Det kan ikke være meningen at man nærmest skulle gjøre noe tilsiktet negativt mot disse skolene, det klarer jeg ikke å forestille meg. Men jeg synes det er viktig å si så mye som at jeg håper det blir jobbet med det, og at det blir ryddet opp i det.

I kampen om forskningen har vi hatt noen fascinerende øvelser her. Vi har hatt øvelsen fra representanten Huitfeldt og andre, som går ut på at når regjeringen Bondevik II ikke var så god som representanten Huitfeldt mente at man burde være, er det et godt forsvar for den trepartiregjeringen vi har nå.

Men det dårligste forsvaret av alt er vel å henfalle til fortiden. Jeg trodde at sosialister og sosialdemokrater var henrykte mennesker som ville noe for framtiden, jeg trodde de hadde lest de samme bøkene av Palme som jeg, jeg trodde de hadde lest at reformpolitikk er å ha glød for framtiden og ha framtidsoptimisme, og ikke nærmest måtte gå tilbake i eksegeser på fortid. Men jeg kan gjerne

delta i det, for som grunnarv fra Bondevik II ble det igjen et forskningsfond på 50 milliarder – etter at regjeringspartiene hadde fjernet 25 milliarder, ble det igjen 50 milliarder. De 14 milliardene som kom på topp da, gir en uhyggelig stor andel av den økningen som er kommet på det forskningsbudsjettet vi har hatt i år. Så det er godt å ha solid arv, men det er mye viktigere å forvalte arven på en skikkelig måte. Og det blir jo enda underligere at når private faktisk gir gaver til forskning – som de ikke kan styre, de kan bare styre at det blir forskning av det – må Regjeringen ta penger fra andre deler av den langsiktige forskningen, som den gjorde i revidert nasjonalbudsjett for dette året, og flytte det inn for å holde løftene som er inngått. Det blir jo nesten rart med en regjering som ikke trodde at private ville gi noe som helst, men når de gir, må man ta penger fra andre steder for å dekke det inn. Det er jo én kontrakt som jeg trodde i hvert fall forente regjeringspartiene og Venstre, nemlig troen på at krefter i det sivile samfunn kan løfte noe sammen, og er det noe som er gyldig i avtalene om dugnad og spleis, er det jo at et ord er et ord, og en krone er en krone. Her var avtalen veldig grei, kom du med noe over 5 mill. kr, fikk du 25 pst. i påslag av staten. Det er et veldig enkelt løfte, man burde jo nærmest være henrykt når det er rike mennesker som synes det er bra å gjøre som Trond Mohn i Bergen, å gi en kvart milliard kroner istedenfor å kjøpe seg en luksusjet eller hva det måtte være. Man burde holdt løftet. Så det er nesten uforståelig at man ikke klarer å gjøre det. Det er på disse punktene at kritikken er kommet. Så får vi alle konstatere at det er en stillere tid, hvor protestene heller kommer via e-mail enn ved å marsjere på Karl Johan. Men det kan være effektivt nok, for Internett er et mektig våpen når folk mobiliseres til valg. Det vet de fleste av oss som har vært utsatt for det, på både pluss- og minussiden.

Jeg har en dyp undring, og jeg håper selvfølgelig at Regjeringen lander med en annen styrelsesevne på neste budsjettkonferanse, når den skal finne den glemte nøkkelen fra Soria Moria til viljen til å satse på forskning. Det trenger Norge, og det trenger forskningen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anniken Huitfeldt (A) [13:46:56]: Denne regjeringen satser på opplæring i fengsler, fordi det er så viktig at innsatte når de kommer ut, har fått seg en utdanning. Kristelig Folkeparti roser denne satsingen i innstillingen, men Venstre møter denne satsingen med taushet. Synes virkelig ikke den tidligere justisministeren at dette er en god og viktig prioritering? Eller er det mangel på raushet som er Dørum-linjen?

Odd Einar Dørum (V) [13:47:21]: Nei, Dørum-linjen var jo å starte med å rose Regjeringen for å holde oppe et bistandsbudsjett. Jeg roser dette gjerne, for da Bondevik II opererte med andre anslag, som gjorde det mulig for oss å prioritere, styrket vi også dette feltet, i tilleggsinnstillingen for inneværende år. Jeg synes det er et utmerket tiltak, det er et tiltak som mange har brent for – min etterfølger, Knut Storberget, har brent for det. Jeg synes det er veldig bra at man gjør det, og det er selvfølgelig tiltak som vi støtter. Så hvis jeg ikke tok med det i sted, tar jeg det mer enn gjerne med, for jeg synes det er et bra tiltak. Og så ville det vært hyggelig hvis representanten Huitfeldt neste gang også hadde samme entusiasme for å forsvare forskningen. Der ønsker jeg lykke til i kampen fram til neste budsjettkonferanse.

Åsa Elvik (SV) [13:48:12]: Eg registrerer at mellompartia er einige i Regjeringa si prioritering bl.a. av bistand og med omsyn til kommunane, og her ser vi jo på dei ulike partia sine alternative budsjett at ein i eit eventuelt framtidig borgarleg samarbeid skal kunne få seg nokre utfordringar i å finne inndekning. I Venstre sitt alternative budsjett ser vi at ein hentar ein del pengar bl.a. ved å auke barnehagesatsane, ved å auke eigendelar for minstepensjonistar, uføretrygda, kronisk sjuke, og ved ikkje å innføre gratis læremiddel i vidaregåande skole. Når ein ser dette i samanheng med Høgre sine kutt på bistand, på landbruk osv., er det dette vi kan forvente oss frå ei framtidig borgerleg regjering – eventuelt?

Odd Einar Dørum (V) [13:49:01]: Jeg tror representanten Elvik skal lese Venstres alternativ som et alternativ i forhold til det alternativet representanten Elvik kunne fått til. For det er helt klart at hadde vi hatt en høyere makspris, hadde vi fått barnehager til dem som trengte det, men den maksprisen, og den justeringen vi gjør på nettolønnsordningen for sjøfolk for å dreie den f.eks. mot å gi mer kompetanse, er selvfølgelig med på å finansiere at vi kan satse på framtiden for forskning. For politikk er jo å prioritere, så vi vedkjenner oss prioriteringene våre, og vi bare konstaterer at vi prioriterer helt annerledes enn regjeringspartiene og SV. Det mest alvorlige i forhold til SV er at det er jo få partier som har fløyet så høyt for å satse på tro på miljøsiden – som jeg ikke skal gjøre til tema her – og for å satse på forskning og kunnskap, og gjennom representanten Reikvams uttalelser proklamerer man så nærmest dommedag ved et mindre kutt på et budsjett. Jeg tok ikke det opp fra talerstolen, men SV har jo kommet i den situasjonen at man ikke har klart å fylle opp det man virkelig har trodd har vært viktig. Jeg håper at partiet SV kan søke inspirasjon i Venstres budsjett, slik at man i neste budsjettløsning fra regjeringspartiene kan finne fram til noe som forsvarer høyere utdanning og forskning. For det er framtiden, det er det vi må bygge på.

Johannes Rindal (Sp) [13:50:18]: Representanten Dørum har både fra talerstolen i dag og i avisinnlegg tidligere i høst benyttet store ord for å stemple denne regjeringas satsing på forskning og høyere utdanning. Men realiteten er jo at i det budsjettet som i dag skal vedtas, er det en realvekst i FoU på 2,5 pst. for 2007. Hvordan vil da representanten Dørum karakterisere budsjettforslaget for 2005 – fra den regjeringen han selv var en del av – som hadde en realnedgang på 2,3 pst.?

Odd Einar Dørum (V) [13:50:50]: Gjennom den regjeringsperioden som jeg satt i, opplevde vi at vi hadde en

reell dialog med Forsknings-Norge, der man hadde tillit til at regjeringen ville noe, basert for det første på Bondevik Is forskningsmelding, som ble oppfattet som et paradigmeskifte, positivt, og for det andre på Clemets forskningsmelding. Det ble ført en dialog, og gjennom den dialogen la man i budsjettet for 2006 fram en kraftig økning. Man følte seg forpliktet av sin egen forskningsmelding. I opposisjon fortsetter Venstre å føle seg forpliktet. Vi føler oss forpliktet f.eks. til å ha SVs meningers mot i denne salen når vi er i opposisjon, innenfor en ansvarlig budsjettramme. Vi opererer ikke med andre oljemilliarder enn det regjeringspartiene gjør, vi opererer med den samme rammen, vi driver ikke og leker med penger, vi opererer med pengene som finnes der. Da føler jeg meg vel med at vi har prøvd å kjempe for en konsekvent linje som et lite parti i regjering, og fortsetter å gjøre det som et større parti utenfor regjering. Det å holde en linje er et uttrykk for å ville noe i politikk, det er et uttrykk for å prioritere, og det som jeg har gjort på vegne av Venstre denne høsten, å si at vi prioriterer høyere utdanning og forskning, kommer jeg til å fortsette med. I det øyeblikket Regjeringen gjør noe positivt med det, skal jeg også si noe positivt om det. Men så langt har jeg ikke hatt grunn til det.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Øystein Djupedal [13:52:10]: La meg først trekke fram et par andre forhold som ikke har vært mye berørt i debatten, men som det er interessant å trekke fram, og som dreier seg om helheten og bredden i det budsjettet vi i dag har til behandling. Satsingen innenfor fengselsundervisning, innenfor Program for basiskompetanse i arbeidslivet og innenfor studieforbundene, og også vår satsing på fredssentrene, er viktige biter av en helhet for vår regjering.

Når jeg trekker fram det, er det fordi det ikke veldig ofte er demonstrasjonstog for fengselsundervisning eller for studieforbund – eller for den saks skyld for de 400 000 arbeidstakerne som ikke kan lese og skrive, som i dag finnes i norsk arbeidsliv, og som har et arbeid, som kjøper Se og Hør hver uke, men som aldri er i stand til å lese hva som står der; de ser bare på bildene. Disse programmene som vi har startet, er en veldig viktig bit av bredden i det kunnskapssynet vår regjering representerer, som også reflekteres i at barnehagene er tatt inn som en del av Kunnskapsdepartementets helhet.

Det er denne bredden som i grunnen er utgangspunktet for mitt innlegg, for nå skal jeg komme tilbake til mange enkeltelementer i dette. Det viser jo at kunnskapssamfunnet består av mange viktige fasetter. Ikke minst er dette programmet for basiskompetanse, som jeg trekker fram, en veldig viktig bit av denne helheten.

Det er derfor også viktig å understreke det som jeg tror har vært et poeng i mange budsjettdebatter her i Stortinget, nemlig satsingen på kommuneøkonomien. Når jeg trekker fram det, er det fordi vi og vår regjering har brutt en gjennomgående nedadgående tendens gjennom mange år. Jeg registrerer at ikke engang Høyres eller Fremskrittspartiets ordførere sender tilbake alle de pengene som vi har gitt dem. De har gjort det mulig nå igjen i kommunene å satse på kunnskap, satse på skolen, satse på barnehager, men også på eldreomsorg og andre viktige omsorgsoppgaver som en kommune har ansvaret for.

Ca. 1/3 av det kommunen bruker, går til skole. Det har vist seg at man nå har stoppet en mangeårig nedgang i Kommune-Norge. Man ansetter i mange kommuner igjen lærere, og man ser optimistisk på framtiden. Til og med Høyres ordførere gjør det. Jeg hadde for ikke lenge siden gleden av å besøke Lillesand og en hyggelig, jovial Høyre-ordfører, som var så takknemlig for at det endelig fantes en regjering som brydde seg om det han brydde seg om, nemlig kvalitet i grunnskolen, og for at han ikke bare fikk nye beskjeder fra Erna Solberg om nedskjæring. Han sa sågar da vi kjørte bil til flyplassen: Jeg sa til Erna: Hvis du fortsetter sånn, så taper vi valget. Og det var jo akkurat det Høyre gjorde ved det forrige stortingsvalget.

Når jeg trekker fram dette, er det fordi at når Høyre i denne debatten og i andre debatter trekker fram de pengene de skal bruke, er det vel og bra, men poenget er at de har en betydelig del å dekke opp. Hadde de sittet videre med makten, hadde de pengene som de nå benytter seg av, ikke funnes. Det er selvfølgelig en del av politikkens vesen.

Vi satser betydelig på Kunnskapsløftet og viderefører det som har vært en tverrpolitisk satsing her i Stortinget. Hele 1,4 milliarder kr bruker vi neste år på kompetanse- og kvalitetsutvikling i grunnskolen. Det er en veldig viktig bit. La meg understreke at jeg er glad for at det er et samlet storting som står bak dette, for denne store satsingen på kompetanse og på Kunnskapsløftet er et viktig fellespolitisk gods. Satsingen på 375 mill. kr på etter- og videreutdanning av lærere, som ikke minst representanten Dørum også var inne på, er en veldig viktig bit av dette. Vi gjør endringer for neste år, for det er klart, som det fra enkelte hold har vært sagt, at disse midlene ikke kommer fram slik som det er ønskelig. Vi har derfor nå gjort flere ting. I dialog med KS og Utdanningsforbundet har vi nå kommet til enighet om hvordan vi skal gå videre sammen. Det er jeg glad for. Men ikke minst har vi også styrket tilsynet. Tilsynet skal nå i større grad få muligheten til å etterse at disse midlene brukes riktig.

Det er klart at når samfunnet bruker så mye penger over så mange år på etter- og videreutdanning som vi nå gjør, skal vi ha igjen bedre kvalitet og mer kunnskap, og lærerne skal føle at vi satser på dem. For dette er den største satsingen på lærerkorpset noensinne. Og det er jeg glad for.

La meg også trekke fram det representanten Dagrun Eriksen sa i sitt innlegg om drop-out, og hvor viktig det nå er å fokusere på denne biten også. Vi vil på fredag legge fram en stortingsmelding der dette vil være et viktig perspektiv. Jeg er glad for at Kristelig Folkeparti over tid har vært opptatt av dette. Det er interessant å se at i forrige stortingsperiode var det ikke fokusert på dette overhodet. Men denne problemstillingen har vært kjent i norsk skole lenge. Det vi nå ser tydeligere og tydeligere, er jo at årsaken til drop-out i videregående skole ikke ligger i den videregående skolen. Den ligger der lenge før. Den ligger

(Statsråd Djupedal)

bl.a. i grunnskolen, og den ligger der også før det. De barna som behersker helt grunnleggende ferdigheter, lykkes jo bedre både i skolen og i livet for øvrig. Den stortingsmeldingen som legges fram på fredag, og som Stortinget da får til behandling, vil kunne gi mye av retningen for hvordan vi skal gjøre grunnskolen vår bedre, og hvordan vi skal få til at flere av ungdommene våre lykkes i den videregående skolen – som jeg er helt overbevist om at det vil være en bred tilslutning til i Stortinget.

La meg avslutningsvis si at svært mange innlegg har dreid seg om høyere utdanning – det har vi diskutert nå i mange runder her i Stortinget. Men la meg bare si som et lite apropos: Vi bagatelliserer ikke at det er høye forventninger innenfor høyere utdanning. Og det er bra. Men samtidig kan vi heller ikke bagatellisere at det ligger til behandling i Stortinget nå en sak der man har 2,3 ubrukte milliarder innenfor universitets- og høyskolesektoren. Dette er en del av den realiteten man må ta inn over seg. Man har altså over år satt av penger som gjør at det – som flere helt riktig har sagt – ikke kommer til å bli nedskjæringer på høyskolene og universitetene i år. Man bruker oppsparte midler. Men vi vil komme tilbake til Stortinget med en offensiv satsing. Helheten i det høyere utdanningsbudsjettet som ligger her, er langt bedre enn i mange av de budsjettene Stortinget har fått til behandling i de siste årene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anders Anundsen (FrP) [13:57:40]: Representanten Dørum var i sitt innlegg inne på det å holde en linje i utdanningspolitikken. Jeg har tatt med meg budsjettinnstillingen for 2004–2005, da statsråden var i opposisjon. Det var et budsjett hvor regjeringen – den daværende Bondevik II-regjeringen – foreslo 78 mill. kr i kutt på universitets- og høyskolesektoren i reduksjon i antall studieplasser. I denne budsjettinnstillingen går da de rød-grønne partiene meget hardt til angrep på det kuttforslaget som er rett i overkant av 1/4 av det budsjettkuttet som denne regjeringen nå påtvinger universitets- og høyskolesektoren. Jeg har lyst til å utfordre statsråden direkte på dette. Hvorfor var det så dramatisk å kutte 78 mill. kr i 2005, når det i 2007 er helt udramatisk å kutte 274 mill. kr?

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Øystein Djupedal [13:58:38]: Som jeg sa i mitt hovedinnlegg, står universitets- og høyskolesektoren nå med en betydelig reserve på konto i Norges Bank. Hvis man tar bort det som er avsetninger til arbeidsgiveravgift og den typen spørsmål, står man igjen med 2,3 milliarder kr. Disse er tatt opp i Riksrevisjonens innstilling som ligger her i Stortinget, og som Stortinget nå skal behandle.

Grunnene til det er jo mange. Ikke minst er det fordi man nå har en budsjetteringsordning som gjør at man kan overføre midler. Men det gjør jo at budsjettbehandlingen nå av universitets- og høyskolene i stor grad går uten dramatikk. Utgangspunktet er at man har hatt penger på bok. I tillegg styrkes resultatfinansieringen – la meg bare si det – som betyr at nettobeløpet er ca. 180 mill. kr, og ikke 250 mill. kr, fordi man har en gevinst av resultatfinansieringen, som også gir pluss.

Utgangspunktet vårt er at høyere utdanning har hatt gode år. Og det er bra. Vi skal fortsatt gi dem gode år. Det har de også fått, høyere utdanning og forskning sett under ett, i dette budsjettet. Det er langt bedre enn mange av de budsjettene vi har hatt til behandling i Stortinget gjennom mine mange år her i huset.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [13:59:47]: Det er noen interessante ting å gripe fatt i ved statsrådens innlegg. Det ene er at statsråden mener at man i forrige periode ikke fokuserte på grunnleggende ferdigheter og drop-out i videregående skole. Jeg vil bare minne om at den store reformen, Kunnskapsløftet, er den store satsingen på grunnleggende ferdigheter som skal føre til at frafallet bl.a. i videregående skole blir lavere fordi elevene tilegner seg grunnleggende ferdigheter. Men det er interessant at SV var det partiet som sterkest var imot de nye læreplanene med klare kompetansemål, under henvisning til, som representanten Rolf Reikvam sa, at elevene risikerte å måtte kunne gangetabellen, dvs. at elevene risikerte å måtte tilegne seg grunnleggende ferdigheter.

Det andre som er interessant å gripe fatt i, er det statsråden sier om avsetningene i universitets- og høyskolesektoren. Det er ingen ting som tyder på at det er 2,3 milliarder kr i avsatte reserver i universitets- og høyskolesektoren. Det tallet har Universitets- og høyskolerådet tilbakevist og mener at Riksrevisjonen har tolket tallene feil fordi de ikke har sett på nettobudsjetteringen.

Kan statsråden redegjøre for hvordan avsetningene i universitets- og høyskolesektoren er sammensatt?

Statsråd Øystein Djupedal [14:01:03]: La meg først si at jeg er glad for at Høyre nå fokuserer på drop-out i den videregående skolen, for det vil bety at den stortingsmeldingen som kommer til behandling, sannsynligvis vil kunne få en veldig bred tilnærming i Stortinget. Det er viktig, for mange av de tiltakene som foreslås der, kan gjøre at flere ungdommer mestrer, flere ungdommer lærer.

Det er lagt et godt grunnlag gjennom mange forlik her i Stortinget. Det er også veldig positivt. På de områdene i utdanningspolitikken der man kan ha bredde og politisk enighet, får man også større tyngde i gjennomføringen av dem.

Kunnskapsløftet er en reform som sikkert mange ulike partier kunne ha hatt som primærstandspunkt, men som nå har blitt vårt felles tankegods. Det startet under Trond Giske, fortsatte under Kristin Clemet og gjennomføres nå under vår regjering. Jeg synes det er en veldig stor tyngde for denne reformen at det er så stor tverrpolitisk enighet om den. Det betyr igjen at vi kan gjennomføre den med all den kraft og tyngde som en så stor og viktig reform skal ha.

Når det gjelder avsetningen til universitets- og høyskolesektoren, imøteser jeg Stortingets behandling. Her er

det Riksrevisjonen som har sagt at det er 2,3 milliarder kr. Jeg har sett oppsettet over hva avsetningen vil avstedkomme, men det vil være Stortingets behandling av dette som i realiteten vil fastslå hvor stor denne avsetningen er.

Dagrun Eriksen (KrF) [14:02:20]: Et hjertesukk først: Jeg skjønner at statsråden savner Stortinget, men jeg skulle ønske at han brukte mesteparten av sitt innlegg på regjeringens politikk og ikke på angrep på andre partier.

Jeg har også lyst til å gi statsråden ros for at han har fulgt opp Bondevik-regjeringens store satsing på barnehager. 3,5 milliarder kr er en stor sum, og det er en viktig satsing for å få full barnehagedekning. Men samtidig har jeg fulgt noen statsråder på nært hold når de er i budsjettkamper, og dette har sannelig kostet. I et oppgangsbudsjett har vi fått følgende kutt: kutt til universitet og høyskoler, kutt til folkehøyskoler, ingen nye stipendiatstillinger, kutt i studentbarnehager og en så svak satsting på forskning at en samlet universitets-, høyskole- og forskningssektor – altså ikke bare folk her i salen – finner grunn til å reagere kraftig.

Er statsråden enig i at denne satsingen på barnehager og andre områder har han måttet betale dyrt for? Kristelig Folkeparti klarte både barnehagesatsingen og satsing på forskning og høyere utdannelse.

Statsråd Øystein Djupedal [14:03:28]: Det budsjettet som jeg har lagt fram for Stortinget, er et veldig bra, helhetlig budsjett fra Kunnskapsdepartementet. Barnehagene er selvfølgelig det feltet som trekker mest penger, hele 3,2 milliarder kr mer i årets budsjett enn i fjorårets budsjett. En stor del av dette er et resultat av at vi heldigvis har bygd flere barnehager, og det utløser større midler. Så har vi også høye ambisjoner framover. Vi skal prøve å få full barnehagedekning i løpet av neste år, og det er det realistisk at vi klarer. Men det krever fullt trykk, og det krever ikke minst et betydelig økonomisk bidrag fra staten, som ligger i dette.

La meg med respekt å melde si at når representanten Eriksen skryter av den forrige regjeringens satsing på barnehager, var det en satsing som foregikk i Stortinget. Det var her midlene kom, gjennom kontinuerlige forlik, som Kristelig Folkeparti den gang dessverre ikke var med på, for de satt i regjering sammen med andre partier som ikke syntes at barnehager var så viktig. Det kommer også tydelig fram i noen av de innleggene vi hører her i dag.

Utgangspunket er at dette nå er et blitt et felles gods, og det er jeg glad for. Satsing på barnehager er det mange partier her i Stortinget som nå skal stå sammen om, og det er positivt. Når det gjelder satsingen på høyere utdanning, er det ikke annet å si om det enn det vi har gjentatt mange ganger. (Presidenten klubber.) Det er klart at det innenfor høyere … Klubbes det, president?

Presidenten: Ja, presidenten klubbet.

Statsråd Øystein Djupedal [14:04:34]: Da får vi ta det i neste replikk.

Odd Einar Dørum (V) [14:04:44]: Jeg har hatt så mange replikker til statsråden om forskning at jeg lar det ligge. Konfliktlinjen er velkjent.

Jeg vil ta opp et annet område, og det er den delen i Kunnskapsløftet som går på å satse på etterutdanning for lærere, slik at de både faglig og pedagogisk står godt rustet. Jeg har gjennom den kunnskap jeg har fått ved å reise, lytte og lære – for det er ikke alltid den samme kunnskap en kan samle gjennom statistikker – oppdaget urovekkende forskjeller i dette landet. Jeg har oppdaget steder hvor folk faktisk får veldig mye påfyll systematisk. Jeg har opplevd det i denne byen, hvor jeg besøker riktig mange skoler. Men andre steder opplever jeg at dette er veldig tilfeldig. Det bekymrer meg, også fordi vi ved høringen i forbindelse med budsjettet fikk signaler om at slik kunne det være.

Skal man lykkes i å sikre en god framtid, må man sørge for at kunnskapen er der. Så mitt spørsmål til statsråden er: Hva vil statsråden nå gjøre for å forvisse seg om at disse etterutdanningsmidlene ender der de skal, at de gir lærerne faglig fordypning og pedagogisk dyrkning, og at de ikke ender i noe som kan beskrives som interessant for arbeidsgiver, men ikke så veldig nyttig for lærerne?

Statsråd Øystein Djupedal [14:05:54]: Jeg er glad for å kunne utdype dette, for det er et felles anliggende for representanten Dørum og Regjeringen. Det ble reist kritikk mot at vi brukte 375 mill. kr i fjor. Noe av den kritikken er sikkert berettiget, og det gjør at vi nå har gått inn i en veldig tett dialog med skoleeiere og Utdanningsforbundet for å sørge for en mer lokal forankring av hvilke kurs som skal tilbys. I tillegg har vi styrket tilsynet med dette.

Fafos rapport om bruk av midlene viser tross alt at forholdene er litt bedre enn det representanten Dørum nå gir uttrykk for, men når det reises en så bred kritikk, tar vi dette på alvor. Vi håper at det i år skal bidra til en enda tettere oppfølging, og at det skal bli enda mer synlig på det enkelte lærerværelset at vi faktisk satser.

Nå skal det også sies at det i det første året ble brukt mer midler på skoleledelse – og dermed var ikke dette en del av det lærerne opplevde som sin virkelighet – for skoleledelse var en veldig viktig, men forsømt oppgave. Det betyr at skolelederne har vært prioritert nå, det første året. Så vil nye områder prioriteres i tiden framover. Realfag og språk er noe av det vi vil satse på neste år.

Åse M. Schmidt (FrP) [14:07:07]: Det skjer veldig mye spennende i nord – og det er kjempeinteressant – men det skjer også mye rart. Jeg kunne tenke meg å få vite hva statsråden tenker om den favoriseringen og monopoliseringen man har av én aktør innen pilotutdanningen. Vi ser at den faglige rapporten som er laget om dette, peker på andre og bedre aktører, og ikke minst til en lavere kostnad. Så hvis det ikke bare er distriktspolitiske hensyn som ligger til grunn fra statsrådens side, hva er det da?

Statsråd Øystein Djupedal [14:07:43]: Regjeringen har et ønske om å bygge opp en trafikkflygerutdanning i

Nord-Norge knyttet til det miljøet som har vært ved NAC i Bardufoss. Denne saken er klaget inn for ESA og er nå til behandling der. Det betyr at det er stillstand i den norske behandlingen av dette, men vi er i dialog med ESA om hvordan vi skal komme videre.

Per dags dato har vi ingen sivil utdanning av trafikkflygere i Norge, og det ønsker vi å få på plass. Det er fagmiljøene vi har i Tromsø og Bardufoss vi ønsker å bygge videre på. Vi tror dette er en viktig satsing, og vi skal bygge den opp over år. Vi ser for oss, når vi har fått en avklaring med ESA, at vi skal bygge opp en universitetsutdanning med bachelorgrad ved Universitetet i Tromsø. Den prosessen er som sagt stoppet opp på grunn av saken med ESA, men vi er nå i dialog med ESA for å finne en god løsning på dette. Der står saken pr. dags dato, men Regjeringens beslutning om at dette skal legges til Nord-Norge, står fast.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [14:09:01]: Universitetene og høgskolene våre er noen av de viktigste samfunnsinstitusjonene vi har. I stortingsproposisjonen er de omtalt som motorer i utviklingen av kunnskapssamfunnet. Og det er det ikke vanskelig å være enig i. De utdanner nøkkelpersonell innenfor alle deler av samfunnet vårt. Utviklingen av høgskolene de siste tiårene har også bidratt til at høgere utdanning er tilgjengelig for alle som ønsker det, over hele landet.

Det var ingen selvfølge at høgere utdanning skulle bli så lett tilgjengelig som den er i dag. Under arbeidet med å bygge ut distriktshøgskolene var det mye motstand som måtte brytes ned.

Ingjald Ørbeck Sørheim, som var sekretær i den såkalte Ottosen-komiteen, beskrev prosessen under et innlegg han hadde på Forskerforbundets seminar 7. november i år. Jeg var ikke til stede under foredraget hans, men har lest det flere ganger etterpå, fordi det på en enkel måte beskriver en vanskelig prosess som ledet fram til et enormt løft for ulike deler av Norge ved at høgere utdanning ble tilgjengelig for de mange og ikke bare forbeholdt de få.

Dagens høgskoler har fortsatt stor betydning for utviklingen av alle deler av landet vårt. Her utdannes lærere, førskolelærere og sykepleiere, som alle er viktig i utviklingen av velferdssamfunnet vårt. Utviklingen av disse utdanningene i retning av mer forskningsbaserte utdanninger har stor betydning for hvordan vi skal kunne løse framtidens utfordringer ved å jobbe annerledes og smartere enn i dag.

Kunnskapsministeren skal derfor ha stor ros for å ha forstått betydningen av å følge opp NOKUTs evaluering av sykepleierutdanningen og lærerutdanningen. For sykepleierutdanningen betyr det en stor innsats for å nå målet om 20 pst. førstestillingskompetanse ved utdanningen. Men når opposisjonen i sine merknader finner sammen og stiller spørsmål ved om det er nødvendig å innfri dette kompetansekravet i sykepleierutdanningen, har de ikke forstått det som statsråden så forbilledlig har. Det er nemlig helt nødvendig å fokusere på kvalitet i utdanningen av nye sykepleiere, og det er helt nødvendig å stimulere til mer forsknings- og utviklingsarbeid i omsorgssektoren.

I denne sektoren skal det gjennomføres store reformer i tiden som kommer. For tiden pågår en psykiatrireform, og flere følger. Psykiatrireformen hadde nok vært enklere å gjennomføre om kommunene hadde hatt mer fagpersonale på plass. Likedan hadde reformen vært lettere å gjennomføre om mer forsknings- og utviklingsarbeid hadde vært knyttet til praksis under gjennomføringen. På grunn av den demografiske utviklingen i landet vårt vil vi se en økning i etterspørselen etter tjenester i omsorgssektoren i tiden som kommer. Da er ikke tiden der for å senke det faglige ambisjonsnivået i utdanningen av sykepleiere eller annet helse- og omsorgspersonell – tvert imot. Det er også et overraskende standpunkt ut fra all kritikk som har kommet om manglende forskningsambisjoner hos den rød-grønne regjeringen. Standpunktet er også feil for den som ønsker flere kvinnelige professorer. Vi når ikke vår likestillingsambisjon innen akademia ved å stille andre krav til utdanninger der kvinner er i overvekt, enn til studier for øvrig.

Det bringer meg over til temaet likestilling i akademia, som vi hadde en interpellasjonsdebatt om tidligere i høst. I ettertid har jeg fått mange henvendelser om temaet, og jeg har også vært i en høringskonferanse ved Universitetet i Oslo i forkant av universitetsstyrets behandling av en ny likestillingsplan. Jeg er nå forsiktig optimist og er glad for at statsråden følger opp arbeidet som nå foregår, først og fremst ved våre universiteter. Universitetene vet at de må lykkes bedre på dette området om de skal innfri sine ambisjoner om å være internasjonalt fremragende innen både undervisning og forskning. Det som skjer ved universitetene, vil også ha stor betydning for det som skjer i hele sektoren på dette området.

Jeg har lyst til å komme inn på den kritikken som stadig framsettes av kuttet i basisbevilgningen til universiteter og høgskoler neste år. For min del synes jeg kunnskapsministeren gjør rett i å gå gjennom sektorens økonomi for å se hvorfor det står så mye penger på bok. Sektoren har gode forklaringer på alle kronene, men ut fra et samfunnsøkonomisk perspektiv er det riktig å gå gjennom dette for å forsikre alle om at pengene blir brukt som de er tenkt.

Når penger brukes til å styrke grunnskolen og den videregående skolen, er det bra. De høgere utdanningsinstitusjonene har klaget over det faglige nivået til studentene når de kommer inn på ulike studier. Den klagen er nok berettiget. Men i stedet for å lukke studier og la studieplasser stå tomme, synes jeg det er mer offensivt å gå inn og styrke den faglige satsingen i grunnskolen og den videregående skolen. Og det er det vi gjør i dette budsjettet, som tar gjennomføringen av Kunnskapsløftet på ramme alvor.

Jeg ser fram til utviklingen i den høgere utdanningen i Norge i årene som kommer.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [14:14:27]: I 1975 skrev den amerikanske professoren i psykologi og pedagogikk, Rollo May, boken «Mot til å skape». Hans poeng er at det

er viljen som viser vei. Det samme året ble det slått fast at Norge var en sinke internasjonalt når det gjaldt forskning og høyere utdanning. Hvordan er situasjonen nå, 30 år etter? Den sittende regjering har kuttet 25 milliarder kr til Forskningsfondet og 274 mill. kr til høyere utdanning. Det er foreslått kun 22 mill. kr av et dokumentert behov på 300 mill. kr til utstyr i høyere utdanningsinstitusjoner. Forskningsrådet får 230 mill. kr av et dokumentert behov på 1,1 milliarder kr. Er det det som kalles å satse på forskning, utdanning og kunnskapsbedrifter? Skal vi utvikle samfunnet videre, må det bli atskillig mer attraktivt å drive kunnskapsproduksjon. Vitenskap og forskning blir nemlig ikke særlig verdsatt i Norge, og det er et alvorlig problem. Samtidig ser vi at Norge mangler lønnsincentiver som stimulerer til læring.

Regjeringen sier at to tredjedeler av forskningsinnsatsen skal komme fra næringslivet. Det er ikke uvanlig i andre land, men i Norge har det evige mantra vært at forskningen skal betales av det offentlige og ikke påvirkes av næringslivet. Det private næringslivet og bedriftene framstilles av de rød-grønne som suspekte – likevel er det bedriftene som skal bære vår velstand. Det tar tid å snu denne anti-næringslivet-trenden.

Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen har vært på studiebesøk til USA, og samtlige medlemmer merket seg den romslige økonomien til de amerikanske universitetene. USA bruker langt mindre andel av BNP til utdanning enn det Norge gjør. Til høyere utdanning bruker USA 2,6 pst., hvor over halvparten kommer fra private kilder. Ser vi på statistikken over de ti beste universitetene i verden, domineres den av amerikanske universitet. Det er bare Oxford og Cambridge av europeiske universiteter som med et nødskrik kommer inn på lista.

Hvor vil vi så med våre norske universiteter? Wilhelm von Humboldt skisserte modellen for det moderne universitet for 200 år siden og understreket viktigheten av å kombinere universitetsundervisning med forskning i verdensklasse. Norske og europeiske universiteter beveger seg i retning av lavkostnads masseuniversiteter som defineres som et sosialt gode. Universitetenes akademikere bruker mer og mer av sin tid til byråkratiske oppgaver og til å bekymre seg om penger.

Fremskrittspartiet ser dette som en uønsket og uheldig utvikling, og derfor stiller vi oss spørsmålet om det finnes noen vei ut av uføret. En mulighet er selvsagt å fastholde at det offentlige skal løse alt, og satse på at norske skattytere skal betale betydelig mer for sine ledende universiteter. Fremskrittspartiet har ikke tro på en slik løsning. En annen mulighet ville være å se på Europa som en helhet, og forene ressursene og spisse enkelte miljøer til å bli verdensledende. Dette har blitt gjort med imponerende resultater i partikkelfysikklaboratoriene til CERN – World Wide Webs fødested. Men med bakgrunn i europeisk historie og nasjonalstatenes selvstendighet tror jeg ikke at dette er en farbar vei. Og om det skulle være det, ville det ta lang tid å få etablert slike miljøer.

En tredje mulighet er å skjele litt til hva som har vært suksessfaktorene ved de amerikanske universitetene. Noe komiteen merket seg ved, var dette med donasjoner fra tidligere elever som følte en nær tilknytning til sitt gamle universitet og det miljøet som hadde sikret dem suksess videre i livet. Vi så undervisningsbygg som var reist av tidligere elever ved at de hadde satt av en viss prosentdel av sin årlige inntekt til sitt universitet. Vi kjenner til Nikegründeren som donerte 645 mill. til sitt lærested. 60 pst. av dem som går ut av Princeton, donerer store beløp til universitetet. I tillegg er det ikke uvanlig at tidligere studenter gir testamentariske gaver til sin gamle skole.

De fleste amerikanske universitetene er private. Foruten donasjoner, finansieres de fra filantropiske og kommersielle fond og ved kursavgifter. Vi hørte om anonymiserte elevopptak for å ta opp de dyktigste studentene, og stipendordninger som utjevnet sosiale og økonomiske forskjeller.

Siden universitetene i USA er så markedsavhengige som de er, får de et helt annet incentivgrunnlag til å være på søken etter nyskapning, noe vi så f.eks. i forhold til entreprenørskapsvirksomhet, e-læring, dags- og kveldsundervisning, valgfrihet for studenter og «bottom up»-prosesser – heller enn pålegg i forhold til lærerutvikling.

Kan vi så overføre noen av disse positive elementene til Norge? Vel, det handler, som jeg sa innledningsvis, om mot til å ville. De rød-grønnes retorikk med klokkertro på offentlige løsninger sammen med deres hets og mistenkeliggjøring av det private næringsliv, noe som vi ikke minst har sett i debatten om friskoleloven, der privatskoler og friskoler sauses sammen i én grøt, og et marginalt tilbud framstilles som frislepp, får meg til å tvile på om motet og viljen er til stede hos regjeringspartiene. Endringene som nå innføres i SkatteFUNN-ordningen, føyer seg også inn i dette bildet.

Norge har mulighet til å omsette noe av de store verdiene vi har på norsk kontinentalsokkel, til kunnskap – kunnskapsproduksjon som kan gi Norge og verden en langt bedre framtid bl.a. i forhold til teknologisk utvikling, ressursforvaltning, sikkerhet og miljø. Regjeringen har med sitt såkalte hvileskjær i høyere utdanning og forskning vist at den ikke ønsker en slik forandring. Stortinget, som under denne regjeringen er redusert fra å være en lovgivende forsamling til å bli en «spørre om lov»-forsamling, kan ikke annet enn å komme med fromme ønsker og håpe på forandring ved neste valg.

Statsråd Trond Giske [14:19:34]: Budsjettet for 2007 innebærer en solid økning i rammene for kirkeområdet. Jeg har merket meg at komiteen i sin innstilling bemerker at selv om det religiøse mangfoldet i Norge er større enn noen gang tidligere, har det samtidig knapt nok noen gang vært flere medlemmer i Den norske kirke. Det faktum danner en viktig bakgrunn for satsingen på de kirkelige budsjettene.

Vi følger i budsjettet for 2007 opp den opptrappingsplanen som Stortinget har vedtatt for trosopplæringsreformen, med 100 mill. kr til disposisjon for trosopplæring i 2007. De andre tros- og livssynsamfunnene utenfor Den norske kirke vil nyte godt av samme forholdsmessige bevilgning ut fra sine medlemstall, fra denne ordningen. Det er en god investering ikke bare i morgendagens kirke,

men også i framtidens norske samfunn – trygghet og kjennskap til egen tro og religiøs identitet skaper grunn for dialog og fruktbar sameksistens i et stadig mer flerkulturelt og flerreligiøst samfunn. Trosopplæringen i Den norske kirke og andre trossamfunn bidrar til dette. Det er godt å se at det i Stortinget er bred enighet om reformen.

Prostereformen følges også opp med en solid påplussing i 2007. Det er viktig å finne nye arbeidsmåter i Kirken, slik at man organiserer arbeidskraften best mulig og får mest mulig ut av de ressursene man har. Det å ha gode ledere som har tid til å være ledere, er en viktig del av det arbeidet. I tillegg er det gjort rom for andre mindre økninger, bl.a. for sjømannskirkene er det en påplussing i 2007.

Når det gjelder vedlikehold av kirkebyggene, vil departement og regjering vurdere spørsmålet om å utvide rammene for den rentekompensasjonsordningen som ble etablert i 2005. Men det er fortsatt slik at om lag 150 mill. kr av den samlede investeringsrammen ennå ikke er fordelt fordi det ikke er meldt inn tilstrekkelig med søknader og prosjekter. Jeg minner også om at Regjeringen vil vurdere å gå inn med et statlig investeringstilskudd for istandsetting av de eldste kirkene – et spørsmål vi kommer tilbake til i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2007.

Når det gjelder tilskuddsordningen for private kirkebygg, som ble avviklet fra 1. januar 2006, har man i Stortinget kommet fram til enighet om å gjeninnføre bevilgningen i 2007, og også gjøre noe i nysalderingen i forhold til 2006, så den saken skulle da være løst.

I statsbudsjettet for 2007 går også Regjeringen inn for å styrke dialogarbeidet mellom tros- og livssynssamfunnene. Vi styrker budsjettene, og vi foreslår for første gang også et driftstilskudd til Islamsk Råd Norge. Vi mener at det er viktig å ha gode organer som kan være de som bidrar til dialogen. Dette styrker samfunnet vårt på tvers av ulike religioner. Vi er interessert i å legge til rette for møteplasser og dialog for å bidra til økt kunnskap, skape bedre forståelse for hverandres synspunkter og kunne fungere som et verktøy til å løse felles utfordringer i et sammensatt samfunn.

Vi er nå i sluttfasen av høringen om forholdet mellom staten og Den norske kirke. 2 500 høringsinstanser er bedt om å uttale seg. Det er alle kirkelige råd og organer, det er kommuner, tros- og livssynssamfunn og mange små og store organisasjoner. Det er stor oppslutning om høringen, helt på høyde med, og kanskje over, det som har vært i tilsvarende høringer tidligere. Særlig er det svært mange menighetsråd som bruker anledningen til å komme med sitt syn. Fortsatt kommer det uttalelser inn, og det er også ulike organ som ønsker litt mer tid. Derfor har vi besluttet å utvide høringsfristen ut året, slik at de som ennå ikke har fått sendt inn sine svar, skal få mulighet til det, så vi får et best mulig grunnlag for å sammenfatte resultatet av høringen. Vi har ønsket å stimulere til en bred debatt om statskirkeordningen. Spørsmålet berører mange, og skaper et bredt og økende engasjement.

Det er Regjeringens mål at vi bevarer Den norske kirke som en bred, åpen og inkluderende folkekirke, samtidig som vi tar opp de viktige prinsipielle spørsmålene som forholdet mellom stat og religion berører, og også de viktige minoritetsrettighetene som saken inneholder. Vårt mål er å få et bredest mulig grunnlag og en bredest mulig løsning. Dette er ikke et spørsmål som er egnet for partipolitiske markeringer. Det berører alle mennesker i Norge i viktige faser i livet, og da er det også viktig å prøve å være samlende på tvers av partigrensene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anders Anundsen (FrP) [14:24:48]: Det er mange av oss som til tider nyter å høre på statsrådens engasjerte innlegg om kultur. Jeg registrerer at engasjementet ikke er like brennende når Kirken er temaet.

Det er altså slik at Regjeringen nå har åpnet for angrep på realkapitalen i Opplysningsvesenets fond, slik at den kan reduseres. Det kuttes i statlige overføringer til det lokale kirkedemokrati, og Regjeringen følger ikke opp prostereformen, hvor det nå mangler omtrent 52 prestestillinger for å fylle opp reformen. Det betyr altså at Regjeringen nå åpner for at Kirken sakte, men sikkert kan tappes for ressurser, og det skjer midt i en prosess som statsråden selv omtaler som en viktig prosess om statskirkens fremtidige tilknytning til staten.

Hvorfor vil ikke statsråden bidra til å gi Kirken stabile og gode økonomiske rammer midt i en omstillingsprosess?

Statsråd Trond Giske [14:25:41]: Så vidt jeg kunne registrere, var det rett og slett tre feil i spørsmålsstillingens premisser. For det første svekkes ikke kapitalen i Opplysningsvesenets fond. Det vi sier, er at man når man har investert i aksjer, ikke bare kan ta ut utbytte, men også kan ta ut verdistigningen av aksjene. Det er ikke noen tvil om at en av grunnene til at man investerer i aksjer, ikke bare er at man vil få utbytte, men også at man vil kunne ta ut den verdistigningen som aksjer gir. Og når man da selger disse aksjene igjen, skal både utbytte og verdistigning kunne tas ut av fondet. Det reduserer jo ikke den samlede kapitalen, men det er en måte å ta ut investeringene på over tid.

Det andre gjelder det lokale kirkedemokratiet. Vi har styrket kommuneøkonomien med 12,5 milliarder kr fra 2005 til 2007. At vi da trapper litt ned på en øremerket ordning, blir fullt ut, og mer enn det, kompensert ved at kommunene har bedre budsjetter. Den samme kritikken kom i 2006. Da var altså bare påplussingen som Oslo kommune gjorde på kirkebudsjettet etter at vi hadde styrket kommuneøkonomien, større enn det samlede nasjonale kuttet i den øremerkede ordningen til kirkelig fellesråd i kommunen.

Gunnar Gundersen (H) [14:27:00]: Jeg la også merke til, som Anders Anundsen gjorde, at det kanskje ikke var det helt store engasjementet i saken her. Jeg tror man skal akseptere at med de tiltakene Regjeringen har satt i gang, angriper man realavkastningen i Opplysningsvesenets fond, OVF, og, alt avhengig av hvordan man nå

behandler dette med tomtefester, vil man kunne komme til å svekke fondet veldig sterkt.

Jeg noterer meg at det er mange gode forsetter rundt kirke–stat, men jeg må samtidig undres litt over hvor det blir av den største folkelige høringen. For jeg har en veldig sterk følelse av at det er en del mennesker som har en forutinntatt holdning til hvor dette skal ende, og det mener jeg faktisk at kulturministeren har vært med på å skape. Jeg håper det ikke er sånn, men det kan han jo få kommentere her. I den sammenheng kan man også undres på om behandlingen av OVF er slik at man ønsker å svekke fondet, slik at det ikke blir veldig interessant å diskutere dette når debatten til sjuende og sist kommer i Stortinget.

Statsråd Trond Giske [14:28:01]: Det er klart at det er en del som har en forutinntatt holdning til hvor stat–kirke-debatten skal ende, og blant dem er partiet Høyre, som har vedtatt på sitt landsmøte at statskirkeordningen skal oppheves. Det er jo umulig å kreve at alle ikke skal ha tatt stilling til statskirkespørsmålet i alle de år som vi har hatt statskirke – slik er det med debatten. Regjeringen har ikke konkludert, jeg har ikke konkludert, og mitt parti har ikke konkludert. Det skal vi gjøre utover våren og året, før vi da høsten 2007 legger fram en melding om statskirkespørsmålet. I den forbindelse blir det viktig å lytte til høringene.

Det er interessant at det som kalles Kirken, selv har sprikende standpunkter. Kirkemøtet, som vi fullt ut respekterer som øverste kirkelige organ i mange sammenhenger, har vedtatt at de støtter et skille mellom stat og kirke i den forstand at grunnlovsforankringen fjernes. Samtidig er det nå helt klart at et flertall av menighetsrådene ikke ønsker det skillet. Så her må vi prøve å se om det finnes noen samlende løsninger som kan samle både grasrot og topp i Den norske kirke, men også alle de minoritetshensynene som skal ivaretas i en slik løsning.

Dagrun Eriksen (KrF) [14:29:13]: Siden jeg avla den forrige statsråd som hadde ordet her, en visitt angående at han ikke snakket om saken, så vil jeg berømme denne statsråden for at han gjorde det og ikke gikk til angrep på partiene i salen.

Av og til når vi møter denne kirkestatsråden, opplever jeg at det er to ulike utgaver av kirkestatsråden vi møter. Ved åpningen av Kirkemøtet holdt statsråden en tale hvor han bl.a. sa:

> «Mange vil ha sterke meninger. Mange vil påvirke dere. Men det er dere som avgjør, og med dialog og respekt er jeg sikker på at dere tar det ansvaret.»

Denne statsråden inviterer også til en bred dialog, det har vi hørt i dag i stat–kirke-debatten. Den «andre» statsråden så vi i Vårt Land to uker senere ta et oppgjør med Kirkemøtet, som i spørsmålet om å skille stat og kirke hadde kommet til en annen konklusjon enn det et flertall av menighetsrådene hadde. Denne statsråden syntes allerede å ha konkludert i stat–kirke-debatten da vi så ham i «Best in Show» på Menighetsfakultetet. Jeg må si at jeg liker den første utgaven av kirkestatsråden best.

Hvilken statsråd skal vi egentlig lytte til – den som har tillit, og som vil ha dialog, eller den andre?

Statsråd Trond Giske [14:30:23]: La meg for det første si at jeg ikke i min villeste fantasi ville ha angrepet noen av partiene i denne salen. Det setter jeg pris på at representanten Eriksen har notert seg.

For det andre vil jeg gi representanten det råd å lytte til den ufiltrerte statsråden, som man vil finne i sitatene fra Kirkemøtet, eller «Live on Show» hvor det nå skulle være. Ordet «oppgjør» og liknende ord er skapt av media.

Jeg tillot meg å påpeke det paradoks – uten å ville undergrave Kirkemøtets autoritet – at Regjeringen som kirkelig statsråd av og til blir kritisert for ikke å følge rådene fra det kirkelige votum helt matematisk, f.eks. når det gjelder bispeutnevnelser. Slik sett har vel heller ikke Kirkemøtet med hensyn til sine konklusjoner fulgt det kirkelige votum fra grasrota. Det respekterer jeg fullt ut. Det er det representative demokratis vesen at man kan trekke andre slutninger enn det et matematisk gallupdemokrati gjør, men da må også de som kritiserer kirkelig statsråd, av og til ta disse hensynene, og respektere at vi ikke bestandig følger den rent matematiske konklusjonen.

Odd Einar Dørum (V) [14:31:40]: Jeg vil forholde meg til den «første» statsråden som Dagrun Eriksen nevnte i sitt spørsmål.

Som medlem av grasrota i Den norske kirke, som menighetsrådsmedlem og som en som har møtt i Kirkemøtet i mange år, har jeg de siste ti–elleve årene registrert hvordan Kirken i møte med det norske samfunn og i møte med levende mennesker om eksistensielle problemer har flyttet seg, har økt sin egen takhøyde, f.eks. når det gjelder homofile. Jeg var for tolv år siden på et kirkemøte der det med 79 mot 1 stemmer helt selvsagt ble slått fast at kvinner hører med i alle sammenhenger. Jeg har sett hvordan kirkelige organer, bestående av folk som er valgt på en helt vanlig måte, klarer å slå fast at det skal være rom for homofile i vigslede stillinger. Kirkens møte med samfunnet har altså skapt og sikret en takhøyde.

Føler statsråden at denne delen av stat–kirke-debatten er noe som han tar med seg, og som gjør inntrykk på ham? Jeg velger, som Dagrun Eriksen, i denne ordvekslingen å forholde meg til den første utgaven av statsråden.

Statsråd Trond Giske [14:32:44]: Ja, absolutt. Kirken er i forandring hele tiden. Det finnes jo trossamfunn – kanskje særlig mindre sekter – som er veldig bokstavtro i sin tolkning av religiøse tekster, og som får uoverstigelige problemer i forhold til samfunnet rundt seg. Det er derfor veldig bra at Den norske kirke alltid har hatt en evne til å tolke tekster ut fra sin samtid og ut fra sitt samfunn. Det tilligger det den å gjøre.

Alle vi andre som er medlemmer av Kirken, og som ikke sitter i de ulike kirkelige organene, har full rett til å delta i disse debattene. Jeg tror de debattene som har vært ført om bl.a. homofili – også i det politiske miljøet – har påvirket Kirken i riktig retning.

Et spørsmål i kirkedebatten som jeg har tillatt meg å ta opp, og som jeg mener Gjønnes-utvalget kanskje berører for lite, er: Hvordan skal demokratiet utøves og maktforholdene være i den framtidige kirke? At det er en dragkamp i Kirken, er helt utvilsomt: Både Kirkerådets leder og Kirkerådets direktør er blitt valgt med et knapt flertall. Også forslagene på Kirkemøtet er blitt vedtatt med et knapt flertall.

Det er interessant å diskutere hvordan maktforholdet skal være, og hvordan det enkelte kirkemedlem skal ivaretas i en framtidig – eventuelt mer fristilt – kirke.

Åse M. Schmidt (FrP) [14:34:03]: Det kan egentlig virke som om statsråden er redd for å miste litt makt.

Det foregår en debatt der ute. Det er mer fokusering på Kirken som sådan, og det skjer en bevisstgjøring blant folk om Kirkens betydning. Bølgene etter Muhammedtegningene har begynt å flate ut, men det viser seg at det har blitt en ny bevegelse i Danmark. Den har muligens oppstått som en motvekt til islam etter det som har skjedd. Folk strømmer til kirkene – som fylles opp – til gamle tradisjoner og til den kristne kulturarv. Dette har igjen fått en større verdi.

Tror statsråden at noe liknende vil skje her i Norge? Hvis så, hva tenker statsråden om det?

Statsråd Trond Giske [14:34:49]: Vi ser at folk i en globalisert tidsalder har et veldig behov for å finne en identitet og en trygghet med hensyn til tradisjoner og ståsted. Jeg tror det er én av forklaringene på hvorfor veldig mange vanlige kirkemedlemmer f.eks. er kritiske til et skille mellom stat og kirke. Man er utrygg på hva som vil skje med de faste rammene man har i livet, selv om man er veldig åpen for de prinsipielle innvendingene mot en statskirke.

Jeg tror at et fungerende flerkulturelt mangfold i samfunnet ikke handler om at vi skal gjøre alle like, men at folk skal få lov til å være forskjellige. Det handler om å respektere og forstå hverandre på tvers av skillelinjer – møtes, ha dialog og jobbe for å finne felles ståsted.

Et samfunn må også ha noen felles verdier. Jeg mener at stat–kirke-debatten bør resultere i brede, samlende løsninger, ikke i – som Fremskrittspartiet har ønsket – en folkeavstemning. Jeg hørte en gang Fremskrittspartiets kirkepolitiske talsmann si at man trodde man skulle kunne vinne over dem som fortsatt ønsker statskirke. Jeg tror ikke det er måten å tilnærme seg kirkedebatten på. Vi trenger samlende, brede løsninger.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Gunnar Gundersen (H) [14:36:14]: Høyre investerer mer for framtiden. Dette dreier seg om fundamentet for Norges framtidige velferd. Høyre tar i sitt alternative budsjett dette på alvor og vil prioritere høyere utdanning og forskning med 1,1 milliarder kr mer.

Handlefriheten i dagens norske økonomi er, som komitelederen sa, «historisk» god. Vi har en økonomisk styrke som knapt noe annet land i verden har. Til tross for dette er det nokså gjennomgående i komiteinnstillingen at jo mindre penger, desto større ord og ambisjoner fra regjeringshold.

Når det gjelder grunnutdanningen, er vi alle enige om at Kunnskapsløftet skal finansieres. Det innfris, men hva er innholdet i det vi finansierer? Kunnskapsministerens parti har ikke noe program som støtter opp under grunntankene i Kunnskapsløftet, som er: klare læringsmål, strengere krav og tydeligere oppfølging av den enkelte. Eierskap i form av krav til resultater er ikke tatt med. Ambisjonene om å trenge ned og inn i skolen utover gjennomsnittsnivå er heller ikke tatt med. Det var her Kristin Clemet og Høyre i forrige periode brøt med en langvarig trend i norsk skole.

Skal en hjelpe den enkelte elev, må utviklingen kartlegges og følges. Skoleeiere og lokalpolitikere må ha tilgang på detaljert informasjon om de skal kunne gjøre en god jobb. I stedet reverserer kunnskapsministeren dette til en gjennomsnittsambisjon. Skoleporten.no gjøres mindre interessant og mindre tilgjengelig. Ambisjonsnivået når det gjelder styringsinformasjon i forhold til sentrale virksomhetsmål, er lavere for norsk skole enn det er i en gjennomsnittlig norsk småbedrift – dessverre. Det kan ikke norsk skole leve med. Lærerne fortjener bedre, elevene fortjener bedre, og ikke minst er norsk framtidig velferd avhengig av at ambisjonsnivået heves betraktelig.

En regjering med skikkelige ambisjoner for den offentlige skolen ville sørget for at den blir så god at alternativene ikke vokser fram. Den behøver ikke å forby dem. Ambisjonene om å utvikle nøyaktige styringsverktøy må heves. Jeg er i likhet med flertallet spent på meldingen om skole og sosial utjevning, og i og for seg også på de initiativ kunnskapsministeren i sitt innlegg tidligere i dag varslet at han ville sette i verk. Uten å slå fast prinsipper om kartlegging og åpenhet om resultatene i skolen, vil ikke norsk skole kunne komme ett steg nærmere å ta dem som faller utenom, på alvor.

Innenfor høyere utdanning og forskning står ordene «høye ambisjoner» i fare for å bli vår tids floskel. Høyre vil at handling skal følge ord. Norge henger etter forskningsmessig. Vi er bare halvveis mot målet om at forskningen skal være 3 pst. av BNP, og de siste statistikkene tyder på at innsatsen faller. I en slik situasjon velger kunnskapsministeren å kutte basisbevilgningene til UH-sektoren, kutte alle nye stipendiatstillinger, kutte forskningsbevilgningene og senke ambisjonene for Forskningsfondet. Det tyder på en total mangel på forståelse for sammenhengen mellom handling og konsekvens.

Denne mangelen på forståelse underbygges av SkatteFUNN. Næringslivet i Norge forsker for lite. Det trengs mye stimulans om det private skal komme i nærheten av målsettingen om to tredjedeler av den nasjonale forskningen. Tror kunnskapsministeren virkelig at det hjelper med formaninger, møter og en advarende pekefinger? For hva gjør dagens regjering? Jo, den kutter ned på SkatteFUNN-ordningen og innkaller til møter. Forståelsen for sammenhengen mellom handling og konsekvens er igjen fraværende, og det samme gjelder samspillet mellom privat og offentlig sektor. SkatteFUNN er en ordning for de mange

småbedrifter i det ganske land. Den traff ute i distriktene, og den vakte interesse for kompetanse- og kunnskapsbasert produktutvikling og produksjon. Nå har man, slik NHO og en rekke andre høringsinstanser fryktet, foretatt innstramminger som kan gjøre den uinteressant. Det er bemerkelsesverdig at dette gjøres mens man ennå er midt inne i en evalueringsprosess.

I budsjettdokumentet sies heller intet om hvilken effekt kuttet vil ha på etterspørselen av forskningstjenester innen UH-sektoren. Dette spurte jeg kunnskapsministeren om i en spørretime, men fikk aldri svar, og jeg lar derfor spørsmålet stå åpent for besvarelse i dag.

Regjeringen legger de store ord i stedet for de store pengene inn i skole, høyere utdanning og forskning. Den er avkledd og fratatt det meste av æren på dette området i løpet av høsten. På vegne av norsk framtidig velferd får vi håpe at det er siste gang et hvileskjær tas før man i det hele tatt er kommet i gang med løpet!

Torfinn Opheim (A) [14:41:30]: Den norske kirken har vært særlig i fokus dette året. Det har selvsagt sammenheng med den pågående debatten om forholdet mellom stat og kirke. I forbindelse med de diskusjonene som pågår, får en bedre innblikk i hva Kirken som organisasjon arbeider med. Vi snakker ikke om en liten organisasjon. Det er flere tusen ansatte, som tar imot flere millioner besøkende. Jeg påstår at det er en ganske kompleks organisasjon. Det viser seg iallfall når en deltar i møter der relasjonen mellom stat og kirke er et tema, at det er mange som ikke har det hele bildet av hvordan Kirken er organisert og blir finansiert. Likevel har de tre regjeringspartiene vært bevisst forsiktige i behandlingen av budsjettet i komiteen, og har ikke lagt inn noen føringer som kan påvirke eller gi signaler i debatten om relasjonen mellom stat og kirke.

Når vi nå diskuterer budsjettet for 2007, blir det viktig å synliggjøre at staten er den ene av to store bidragsytere. Staten er den minste av disse to. Staten bidrar med ca. en tredjedel av Kirkens økonomi. Likevel er det snakk om store beløp – nesten 1,3 milliarder kr. Den andre store bidragsyteren er kommunene. Der er det altså den lokale styresmakten som bestemmer. Jeg tror det er viktig med denne lokale forankringen. Det er for så vidt hele komiteen, som sier at «Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke».

For kort tid tilbake var det i mange kommuner en veldig trang økonomi. Jeg husker selv at rådmenn sendte ut melding til foreskjellige enheter i kommunen, hvor de ble bedt om å synliggjøre innsparingspotensialet. Den lokale kirkeforvaltning måtte også spare penger. Kommunen har et stort ansvar når det gjelder drift og vedlikehold av kirker, kirkegårder og personell som følge av det. Derfor må vi sørge for at velferdsprodusent nr. 1 i dette landet gjøres stadig bedre i stand til å ivareta sitt ansvar.

Vi mener lokal velferdsbygging og forvaltning er avhengig av solid økonomi. Derfor har kommuneøkonomien blitt betydelig bedre, ganske enkelt fordi vi prioriterer dette. I og med at Kirken får så mye fra nettopp kommunene, gir det selvsagt en trygghet også for Kirken.

Trosopplæringsreformen er høyt prioritert av Kirkemøtet. Reformen skal gi innsikt i og trygghet på egen tro og religiøs identitet. Identitetsbygging er viktig for gjensidig respekt, dialog og god sameksistens i et flerreligiøst samfunn. Jeg har inntrykk av at det er mange gode prosjekter som følge av reformen. Derfor er det gledelig at det foreslås å øke bevilgningen med 24 mill. kr. Totalt blir det da bevilget 100 mill. kr til denne reformen. Samtidig forventes det en kontinuerlig evaluering av reformen.

En annen reform, som reelt sett er en organisasjonsutvikling, er den såkalte prostereformen. Det er pekt på behov for flere prestestillinger, og jeg er glad for at det blir vedtatt å øke denne posten med 7 mill. kr. Hvordan pengene blir disponert, avgjør bispedømmene.

Vi vet alle at vi lever i et flerreligiøst samfunn, og viktigere enn noen gang er det derfor at det foregår dialog mellom religioner og livssynssamfunn for å unngå konflikter. Dette er forebygging av beste sort. I Norge synes jeg vi har sett veldig gode resultater av en slik dialog, ikke minst i kjølvannet av karikaturtegningene av profeten Muhammed. Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn er viktig i så måte, og en viss styrking av disse fora er derfor gledelig.

Til slutt må jeg si at jeg er tilfreds med at et godt samarbeid med Kristelig Folkeparti har resultert i at tilskudd til private kirkebygg nå er inne igjen i budsjettet.

Ole-Anton Teigen (SV) [14:45:50]: I dagens debatt har jeg tenkt å være litt personlig. Jeg skal ta utgangspunkt i mine tre barnebarn, lille Johannes på snart fem år, Kristine på tolv og Marion på 17.

Lille Johannes går i en offentlig barnehage i Tromsø by. Kristine går på en kombinert barne- og ungdomsskole i Lyngen kommune, mens Marion går på helse- og sosialfaglinjen på Breivika videregående skole i Tromsø.

Lille Johannes har plass i en god og trygg barnehage. Nå skal vi gjøre et tankeeksperiment. Vi skal tenke oss 20 år fram i tid. Da er vi kommet til 2026. Johannes har selv fått et lite barn. Så kan han kanskje si: Tenk, da jeg var liten, måtte jeg stå to år i barnehagekø før jeg fikk plass. Dyr var barnehagen også. Men heldigvis hadde vi en regjering i 2006, der også SV var med, og vi hadde en kunnskapsminister som het Øystein – etternavnet kan jeg ikke huske – som fikk gjennomslag for full barnehagedekning over hele landet. Tenk, det fikk han til, sammen med bestefar, som var vararepresentant på Stortinget høsten 2006. Siden har vi hatt full barnehagedekning, og barnehager er i dag et fullverdig tilbud for alle barn under skolepliktig alder. Det er ikke noe som *vi* trenger å slåss for nå, når lille Ole skal ha barnehageplass fra høsten av.

Kristine, som er tolv år, går altså på en kombinert barne- og ungdomsskole. Det er en god skole, som favner alle, og som inkluderer alle. Uansett sosial bakgrunn og uansett om de er skoleflinke, eller om de dessverre ikke har fått all verdens beste kropp eller hode, så blir de inkludert sammen i en skole, i en gruppe, og alle får utdanning etter sine evner og sine behov. Hun kan også om 20 år si: Tenk at i 2006 fikk Lyngen kommune et økonomisk rammeverk fra den rød-grønne regjeringen, ledet av Jens,

Kristin og Åslaug, som gav lokalpolitikerne et handlingsrom som var startskuddet for en ny og moderne skole i Lyngen. Innholdet i skolen ble endret i løpet av de årene som fulgte, slik at den offentlige skolen i Lyngen ble en mønsterskole som nå i 20 år har gitt grunnlaget for meg og mange av mine venner fra den tiden, som har fått høyere utdanning og i dag besitter moderne kunnskapsbaserte arbeidsplasser, der vi jobber med ulike spennende saker innen de fagområder som ble startet under Jens Stoltenbergs nordområdesatsing, som startet høsten 2006.

Marion, som nå, i 2026, er leder for hjemmesykepleien i Lyngen, husker kjempegodt høsten 2006 og de tre påfølgende årene. Det som da skjedde på de videregående skolene i Troms, var helt unikt. Vi fikk gratis læremidler, det ble startet sirkuslinje ved Tromsdalen videregående skole, og i tillegg kunne utvekslingen av studenter mellom Cambridge og Tromsø fortsette og videreutvikles. Og i Lyngen hadde vi FabLab, som er blitt en unik institusjon i nordområdesatsingen. I tillegg har jeg en venninne som jobber i Narvik, på Nord-Norsk Fredssenter. Og det er blitt sagt ved flere anledninger at høsten 2006 var et merkeår for fredssentrene, for da ble det virkelig satset på disse sentrene rundt om i hele landet.

2006 er nå, 2026 er om 20 år. Hva som er virkeligheten da, vet heldigvis ingen, men vi kan skrive historie for årene 2006–2009. Jeg håper at historien om de siste årene fram mot 2010 vil bli at det var de årene da vi hadde en regjering og et stortingsflertall som ville noe, og som gjorde det de ville.

Freddy de Ruiter (A) [14:49:58]: Det var godt med litt åndelig påfyll fra representanten Teigen.

Satsing på velferd framfor skattelette var mandatet som velgerne gav oss før stortingsvalget. Etter fire års borgerlig sulteføring av kommuneøkonomien og følgelig grunnskolen og den videregående skole peker pilene nå heldigvis oppover. Grunnen til det er selvfølgelig et bevisst valg fra oss i Arbeiderpartiet og våre samarbeidspartnere. Vi satser på å bygge velferd som kommer alle til gode, framfor å bruke penger på skattelette.

Politikk handler om hvordan vi vil at samfunnet skal utvikle seg. Kombinert med å satse på velferd er det viktig for oss å skape like muligheter for alle. Derfor er det viktig for oss å hindre at markedet overtar fellesskapets rolle når det gjelder de grunnleggende velferdsgodene.

Skolen er ett av de områdene som vi ikke ønsker skal kommersialiseres. Derfor stopper vi kommersialiseringen av skolen, og vi får en ny privatskolelov til våren.

Like muligheter til utdanning handler ikke minst om den enkeltes ressurser. Jeg er derfor glad for at vi bevilger penger til gratis læremidler i den videregående skolen. Jeg har registrert at opposisjonen kritiserer oss i så måte. Det blir tom retorikk når en ser på hva Bondevik-regjeringen med Fremskrittspartiets støtte gjorde i forrige stortingsperiode. Det ble ikke bevilget en eneste krone i perioden fra 2001 til 2005. Attpåtil avviklet de utlånsordningen med skolebøker som vi startet opp da Trond Giske var utdanningsminister. Det blir derfor litt merkelig å høre Fremskrittspartiets representant fra talerstolen her i dag si at vi innfører en upopulær ordning, og har en lang retorikk om det. Det som har vært det mest upopulære i forhold til gratis læremidler, har jo vært at opposisjonen her i huset ikke ville ha innført det. De stoppet den utlånsordningen som vi startet opp i sin tid. Det som er upopulært ute, er jo at ordningen aldri er kommet i gang, takket være at opposisjonen da hadde flertall. Jeg tror rett og slett at dette er et uttrykk for dårlig samvittighet. Retorisk kan en òg bli fristet til å ønske Fremskrittspartiet velkommen etter når de plutselig bevilger litt penger til gratis læremidler. Men det partiet har stort sett penger til alt unntatt til bønder, samer og verdens fattigste. Det burde derfor kanskje ikke overraske oss.

Jeg er glad for at vi styrker voksenopplæringen i budsjettet. Undersøkelser viser at opp til 400 000 voksne ikke har gode nok lese- og skriveferdigheter. Det betyr at vi har en formidabel oppgave foran oss. Andre utfordringer på dette området er behovet for ny kunnskap og etter- og videreutdanning i et stadig mer komplekst samfunn. Særlig godt fornøyde er vi med den kraftige bevilgningsøkningen til program for basiskompetanse i arbeidslivet og til studieforbundene.

Det var helt nødvendig, etter at Bondevik-regjeringen med Fremskrittspartiets støtte systematisk har kuttet støtten til studieforbundene. For øvrig følger Høyre og Fremskrittspartiet opp i sine budsjettforslag for 2007 med kraftige kutt. Her er det ikke snakk om å bruke ostehøvel, her er det snakk om å bruke motorsag. Det er synd, men ikke overraskende. I 2005 hadde studieforbundene 594 459 deltakere på sine kurs. Virksomheten er altså omfattende og gir et viktig utdanningstilbud til store deler av befolkningen.

Et annet område som kanskje ikke får de helt store overskriftene, men som noen av talerne har vært inne på i dag, er fredssentrene. Jeg er glad for at det er blitt politisk kappestrid om å styrke sentrenes økonomi. Det er en anerkjennelse til det viktige arbeidet som gjøres ved Nord-Norsk Fredssenter i Narvik, Norsk Fredssenter på Lillehammer, Stiftelsen Arkivet i Kristiansand, Falstadsenteret i Levanger, Holocaust-senteret i Oslo. Som sørlending vil jeg trekke fram Stiftelsen Arkivets arbeid med å dokumentere en del av historien vi ikke må glemme, samtidig som de bruker denne kunnskapen til å rette fokus mot menneskeverd og menneskerettigheter. Det er imponerende at Stiftelsen Arkivet har 6 000 skoleelever årlig på omvisning. Dette gir ungdom et viktig grunnlag for å være med på å bygge opp framtidas samfunn og kjempe imot antidemokratiske krefter.

Åse M. Schmidt (FrP) [14:55:08]: Nå kunne jeg selvfølgelig ha kastet en haug med ord i hodet på de Ruiter, men han er ikke viktig nok. Det er imidlertid forskningen.

Det er gått ett år siden vi sist stod her og debatterte de ulike ståstedene vi har i forhold til forskning og utvikling. Har det skjedd noe siden sist? Ikke stort. Statsråd Djupedal har lansert det ofte siterte ordet «hvileskjær» i forskningen, noe som nettopp er dekkende for det året som er gått, og som jeg ser muligens blir dekkende for de årene som kommer.

Det er rart dette med forskning. Det krever langsiktighet, forutsigbarhet, vilje og handling. Alt dette er i mine øyne fraværende i dagens regjerings budsjett for dette området. At den ikke-sosialistiske siden er samstemte om en vesentlig økning av Forskningsfondet, forbigås i stillhet. Det er noe rart med ordet «privat». Private skoler, private sykehjem, private løsninger er ord som er blitt til skjellsord i taler fra Regjeringen og i debatter med den. Men i forskningen er det private trukket inn i et betydelig medfinansieringsansvar for å nå målet om 3 pst. av bruttonasjonalproduktet til forskning i 2010. Der skal det private bidra med 2 pst. og det offentlige med 1 pst. For å si det slik: Da er de gode å ha.

Flere i næringslivet svarer nokså kontant at de pengene det er forventet at de skal bruke på dette, har de ikke. Hvis denne økningen på 2 pst. for privat sektor skal basere seg på 5 pst. av omsetningen, snakker vi om store summer. Forventingene til den private forskningsandelen er så høy at den ikke anses for å være realistisk. Det offentliges andel i forskningsinnsatsen bør derfor økes til 1,4 pst. av bruttonasjonalproduktet, og den private andelen reduseres ned til 1,6 pst. I tillegg har det året som er gått, gitt oss en negativ utvikling fra ca. 1,7 pst. som det har vært før, til 1,5 pst. av bruttonasjonalproduktet. Her må det snarest tas grep for å få forskningen på skinner igjen.

Det finnes områder på budsjettet som ideelt sett burde vært vedtatt for en lengre periode, nettopp for å få langsiktighet og forutsigbarhet inn i vedtakene. Det er framtiden vi prater om, en framtid hvor Norge ikke må sakke akterut. Forskning kan ikke bare skrus av og på etter de ulike regjeringers politiske syn og ståsted. Det blir feil.

Men hva er forskning? Noen synes det er utrolig kjedelig, og at det er tørre tall. Men for eksempel: Hvorfor forsvinner tareskogen langs kysten? Hva med å finne den rette vaksinen mot den farlige fugleinfluensaen? Hva med nye materialer i olje- og energinæringen? Hva kan vi bruke kompositt-materialer til? Hvorfor må oppdrettstorsk ha levende fôr når oppdrettslaksen ikke trenger det? Hva med IP-kommunikasjon? Hva med å chippe bilen? Eller kanskje skulle en forske litt på handlingsregelen? Men statsråd Djupedal drar ut stikkontakten, og det blir mørkt.

Bare fantasien setter grenser. Men vi skal overleve i framtiden som kunnskapsnasjon, og vi skal være på A-laget. Da må vi satse nå: Økt internasjonalisering, større fokus på samarbeid på tvers av tidligere skiller samt et enda tettere samspill mellom kunnskapstriangelet utdanning, forskning og innovasjon. Også arbeidet med å styrke båndene mellom entreprenørskap og nytenkning og utvikling er utrolig viktig for å nå opp i toppen av nasjoner som satser på forskning.

Forskning fra det private næringsliv er spesielt konjunkturavhengig, og blir derfor ekstra skadelidende når det foretas kutt i en tid hvor forskning og utvikling skulle ha gått for full maskin. Forskjellige incentiver og stimulanser til næringslivet har blitt kuttet ned, slik som Skatte-FUNN-ordningen, som flere her i dag har vært innom. Det er ikke veien å gå.

Til slutt vil jeg minne statsråden på det som representanten Lena Jensen fra SV sa i denne salen da St.meld. S. nr. 20 for 2004-2005 ble debattert:

> «Men jeg er veldig opptatt av at man ikke skal gå i den samme fella som man gjorde i 2000 da man behandlet forrige forskningsmelding, ved at vi satte oss mål som ikke ble fulgt opp.»

Videre:

> «Stortinget sier nå at vi ønsker at statsråden skal komme med en plan for opptrappingen, og jeg vil da utfordre statsråden til å si noe om når denne planen skal komme.»

Jeg vil gripe den stafettpinnen fra SV og sende den videre via oss i Fremskrittspartiet tilbake til statsråden fra SV og spørre: Når kommer denne konkrete opptrappingsplanen, hr. president?

S i g v a l d O p p e b ø e n H a n s e n hadde her teke over presidentplasen.

Statsråd Dag Terje Andersen [15:00:16]: Regjeringen har store ambisjoner for forsknings- og innovasjonspolitikken. Norge skal bli en av de ledende innovative, dynamiske og kunnskapsbaserte økonomier i verden innenfor de områdene der vi har fortrinn.

Det ligger en betydelig satsing på forskning og utvikling i budsjettet for 2007. Bevilgningene foreslås økt med opp mot 900 mill. kr, en økning på nær 6 pst. I tillegg foreslår vi å øke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 10 milliarder kr.

For å fremheve forskning i næringslivet foreslår Regjeringen å øke bevilgningene over de næringsrettede departementene med omtrent 220 mill. kr i 2007.

Norge er en av verdens største havnasjoner. Vi forvalter store havområder og ressurser. Norsk marin sektor spenner over et vidt område. Vi gjør oss gjeldende både kvantitativt, som sjømatprodusent og leverandør, vi er førende i forhold til internasjonal havforvaltning og har stort gjennomslag i det vitenskapelige miljøet.

Vårt forvaltningsansvar er en viktig dimensjon i Norges rolle som havstormakt. Alle viktige forvaltningsbeslutninger er basert på løpende oppdatering av kunnskap, og vår kunnskap er etterspurt internasjonalt. Forskningsinstitusjonene er helt sentrale kunnskapsleverandører og premissgivere for forvaltningen.

Vår politikk for marin sektor skal baseres på bærekraftig ressursforvaltning, en rettferdig ressursfordeling og satsing på forskning, innovasjon og kompetanse.

Det er et mål at Norge skal ha en internasjonalt ledende posisjon innen marin forskning og nyskaping, og sektoren står foran en rekke kunnskapsutfordringer som vil kreve en fortsatt sterk offentlig satsing.

Det er viktig at de forskningsmessige fortrinnene på marin sektor opprettholdes, både når det gjelder den forvaltningsrettede og den næringsrettede forskningen. Regjeringen foreslår derfor en ytterligere stryking av marin forskning i statsbudsjettet for 2007.

Regjeringen har hatt betydelig fokusering på nordområdene. Marin forskning utgjør en viktig del av Regjerin-

gens nordområdestrategi. Blant satsingsområdene er oppfølging av forvaltningsplanen for Barentshavet, stor satsing på det internasjonale polaråret og utredning av nytt isgående forskningsfartøy.

Det legges for 2007 opp til å styrke Havforskningsinstituttets budsjett for å følge opp og evaluere nasjonale laksefjorder og laksevassdrag. Bevilgningen til Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatsforskning økes for å styrke arbeidet med overvåkning og dokumentasjon av fremmedstoffer. Det foreslås også en bevilgning på 20 mill. kr til et norsk-indisk samarbeid om forskning innenfor dyre- og fiskevaksiner. Samarbeidet legger til rette for utvikling og forbedring av fiskeoppdrett i India, og gir også et stort potensial for norsk forskning og farmasøytisk industri.

Inkluderer man bevilgningene fra Fondet for forskning og nyskaping, vil bevilgningene bare over Nærings- og handelsdepartementets område øke med 215 mill. kr. Denne økte satsingen rettes bl.a. mot romvirksomhet, maritim forskning og utvikling og Gassmaks. Bevilgningene til romvirksomhet øker med hele 158,6 mill. kr til 469,4 mill. kr i 2007.

Mange av de øvrige forskningsbevilgningene i budsjettet vil være næringsrelevante. Regjeringen foreslår bl.a. å bevilge 184 mill. kr til norsk deltakelse i det nye sjuende rammeprogrammet for forskning og teknologisk utvikling i EU, som vil være av stor betydning for næringslivet.

Til slutt vil jeg nevne en viktig utfordring: Det er et mål i norsk forskningspolitikk å øke den private finansieringen av forskning. Tilgangen på oppdatert kunnskap blir en stadig viktigere konkurransefaktor for bedriftene. En tett dialog mellom næringsaktørene og forskningsmiljøet vil bidra til næringsrelevans. Her har aktørene i forskningssystemet en viktig oppgave. Staten skal ta ansvar for sin del av utviklingen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åse M. Schmidt (FrP) [15:04:44]: Norge er et land med høy teknologi når det gjelder maritime næringer, og vi har mye kunnskap om akvakultur, havbruk og fiskeri. Dette var også statsråden inne på i sitt innlegg. Det er store forventninger om å lykkes, og det er stor forventning om at Norge skal klare å holde seg helt i spissen internasjonalt. Havforskningsinstituttene har i større grad behov for nye ressurser og ny teknologi.

Hvordan vil statsråden sikre denne tilgangen nå, når statsråd Djupedal har lagt inn et hvileskjær når det gjelder forskning og utvikling?

Statsråd Dag Terje Andersen [15:05:23]: Som jeg akkurat har sagt i mitt innlegg, er den næringsrettede forskningen betydelig styrket gjennom statsbudsjettet, selv om en kunne få inntrykk av noe annet etter å ha hørt representanten Schmidts innlegg fra talerstolen her.

Når det gjelder Havforskningsinstituttet og andre relevante miljøer som henter kompetanse, er – som jeg sa i mitt innlegg – maritim sektor og marin sektor blant de miljøene vi satser sterkt på i denne regjeringen. De vil også bli styrket ytterligere, som det går fram av eierskapsmeldingen til staten. Det vil bli foreslått et eget marint fond for å utvikle den næringen videre.

Denne regjeringen synes det er viktig å se alle virkemidlene sammen. Forskningsmidlene diskuterer vi her, og der har vi styrket innsatsen. Det samme vil vi gjøre på de andre næringspolitiske områdene, slik at Norge også i framtiden kan være et land det blir sett til, når det gjelder kunnskap om den marine sektoren, sammen med andre land rundt Nordsjøen og ellers i verden.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [15:06:38]: Først vil jeg ønske statsråden velkommen til kirke-, utdannings- og forskningskomiteens budsjettdebatt. Det er hyggelig å se næringsministeren til stede.

Så må jeg få lov til å rette opp en åpenbar misforståelse. Statsråden sier at forskningsmidlene økes med nær 900 mill. kr i budsjettet. Det er ikke riktig. Den nominelle økningen er rundt 900 mill. kr. Hvis man tar vekk pris- og lønnsvekst, som man skal gjøre, er man på ca. 360 mill. kr, og av disse skriver 519 mill. kr seg fra avkastningen av Forskningsfondet – altså gamle penger, som ble investert i fjorårets budsjetter. Det vil si at man står igjen med minus 159 mill. kr i rene forskningsbevilgninger.

Det interessante å svare på for en næringsminister er jo hvordan det kan ha seg at Regjeringen i sine to budsjetter har kuttet ulønnet forskningsinnsats i SkatteFUNN, kuttet i SkatteFUNN-ordningen, kuttet i næringsrettet forskning og kuttet i gaveforsterkningsordningene – kutt som totalt sett har gitt færre incentiver til at den private andelen av forskningsbevilgningene kan øke.

Statsråd Dag Terje Andersen [15:07:50]: Hvis det er lov å kommentere det, håper jeg òg at jeg er velkommen som fiskeriminister. En del av innlegget mitt handlet faktisk om det.

Men det er en realitet at den næringsrettede forskningen øker betydelig i dette statsbudsjettet. For eksempel har man i løpet av debatten, mens jeg har vært her, etterlyst Norges posisjon når det gjelder teknologiutvikling. Når vi nå investerer tungt i romforskning, er det nettopp for å gi muligheter til å utvikle avansert navigasjonsteknologi, f.eks. knyttet opp mot den maritime sektoren. Jeg har nevnt en rekke andre områder der den direkte næringsrettede forskningsinnsatsen øker.

Jeg tillater meg en kort kommentar knyttet til SkatteFUNN-ordningen, i og med at det er blitt nevnt. I valgkampen forut for det nå sammensatte stortinget ble det påstått at en ny regjering ville være en trussel mot SkatteFUNN-ordningen. Det forrige statsbudsjettet og dette statsbudsjettet beviser at Regjeringen viderefører SkatteFUNN-ordningen. Det har vært en liten justering av kriteriene for utgiftsføring i forhold til en øvre grense på 1 850 timer og 500 kr pr. time, men hovedsaken er at SkatteFUNN-ordningen videreføres som det virkemiddelet den er, også for å stimulere til privat forskning ved siden av den økte offentlige innsatsen på forskning.

Dagrun Eriksen (KrF) [15:09:10]: Norge har ikke som våre naboland noen virkelig store bedrifter som kan dra opp forskningsinnsatsen i næringslivet. De fleste bedrifter begynner som små og mellomstore bedrifter. Kristelig Folkeparti mener at det er viktig å gi små og mellomstore bedrifter gode vekstvilkår for å kunne utvikle seg. I den sammenheng har SkatteFUNN-ordningen vært et funn. På spørsmål om dette skyter kunnskapsministeren bare fra hoften.

Mener næringsministeren at SkatteFUNN-ordningen er mislykket, før den er evaluert? Hvorfor gjør man endringer og innstramminger i ordningen før man har fått evalueringen på bordet? Eller er det for mye forskning i små og mellomstore bedrifter, slik at incentiver som øker forskningsinnsatsen, må strammes inn og kuttes i?

Statsråd Dag Terje Andersen [15:09:59]: Som det går fram av Regjeringens forslag til statsbudsjett, er det enkelte ting knyttet til effekten av forskningsinnsatsen og føringen av forskningsutgifter som er blitt kommentert i statsbudsjettet. Det er bakgrunnen for at det nå gjøres små justeringer – en grense på 1 850 timer, som vanligvis er et drøyt årsverk, og 500 kr i timen knyttet til føring av forskningsutgifter.

Det vil jeg karakterisere som små justeringer i en ordning som videreføres til tross for at enkelte har hevdet at den ville blitt redusert under denne regjering. Det er ikke minst på grunn av mulig forskningsinnsats i de små og mellomstore bedriftene at SkatteFUNN-ordningen kan virke positivt. Men jeg vil òg vise til at Regjeringen på flere områder, f.eks. når det gjelder bearbeiding av tre, har sørget for å lage ordninger på statens hånd som gjør at en stimulerer små private bedrifter som nødvendigvis ikke har forskningsevne alene, til å finne systemer som gjør at de kan investere i forskning sammen. Den type virkemidler vil vi jobbe videre med.

Odd Einar Dørum (V) [15:11:13]: I den næringsrettede forskningsinnsatsen har Regjeringen, etter Venstres mening, forsømt seg på den strategiske instituttsektoren, den naturvitenskapelige- og den samfunnsvitenskapelige, og ikke lagt inn det som forskningsmeldingen har forutsatt. Det er i hvert fall et strategisk feilgrep hvis man skal mobilisere næringslivet.

Men jeg synes likevel at det verste er at jeg ikke kjenner meg igjen i statsrådens beskrivelse av SkatteFUNN. Jeg har ikke truffet én representant for næringslivets små og mellomstore bedrifter som beskriver virkeligheten slik statsråden gjør. Når man vet at man strammer inn både når det gjelder timesats og antall timer, er beskrivelsen at man er i ferd med å strupe en ordning som har vært ubyråkratisk og vanvittig bra, nettopp for å mobilisere ryggraden i norsk næringsliv. Jeg hadde faktisk håpet at Regjeringen ville se på det, for dette skjer midt i en periode hvor man skal evaluere ordningen. Så jeg kjenner meg ikke igjen i beskrivelsen.

Mener statsråden virkelig at den SkatteFUNN-ordningen Regjeringen nå legger fram, er en stimulans til små og mellomstore bedrifter i Norge?

Statsråd Dag Terje Andersen [15:12:20]: Ja, det mener jeg selvfølgelig. SkatteFUNN-ordningen er en stimulans for både små og mellomstore og store bedrifter i Norge.

Det er riktig at det er en innstramming, som jeg har sagt i to tidligere innlegg, med en øvre grense på 1 850 timer og 500 kr i timen. Selvfølgelig vil noen si at de gjerne skulle hatt enten kronebeløpet høyere eller tidsbruksrammen større for det enkelte forskerårsverk, men jeg mener allikevel at den ordningen som nå gjenstår etter Stortingets behandling av budsjettet, er en god stimulans for privat forskning. Men det kreves altså mye mer enn det.

Det er riktig, som representanten Dørum sier, at hele SkatteFUNN-ordningen nå er til evaluering. Da vil selvfølgelig alle elementer i ordningen bli evaluert, som representanten helt riktig understreket.

Anders Anundsen (FrP) [15:13:26]: Jeg vil også bemerke at jeg synes det er trivelig at både nærings- og fiskeriministeren deltar i budsjettdebatten på KUF-området. Jeg håper at det ikke er en engangsforeteelse, men at vi får gleden av det også senere.

Når man diskuterer forskningsmeldingen og målsettingen om 3 pst. av BNP som forskningsinnsats i 2010, er det en fordeling av 1 pst. til det offentlige og 2 pst. til det private næringsliv. Vi er nå i en situasjon hvor det private næringsliv, særlig små og mellomstore bedrifter, har nær sagt hyllet SkatteFUNN-ordningen og sagt at dette er den eneste ordningen som har vært et effektivt virkemiddel for små og mellomstore bedrifters forskningsinnsats. Da er det nødvendig, hvis en skal klare å nå målsettingen om at 2 pst. av BNP skal være privat forskningsinnsats, at man faktisk opprettholder og styrker den type stimulans.

Åsa Elvik fra SV har stått på talerstolen i dag og sagt at hun leter etter andre måter å øke næringslivsforskningen på.

Hvorfor foretas en innstramming på ca. 10 pst. av SkatteFUNN-ordningen før en har påbegynt evalueringen?

Statsråd Dag Terje Andersen [15:14:33]: Som det går fram av budsjettforslaget fra Regjeringen, er det på grunn av påviste mulig uheldige virkninger av systemet uten de begrensningene som er lagt inn. Det går fram av proposisjonen fra Regjeringen.

Jeg hører til dem som mener at SkatteFUNN-ordningen har stimulert positivt til forskning i det private næringsliv og i små og mellomstore bedrifter. Når representanten Elvik har uttalt seg om det, er jeg overrasket hvis ikke det betyr at en leter etter andre virkemidler i tillegg. Jeg nevnte ett virkemiddel – treforedlingsprogrammet – som er et typisk eksempel på hvordan en kan samle inn noen kroner for at en i fellesskap skal gjøre en forskningsinnsats. Jeg tror en i tillegg må lete etter den type virkemidler.

Men så hører det jo med til virkeligheten at den private delen av forskningen faktisk gikk ned i perioden 2003–2005, som er en periode der SkatteFUNN har fungert. Det er åpenbart at vi trenger å gjøre flere ting i tillegg til Skatte-

FUNN hvis vi skal få økt den private innsatsen knyttet til forskning.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Dei talarane som heretter får ordet, får ei taletid på inntil 3 minutt.

Dagrun Eriksen (KrF) [15:15:59]: Vi behandler i dag også to representantforslag, og siden jeg ikke fikk tid til å gå inn på dem i mitt innlegg, vil jeg kort si noe om disse to nå.

Regjeringen har i budsjettet foreslått å innføre gratis læremidler for elever i videregående skole. Dette er vi enig i, og vi mener det er et godt tiltak. Det er imidlertid en forutsetning at elevene til enhver tid får tilgang til oppdaterte læremidler. Dette er særlig viktig i en globalisert verden hvor endringene skjer raskt. Det gir derfor grunn til bekymring når Kommunenes Sentralforbund i høringen påpeker at Regjeringens forslag i realiteten bare betyr en utlånsordning. Derfor ber Kristelig Folkeparti departementet følge utviklingen nøye for å sikre at ordningen ikke bare blir en utlånsordning med mye byråkrati og fare for lite oppdatert materiell.

Kristelig Folkeparti har i Dokument nr. 8-forslaget bedt Regjeringen om på nytt å vurdere en godkjenning av Den norske skolen i Mopti fylke i Mali. Den gir et viktig skoletilbud til barn av norske foreldre som jobber i Mali. Alternativet for disse barna er å gå på skole enten i Etiopia – som er tvers over Afrikas kontinent – eller å bli sendt hjem til Norge, noe som innebærer at barna må bo borte fra foreldrene sine over lang tid, og bo på internat. For en del år siden tok misjonsorganisasjonene selv et oppgjør med egen bruk av internatskoler. En så dessverre at flere slet med problemer etter å ha vært plassert på internat i flere år uten kontakt med sine egne foreldre. På denne bakgrunnen reagerer jeg på at Regjeringen indirekte tvinger dem til å ta dette i bruk igjen. Departementet mener de ikke har lovhjemmel til å godkjenne søknaden. Det kan vi skaffe dem hvis de vil ha det. Det handler om politisk vilje. Departementet har en mulighet til også å gjøre unntak fra den midlertidige friskoleloven, dersom viljen er til stede.

Jeg må si at jeg i denne saken er spesielt skuffet over Senterpartiet. Den parlamentariske lederen i Senterpartiet har selv i Vårt Land sagt at hun er skuffet over egen regjering:

> «Jeg er uenig i en så snever tolkning av frysloven. Skolen i Mali er et helt spesielt tilfelle, og på ingen måte i konkurranse med norsk offentlig grunnskole.»

Kristelig Folkeparti har nå gitt regjeringspartiene en mulighet til ikke bare å uttrykke skuffelse i media, men faktisk gjøre noe med selve saken. I avstemningen i dag vil vi få se hvor dypt skuffelsen egentlig sitter. Vi ber Regjeringen på nytt vurdere søknaden, og samtidig fremme det lovforslaget om unntak som man trenger for å få dette til.

Samfunnet har et ansvar for alle norske barn, og for at alle norske barn får en god opplæring. Det må også gjelde barn der foreldrene har valgt å gjøre en innsats for verdens fattige gjennom bistand og misjon.

Torgeir Michaelsen (A) [15:19:12]: Man må jo ta ordet i en slik debatt. Det er tross alt en gledens dag for skoleledere over det ganske land. Enkelte av oss har vært med en del år og har opp gjennom årene opplevd alle disse fightene om de såkalt gratis skolebøkene.

Først litt historie: Jeg trodde først at denne saken kom opp på midten av 1990-tallet da jeg gikk på videregående. Men etter det jeg har skjønt, var det lenge før den tid denne saken kom opp, at utstyret i den videregående skolen burde bli gratis ut fra et prinsipp om at alle skal ha like muligheter. Jeg har ikke tall på hvor mange ganger opp gjennom årene jeg har opplevd at det har vært aksjoner – leserbrevaksjoner, demonstrasjoner osv. – for å få dette på plass.

Mot slutten av 1990-tallet ble det i flere partier fattet landsmøtevedtak om dette, og i 2000 var det første gang vi fikk på plass noen kroner til denne saken. Da inngikk Arbeiderpartiet et forlik med den daværende regjering – veldig bra! Året etter ble det regjeringsskifte, og Trond Giske kunne legge fram den første utlånsordningen. Midlene var vel på 100 mill. kr den gangen.

Etter det skjedde det lite. Ordningen ble fjernet etter regjeringsskiftet i 2001 på tross av at vi gang på gang på debattmøter spesielt blant ungdomspartiene til daværende regjeringspartier, opplevde at dette var de for. Problemet var bare at de ikke hadde fått gjennomslag i moderpartiene – det var i det hele tatt ganske skralt.

I dag er det som sagt en gledens dag, for vi har fått på plass en ordning der det bevilges 373 mill. kr som en start på en opptrapping når det gjelder gratis bøker – en kombinasjonsløsning som jeg synes er veldig god. Dette tror jeg vi skal klare å selge ut til de videregående skolene.

Problemet er at det er litt uklart for meg hvordan man skal tolke de største partienes opposisjonsforslag. Høyres er klassisk borgerlig i form av behovsprøving, at det ikke skal gjelde alle, og alt det der. Det er de som har dårligst økonomi, som skal få det, så det er greit nok.

Fremskrittspartiets forslag er derimot mer interessant. De argumenterer med såkalt fritt skolemateriell. Vel, fritt i denne sammenheng betyr vel et stipend eller et verdikort på rundt 2 600 kr. Det er veldig få linjer på videregående der en får fritt skolemateriell for 2 600 kr.

Noe som også er interessant å merke seg i forbindelse med Fremskrittspartiets forslag – det er egentlig to innfallsvinkler – er for det første: Hva gjør de når de har makt? Fremskrittspartiet var med på å gjøre opp tre av fire statsbudsjetter i forrige periode. Da var det skattelette som rådde. Vi hørte ikke ett ord om gratis læremidler. Den andre måten å se det på, er om også dette forslaget havner i bunken med såkalte Dokument nr. 8-forslag, eller representantforslag, som vi ikke ser snurten av etterpå når vi tross alt skal bevilge pengene. Det har vi sett eksempler på når det gjelder mobilskatten, vi har sett det når det gjelder variabel bensinpris, vi har sett det når det gjelder kulturkanon – vi finner ikke igjen pengene i alternativt budsjett året etter. Hva som skjer neste år, er fortsatt veldig uklart,

og jeg kunne tenke meg å få en beskrivelse av dette fra Fremskrittspartiets representanter.

Bjørg Tørresdal (KrF) [15:22:36]: Dette er en spennende debatt og store satsinger, og det er bra. Jeg har lyst til å legge til at det ikke bare er på dette budsjettet, men også på kommunebudsjettet det satses bra på utdanning i Norge, for penger til kommunene er penger til skole og utdanning. Det har skjedd veldig mye bra, ikke minst da man reverserte kuttet til folkehøgskolene.

Men så er det én sak, en liten sak, men veldig viktig for dem det gjelder: skolen i Mali. Kunnskapsministeren sa nei til en håndfull norske barn som skal gå på skole i Afrika, og som har ett alternativ til grunnskole – ett alternativ der foreldrene bor. Kunnskapsministeren sa nei, regjeringspartiene i Stortinget har sagt nei, og jeg etterlyser hvorfor. Svaret kan ikke være at loven hindrer dem, for loven kan vi gjøre noe med, vi kan gjøre et unntak fra loven for akkurat disse ungene. Jeg vil utfordre kunnskapsministeren til å ta ordet i denne sal og si hvorfor disse få ungene ikke kan få norsk grunnskole i Mali. Det kan ikke være pengene, for vi snakker om mindre enn én million i et stort satsingsbudsjett. Det ville være vanvittig om det var noen norske barn vi ikke hadde råd til å ha grunnskole for, så det kan ikke være pengene det står på. Denne skolen er ikke i konkurranse med offentlig skole, og det er ingen som tjener penger på dette. Nei, det handler egentlig om hvorvidt de kan få denne grunnskolen der de bor sammen med foreldrene sine, eller om de må på internat. Noen av familiene kan selvfølgelig reise hjem, men det kan vel ikke være meningen at regjeringspartiene vil ha kun barnløse misjonærer eller hjelpearbeidere i utlandet? Jeg vil gjerne høre en god begrunnelse for det svaret som gis, eller noe som er enda bedre, at det under voteringen i salen i dag blir snudd – det er ingen skam å snu – slik at Den norske skolen i Mali ikke må stoppes på grunn av et prinsipprytteri. Jeg håper på det siste, at man snur, men uansett må jeg iallfall få en begrunnelse.

Ole-Anton Teigen (SV) [15:24:56]: Jeg vil ta opp et politisk fagområde som vår regjering har helt framme i pannebrasken, og som blir møtt i nord med mulighetenes muligheter – jeg tenker nemlig på vår regjerings nordområdestrategi. Tenk, endelig har vi en regjering som ikke bare vil, men som faktisk gjør noe på dette området for oss som bor i den delen av verden som har midnattssol om sommeren og mørketid om vinteren, som er svært rik på naturressurser på land og i havet, som har en godt utbygd infrastruktur, men som har vært underfinansiert på flere kunnskapsområder i en årrekke.

Da Regjeringens nordområdestrategi ble lagt fram i Tromsø for snart to uker siden, var det stort fokus på kunnskap, nordområdekompetanse og nordområdeforskning. Ved framleggingen i Tromsø var fire statsråder samlet på ett sted på samme tid, og det har vel ikke skjedd siden den norske regjeringen måtte rømme fra tyskerne våren 1940. De fire statsrådene var statsministeren, utenriksministeren, kommunalministeren og ikke minst kunnskapsminister Øystein Djupedal. Hva viser det? Jo, at kunnskap er ett av de fire fokusområdene for framtidig vekst og framgang i nordområdene. Vår kunnskapsminister har fått et handlingsrom i nord som er helt unikt i historisk tid. Bare i 2007 er det 80 mill. kr i friske midler til forskning på nordområdene – dette i tillegg til alle de andre midlene som ligger inne til innovasjon, forskning og andre innovative satsinger i nord. Og når vi ser de klimaendringene vi opplever rundt oss hver dag denne spesielle høsten, er det på tide at det blir grepet tak i dette. Hadde ikke jeg vært her i dag, kunne jeg faktisk ha sittet på traktoren hjemme på gården og pløyd, harvet eller plukket stein, noe som jeg vanligvis gjør i sommerhalvåret og ikke i julemåneden. Det er helt tydelig at det som skjer med klimaet, trenger et helt spesielt fokus fra alle, og spesielt fra vår regjering.

Nå jobbes det innenfor alle miljøer i nord for å konkretisere det handlingsrommet som Regjeringen har gitt. Det gjelder samferdsel, infrastruktur, næringsutvikling på land, i havet og på sokkelen. Spesielt gjelder dette alle nivåer innenfor livslang læring – fra barnehager til universitets- og forskningsmiljø. Vår regjering har snudd seg 180 grader. Tidligere hadde man primært fokus mot sør, mens det nå er snudd mot nord. Det er rett. Rolf Jacobsen har sagt det så treffende: Landet vårt er langt, og det meste er nord.

Igjen viser vår regjering at den ikke bare vil noe, men den gjør faktisk noe også. Slik er det når vi har en regjering som har hjerte for hele landet, og fortsatt vil ta hele landet i bruk.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [15:28:00]: Vi har vært gjennom en debatt som på vårt felt naturlig nok spenner mellom alt fra grunnopplæring til kirkespørsmål. Det er jo det som gjør denne komiteen så interessant. Jeg har likevel lyst til å dvele ved noen av de tingene som har kommet fram.

For det første er en del av Arbeiderpartiets representanter veldig opptatt av at de nå har klart å stoppe kommersialiseringen av skolene. Representanten de Ruiter sier at ved å legge fram en ny lov har man altså klart å stoppe denne såkalte kommersialiseringen. Men kommersialiseringen har aldri funnet sted, fordi det alltid i den friskoleloven som gjelder, har vært et forbud mot å ta ut utbytte. Da er det interessant at Regjeringa legger opp til at bestemmelsen når det gjelder utbytte i den nye loven skal være nøyaktig lik bestemmelsen i den loven som eksisterer i dag. Hvis det var slik at Arbeiderpartiet var opptatt av å stoppe de virkelig kommersielle skolene, burde de jo nedlegge et forbud mot de rent private skolene som tar 100 pst. foreldrebetaling, og som kan ta utbytte hver eneste dag hvis de vil. Da hadde de gjort et tiltak for å stoppe den såkalte kommersialiseringen.

For det andre er det interessant at regjeringspartienes representanter konsekvent nekter å snakke om det som faktisk er norsk forskning om friskoler i Norge. De lener seg bare på Danmark, Sverige og andre land, når vi nå har god og solid forskning fra norske forskningsinstitusjoner som forteller at det ikke er påvist noen segregeringseffekt i norske friskoler. Det er derimot påvist at de ofte har bed-

re læringsutbytte og mer tilpasset opplæring enn hva tilfellet er i offentlig skole.

Odd Nordstoga sier at den som bruker store ord, ofte har mye å kompensere for. Det tror jeg nok kan være et slags gjennomgangstema for denne debatten også. Hvis vi ser bort fra arven som denne regjeringa har fått fra den forrige regjeringa, som handler om midler til lese- og skriveopplæring for voksne, Forskningsfondet, etter- og videreutdanning og Kunnskapsløftet, hva er da fasiten? Jo, fasiten er stort sett kutt over hele linja til forskning og høyere utdanning, til studentvelferd, til ulønnet forskningsinnsats, til SkatteFUNN og til universiteter og høyskoler, og ingen nye stipendiater. Det er fasiten SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet gir sine velgere når de først får makt. Det er ikke rart det var spennende for de tre partiene å være i opposisjon, så lenge de i posisjon ikke gjør noe annet enn det stikk motsatte av hva de lovte velgerne i valgkampen, hva de snakket om i regjeringserklæringen, og hva de har fortalt velgerne i ettertid at de kommer til å gjøre.

Det er ikke tilfeldig at det kun er regjeringspartienes representanter i salen og i regjeringsapparatet som tror på de løftene Regjeringa nå kommer med. Alle andre som har noe viktig å si på feltet forskning og høyere utdanning, er dypt opprørt over Regjeringas budsjettforslag. Det mener jeg det er god grunn til å være.

Gunnar Gundersen (H) [15:31:14]: Det er et par ting i innstillingen som jeg ikke hadde ventet ville stå veldig sentralt i debatten, men som jeg likevel håper departementet vil se litt på.

Kravet om 20 pst. førstekompetansestilling innen sykepleierutdanning skaper store utfordringer for sektoren. For det første er ikke all kompetansen tilgjengelig, og kravet skaper derfor en uheldig konkurranse institusjonene imellom. For det andre – og det er en mer overordnet problemstilling, som jeg trodde departementet kanskje ville ha fulgt opp etter den interpellasjonsdebatten som var i Stortinget i vår – er spørsmålet om sykepleierutdanningen er tjent med et så tøft kompetansekrav ved alle høyskolene. Departementet burde ha tatt tak i dette med en vurdering av om kravet skal gjelde alle skolene, eller om hele systemet hadde vært tjent med å satse på at noen høyskoler utvikler en forskningsprofil, mens andre får lov til å utvikle sin praksisorientering og i stedet lene seg mot andres forskningskompetanse når det trengs. Jeg håper departementet tar med seg disse innspillene, og at man kommer tilbake med en diskusjon om mål og virkemidler på området.

Hele opposisjonen har også sluttet seg til at Høgskolestiftelsen i Kongsvinger burde komme inn under samme post i budsjettet som Studiesenteret på Finnsnes. Høgskolestiftelsen og studiesenteret er to nesten like institusjoner, og utviklingstrekkene og kompetansesituasjonen i Glåmdalsdistriktet er slik at den burde vies spesiell interesse og oppmerksomhet. Det trengs fokus på kompetanse for å få fart på regionen. Dette dreier seg ikke om penger, fordi Høgskolestiftelsen får penger via Høgskolen i Hedmark, men det dreier seg om å gi satsingen samme status som en tilsvarende institusjon et annet sted.

Så litt til den representanten som var inne på dette med fritt skolemateriell i forhold til behovsprøvd stipend. Ja, det opptar faktisk Høyre at man ikke skal ødelegge fagbokproduksjonen og den kvaliteten man skal ha på læremidlene, ved å gjennomføre en grovt underfinansiert reform for fritt skolemateriell. Vi har fått klare signaler i høringsrunden om at reformen er grovt underfinansiert og i praksis vil bli en utlånsordning. Dermed kan man risikere å hindre at elevene faktisk får bøker som et reelt arbeidsverktøy for seg.

Jeg synes jo at sosialdemokratiet kanskje skulle ta på alvor at man driver mer og mer fordeling fra mellomklassen til mellomklassen. Det koster faktisk penger det også. Man kunne ha styrket stipendordningen, slik som Høyre foreslår. Da treffer man den gruppen som faktisk trenger det, og man ødelegger ikke markedet for lærebøker.

Elisabeth Aspaker (H) [15:34:19]: Jeg lyttet med stor interesse til kunnskapsministerens innlegg, og jeg må bare konstatere at han misbrukte sin første sjanse her i Stortinget til å vise at Regjeringen mener alvor med sin nordområdestrategi. Saken som omtales som Regjeringens strategiske hovedinteresse, der kunnskap skal spille en nøkkelrolle, ble ganske oppsiktsvekkende ikke nevnt med ett eneste ord. Etter at jeg har hørt min medrepresentant Ole-Anton Teigen fra Troms, lurer jeg faktisk på om vi bor i samme fylke. Vi hører i alle fall ikke det samme.

Det er full enighet mellom Bondevik II-regjeringen og dagens regjering om betydningen av kunnskap som katalysator for å utløse det store potensialet i nord. Derimot er det en skremmende uenighet om hvilke bevilgninger som må til for å utløse gode krefter i kunnskapsmiljøene for å omsette muligheter til nye og attraktive jobber i det nordlige Norge.

I en kronikk i Nordlys sist lørdag skrev statsråd Djupedal:

> «Våre beste miljøer over hele landet må mobiliseres for å møte kunnskapsutfordringene vi står overfor i nord. Dette må gjøres i samspill med internasjonale partnere og med næringslivet. Kunnskapsinstitusjonene i nord har imidlertid et særlig ansvar for utviklingen av sine nærområder.»

Kunnskapsministeren understreker videre behovet for mer nærings- og teknologirettet utdanning i nord, og at han vil stimulere til dette.

Verre «missing link» skal man lete lenge etter. Som en skjebnens ironi ble det rød-grønne budsjettforslaget banket igjennom samme uke som Regjeringen framla sin nordområdestrategi. Regjeringen sier den vil satse i nord, men sørger for betydelige kutt også til kunnskapsinstitusjonene i nord. Universitetet i Tromsø må klare seg med 30 mill. kr mindre i 2007, og høyskolene i nord, ofte med små og sårbare fagmiljøer, opplever klart forverrede utviklingsmuligheter. Forske mer, sier Regjeringen, men tildeler null nye stipendiatstillinger og senker sine forskningsambisjoner i 2007.

Konsekvensen er åpenbar: Mindre penger betyr færre muligheter til å videreutvikle reiselivsnæringen, fiskeri- og havbruksnæringen, arktisk landbruk og olje/gassnæringen. Sentrale forskningsmiljøer i nord har gjort hjemmeleksen. De har snekret prosjekter og inngått avtaler med næringslivet og russiske samarbeidspartnere, og de kan ikke fatte at Regjeringen nå svikter dem.

Regjeringen har et troverdighetsproblem. Vi er vitne til et rød-grønt 2007-budsjett på klar kollisjonskurs med avgjørende forutsetninger i nordområdestrategien. Det er umulig å skjønne hvordan kunnskapsministeren mener man skal kunne bygge opp nye nærings- og teknologirettede utdanninger i nord – faktisk for mindre penger. Det er heller ikke mulig å skjønne hvordan forskningsmiljøene kan få fram nye prosjekter, når institusjonene mangler økonomiske muskler til å drive fram slike søknader.

Jeg har i grunnen lyst til å utfordre Djupedal til å svare Nord-Norge på to spørsmål i dag: Hvorfor skjermet ikke Regjeringen landsdelens kunnskapsinstitusjoner for kutt i 2007 om kunnskap skal være navet i nordområdestrategien? Kan statsråden forklare hvordan kunnskapsinstitusjoner kan være drivkraft når budsjettene kuttes?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [15:37:12]: Jeg har hatt gleden av å sitte og følge med i debatten på tv og har igjen sett hvordan Fremskrittspartiet med frimodighet strør rundt seg med sine penger – det blir veldig mye mer penger bare man øremerker. Da blir det mer penger til alt, bare man setter en lapp på det fra Oslo og mistror det lokale vettet. Det undrer meg litt at det partiet som sier at de er for folk flest, ikke har noen tro på at man også har vett lokalt.

La oss bare ta et lite tilbakeblikk på i fjor da Regjeringen valgte å bruke 5,7 milliarder kr mer på kommunal sektor. Hva har skjedd med de midlene? Vi kan gå inn i statistikken og se på hva SSB sier. Da vi behandlet kommuneproposisjonen i vår, sa SSB at vi brukte 6,5 pst. mer på grunnskolen første halvår i år enn i siste halvår i fjor, altså en vekst på 6,5 pst. når det gjelder ressursbruken inn i grunnskolen. Vi brukte 7,9 pst. mer til barnehage, skole og omsorg, altså de grunnleggende velferdstjenestene som kommunen har. Så det har vært en reell vekst. Man ser at kommunepolitikerne lokalt, altså det lokale vettet, folk flest, har prioritert å satse på skole, har prioritert å satse på omsorg og også har prioritert å satse på barnehager, med en veldig god satsing herfra. I etterkant av det har Regjeringen økt bevilgningene ytterligere gjennom veksten i skatteinntektene, som de har latt kommunene beholde. De har altså fått en vekst på 9,5 milliarder kr i år. Så når vi skal sette opp det endelige regnestykket, vil vi se at det har vært en enda sterkere vekst for skole, omsorg, barnehager og grunnleggende velferdstjenester, takket være det store og sterke løftet.

La oss se på budsjettforslaget til Fremskrittspartiet for neste år. Det står i deres budsjettforslag at de skal øremerke 2 milliarder kr til eldreomsorg, og de skal øremerke 600 mill. kr til grunnskole og 200 mill. kr til videregående skole. Så ser man hva slags behov det er i videregående skole. Det er jo fylkeskommunen som har de største utfordringene i året som kommer, på grunn av den store veksten i elevtallet, og så bruker man så lite midler på den gruppen som har størst behov. Selv om man øremerker, blir det ikke mer penger, når den samlede potten blir mindre. Fylkeskommunene, som skal drive videregående skoler, vil få atskillig mindre penger med Fremskrittspartiets opplegg enn med Regjeringens opplegg, selv om Fremskrittspartiet øremerker noen kroner til videregående opplæring. Den enkelte elev vil komme dårligere ut, vil få et dårligere tilbud. Det er yrkesfagelevene som vil få problemer, og det er distriktsskolene som vil få problemer. Det nytter ikke bare å si at så lenge man øremerker, blir det mer penger, når potten er mindre.

Jeg synes også det er litt interessant å høre komitelederen som er så fantastisk stolt over det de foreslår på forskningssiden. Men hun nevner ikke med et ord det opplegget de har for kommuneøkonomien – hopper glatt over det. Selv om det er grunnskolen og videregående skole som er grunnplanken i hele det norske utdanningssystemet, nevner ikke Høyres representant det med et ord i sin oppsummering, men bare hakker på at de har foreslått mer i sitt alternative opplegg.

Odd Einar Dørum (V) [15:40:42]: Noen korte merknader.

For det første: Når det gjelder forslaget om skolen i Mali, stemmer Venstre for det. For oss er det en naturlig videreføring av det standpunktet vi hadde da vi holdt på med «frysloven», hvor vi for vår del trodde at det var skapt en åpning i forhold til regjeringspartiene.

Når det gjelder skolemateriell, stemmer vi ikke for Fremskrittspartiets forslag. Vi har et eget forslag i budsjettet, og vi konstaterer at det Regjeringen nå har framlagt, blir gratis i den forstand at det blir en utlånsordning, som av alle oppfattes som den dårligste av alle tenkelige ordninger, både rent pedagogisk og på andre måter. Vårt alternativ framgår av finansinnstillingen, og vi foretrekker heller å beholde den pedagogiske friheten, at det du får, er ordentlig, men vi forsterker det behovsprøvde stipendet. Bakgrunnen for det er veldig enkel: Vi har prioritert våre kroner slik at vi ikke bygger dette videre ut, med de mange hundre millionene som trengs, fordi pengene har vi «puttet på» høyere utdanning og forskning. Her kommer vi også til poenget: Innenfor den samme totalitetsrammen som regjeringspartiene har, er det fullt ut mulig å prioritere på en helt annen måte. Det er faktisk fullt ut mulig å prioritere å sikre høyere utdanning. Det er faktisk mulig å prioritere å sikre forskningen. Men det er klart at da må man velge bort noe annet. Hele poenget i mitt tidligere innlegg er at forskjellen mellom Venstres budsjett og regjeringspartienes budsjett er at man ikke har viljen eller evnen til å prioritere på disse områdene.

Nå har jeg hørt to statsråder. Først hørte jeg statsråd Djupedal i en tidligere runde her i salen snakke om en innstramming av SkatteFUNN for å forebygge et eller annet mulig misbruk, sånn som Dag Terje Andersen var inne på, for å gjøre noe som er påvist. Da begynner jeg å lure på hva det er som er påvist. Hva er det som er et antatt misbruk? Det foreligger jo ved alle styringssystemer. Er rett

(Dørum)
og slett bakgrunnen for dette at man står overfor et regjeringsmannskap som har en så grunnleggende liten tillit til mennesker som er gründere og driver små og mellomstore bedrifter? Er rett og slett sannheten at man er så vant til å treffe direktører og ledere for store organisasjoner at sliterne, selv om sliterne nå også kan ha en akademisk grad, ser man rett og slett ikke? Eller har man rett og slett ikke tatt inn over seg at dette er en ordning som baserer seg på at små og mellomstore bedrifter skal forskuttere, ta en likviditetsbalanse, men likevel satse? Er det slik at man rett og slett ikke har tiltro til at dette er en ubyråkratisk ordning? Er det slik at det Abelia, IKT Norge, norsk industri og NHO melder, er noe man rett og slett ikke tror på? Jeg nærmer meg det punkt at jeg tror at Regjeringen rett og slett er ved et kulturskille. Det er et politisk skille mellom Venstre, som tror det er ærerikt å skape en arbeidsplass for seg selv og andre og bli møtt med tillit på det området, og en regjering som jeg tror på mange måter er opptatt av å styre. Og la meg ta med det – ikke minst etter å ha hørt Regjeringens støttespiller, fru Valla, opptre på en måte som nærmest får statsråd Giske til å blekne, skjønner man jo at styringsiveren er betydelig som en impuls i seg selv i den sittende regjering.

Anders Anundsen (FrP) [15:43:42]: Jeg vil først være frimodig nok til å anmode statsråden om å besvare de spørsmålene som representanten Dørum nå nettopp stilte, for det er spørsmål som i høyeste grad har relevans for den saken vi behandler.

Gratis skolebøker er et viktig tema i denne sammenhengen, og det er ikke så rart, fordi Fremskrittspartiet har fremmet sitt forslag om en bok- og materialkortordning for alle elever i videregående skoler. Vi er positive til at Regjeringen nå ønsker å bruke noe penger på å gi elevene i videregående skole gratis skolemateriell. Problemet er bare at denne ordningen som Regjeringen legger opp til, ekskluderer to tredjedeler av elevene på videregående skole til høsten. Det er altså to tredjedeler av elevene som ikke vil få nyte godt av denne satsingen overhodet. Det synes Fremskrittspartiet er meget bemerkelsesverdig. Det ville vært mye mer fornuftig for regjeringspartiene å stemme for Fremskrittspartiets forslag, som fører til at alle elever får fritt skolemateriell på videregående skole fra høsten av. I tillegg vil man da sikre hensynet til at elevene skulle kunne velge skolemateriellet sitt fritt. Man vil slippe unna et byråkratiserende fylkeskommunalt nivå som skal trykke ned over hodene på elevene det undervisningsmateriellet den enkelte skole eller fylkeskommune mener er riktig, i stedet for at elevene får velge dette selv. Så jeg synes det er litt underlig når representanten de Ruiter står her oppe og sier at Fremskrittspartiet har bevilget «litt penger» til en slik ordning. Fremskrittspartiet bevilger altså tre ganger så mye som denne regjeringen gjør, for at alle elevene skal bli innlemmet i ordningen.

Jeg har også lyst til å replisere til representanten Slagsvold Vedum at Fremskrittspartiet ikke angriper det lokale folkevalgte vettet. Men vi er kjent med at det er tøffe prioriteringer lokalt. Det er mange saker som lokalt kan være viktigere enn både pleie og omsorg og skole. Vi ønsker å gi en styringsretning som jeg også sa i innlegget mitt tidligere i dag, som tydelig sier at her skal det satses på pleie og omsorg og skole. Derfor mener vi at en øremerking er bedre enn en rammebevilgning. Fremskrittspartiet ønsker primært en stykkprisfinansieringsordning som gjør at elevene har rett til en skoleplass finansiert direkte til kommunene uavhengig av rammen.

I tillegg kunne jeg tenke meg å utfordre statsråden til å si noen ord om forskningssatsingen, som egentlig ender med et lite mageplask rent bevilgningsmessig, særlig tatt i betraktning komitelederens regnestykke, som viser at det på budsjettet mangler 159 mill. kr, hvis en tar ut det som kommer fra Forskningsfondet. Det kan vel ikke være slik at Regjeringen legger opp til at det Forskningsfondet bidrar mer med, skal trekkes ut av den ordinære budsjettbevilgningen?

Presidenten: Presidenten er no særs merksam på at representanten Teigen er i salen.

Representanten Ole-Anton Teigen har hatt ordet to gonger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Ole-Anton Teigen (SV) [15:47:06]: Jeg må være litt personlig. Jeg synes det er svært skuffende når dyktige politikere fra Høyre, som Ine Marie Eriksen Søreide og Elisabeth Aspaker, kan framstille Regjeringens både politikk og forslag til budsjett slik som de gjør. Når Eriksen Søreide framstiller budsjettet for høgskoler og universiteter nesten som om det er en rasering, og når Elisabeth Aspaker nesten latterliggjør Regjeringens nordområdesatsing, er ikke det det beste utgangspunktet for at vi sammen kan finne de beste løsningene.

De har nettopp hatt sine folk i regjeringskontorene – for bare ett år siden. Hva skjedde i de årene de hadde regjeringen? I hvert fall følte vi som var lokalpolitikere og fylkespolitikere, at vi hadde en klam hånd rundt skuldrene, mens vi i dag som lokalpolitikere og fylkespolitikere føler at vi har en regjering som ser oss hver dag.

Statsråd Øystein Djupedal [15:48:18]: La meg besvare noen av de utfordringene som har kommet i debatten, men la meg først svare på det som gjelder forskning.

Hvis man går til NIFU STEPs gjennomgang av hvordan forskningsaktiviteten har vært i fedrelandet gjennom de siste år, vil en se at i 2007, i det budsjettet vi nå har lagt fram, er det 2,5 pst. økning. I vårt forrige budsjett var det 6,7 pst. Året før, altså Høyres siste budsjett før de måtte gå av, var det minus 2,3 pst. Året før var det 6,8 pst., men det innbefattet hele avkastningen av tippemidlene som opposisjonen da la i Forskningsfondet, og som regjeringspartiene da var imot. Året før der var økningen på 0,6 pst. Dette er tallenes faktiske tale. Denne debatten kan jo gi et inntrykk av at de fire forrige år var nirvana for norsk forskning, hvilket de jo ikke var. Tallenes tale er uomtvistelig i forhold til hvordan dette har vært. Det betyr at debatten,

retorikken og høyden av dette, jeg tillater meg å si det, ikke står i forhold til realitetene.

I det budsjettet som ligger til behandling i Stortinget nå, hvis det går igjennom, bruker vi over 16,3 milliarder kr over offentlige budsjetter på forskning. Vi bruker 21 milliarder kr til høgskoler og universiteter i neste års budsjett. Det er en betydelig økonomisk handlekraft på denne sektoren. Denne sektoren er viktig, og vår regjering satser på den også.

Når det gjelder nordområdesatsingen, som flere har vært inne på, må jeg si at der også er vanskelig å se realitetene i forhold til ordbruk. Den forrige regjeringen la fram en nordområdesatsing som fikk gjennomgående slakt av alle fagmiljøene, ikke minst i Nord-Norge. Denne planen får gjennomgående godt skussmål fra alle, bortsett fra Høyre og Fremskrittspartiet. Grunnen til det er at det er en bred satsing ikke minst på kunnskap, som er selve navet, slik vi beskriver det, i nordområdesatsingen. Vi vil komme tilbake til Stortinget, selvfølgelig, med en systematisk satsing i nord. Det har vi gjort gjennom det året vi har sittet, og det vil vi fortsette med.

Det er akkurat som representanten Teigen sier, som viste til Rolf Jacobsen: «Det er langt dette landet. Det meste er nord.» Jeg må si at jeg hadde gleden av å være til stede i Polarinstituttet da vi la fram dette for en fullsatt sal. Det var stor grad av tilfredshet blant alle dem som var til stede. Også ved oppsummeringen i pressen etterpå var det stor grad av tilfredshet.

At Høyre er misfornøyd med dette, skjønner jeg jo, for de hadde sjansen i forrige periode til å lage en nordområdesatsing som hadde substans, men det fikk de ikke til. Derfor skjønner jeg at de nå velger å angripe Regjeringen i stedet.

Når det gjelder skolen i Mali, har ikke vi lovhjemmel til å godkjenne den. Saken har gått til direktoratet via oss. Vi har ikke noe imot denne skolen. Jeg oppfordrer skolen, når vi nå får på plass en ny privatskolelov – den er på høring og vil legges fram for Stortinget i løpet av våren – til å søke på nytt. På den måten vil de kunne få, tror jeg, en permanent plass. Vi har ikke lovhjemmel. Det er ikke opp til en statsråd etter eget forgodtbefinnende å gi en bevilgning. Men som Stortinget er oppmerksom på, var det to skoler som ble spesielt nevnt, jeg tror det var i revidert nasjonalbudsjett. Det gjaldt en skole i Etiopia og en i Kenya, der det heller ikke fantes lovhjemmel. Da valgte vi, som Stortinget er kjent med, å komme med en særskilt bevilgning, ved å gå rundt friskoleloven, for at disse skulle sikres finansiering. Det gjorde vi selvfølgelig i forståelse med Stortinget, men denne skolen i Mali har vi ikke lovhjemmel for å gi støtte til.

Karin Andersen (SV) [15:51:43]: Det var representanten Gundersens innlegg som fikk meg til å be om ordet i denne saken. Det dreier seg om en bevilgning til Høgskolestiftelsen i Kongsvinger.

Jeg var en av initiativtakerne til den på slutten av 1980-tallet. Jeg vet ikke riktig hvor mange turer jeg har vært i departementet med den saken, men jeg vet i hvert fall at av de statsrådene som har vært velvillig innstilt til denne saken, utmerket Gudmund Hernes og Jon Lilletun seg med å være positive. Nå må jeg nok innrømme at jeg ikke husker hvordan statsråd Giske var i forhold til denne saken, men jeg tror at vi nådde fram også der. Det som har vært fantastisk med denne saken etter at den nye regjeringen kom, er at det for første gang noensinne har ligget bevilgninger til Høgskolestiftelsen i budsjettet før det er framlagt. Det har aldri skjedd før. Men det som var bemerkelsesverdig i forrige periode, da Høyre satt med statsråden, var at da var det ingen interesse for denne saken og heller ingen penger å hente, heller ikke etter at budsjettet var lagt fram. Derfor får jeg være glad for at Høyre og Gunnar Gundersen nå begynner å se viktigheten av en desentralisert høyskoleutdanning, og kanskje spesielt den som er i Sør-Hedmark, for der er utdanningsnivået, på tross av den store satsingen, fremdeles svakt.

Jeg synes det blir litt drøyt å gjøre seg til talsperson for en sak som ens egen minister i forrige periode satte seg tvert imot, og den statsråden som sitter i dag, er den eneste som på forhånd har lagt inn penger på budsjettet til dette. Han er oppmerksom på at dette er et meget viktig prosjekt. Så skal vi jobbe videre med det.

Jeg håper at Høyre – for å si det slik – vil holde fast ved sin omvendelse i denne saken og være med på laget når vi skal slåss for å få bedre finansieringsordninger til en desentralisert høyskoleutdanning generelt, for det er en utrolig viktig sak. Men litt ærlighet etterlyser jeg i disse sakene, for man har en historie som jeg synes burde tilsi at man ikke til de grader var «høy og mørk» i en sak der man aldri før har lagt to pinner i kors for å få dette til.

Anniken Huitfeldt (A) [15:54:34]: Ine Marie Eriksen Søreide sa at de private skolene i Norge i liten grad bidrar til forskjeller mellom folk. Det skyldes jo at vi i Norge til nå har hatt en relativt moderat privatskolelov. Det var jo nettopp det store frislippet vi så i den forrige regjeringsperioden, som ville ha bidratt til langt flere privatskoler, og som helt sikkert ville ha kommet til å øke de sosiale forskjellene i Norge. Det har vi sett i Sverige. Det har vi også sett i Danmark.

En dansk forsker sier at det ikke er høyere nivå på de private skolene. Hun sier også at når vi får en skjev sosial og etnisk sammensetning i skolen, faller det faglige nivået for alle, både for elever fra ressurssterke og ressurssvake familier. Det er f.eks. tilfellet ved en del københavnske folkeskoler. Vi ser der at møteplassene for folk som er forskjellige, reduseres. Her er den store forskjellen mellom høyresiden og venstresiden i norsk politikk. Vi vil ta vare på kvaliteten i den offentlige fellesskolen. Derfor satser vi pengene her. Det er stor forskjell på de pengene dagens skole har å rutte med nå, i forhold til det som var tilfellet da den forrige regjeringen satt. Da var det skoler som hadde enorme økonomiske problemer, men nå ser vi at pilene peker oppover. Bunnen var nådd under den forrige regjeringen.

Så har Fremskrittspartiet plutselig fått en rørende omsorg for skolemateriellet på videregående skoler. Anders Anundsen har deltatt i ungdomspolitikk og i årevis kjempet beinhardt mot gratis skolebøker. Ja, Fremskrittspartiet

inngikk et budsjettforlik, som det første de gjorde med den forrige regjeringen, som bidro til at skolene måtte selge de skolebøkene som allerede var kjøpt inn. Jeg har tro på at vi kan bli enige med mellompartiene i denne saken. Vi var enige i budsjettforliket for 2000 om å innføre en ordning med gratis læremidler. Fremskrittspartiet har aldri løftet en finger for gratis læremidler. Det er kun etter at vi har kjempet for dette i årevis, at de kommer krypende etter.

Freddy de Ruiter (A) [15:57:06]: Det som er vanlig når noen gjør noe bra, er selvfølgelig at ens politiske motstandere prøver å tåkelegge og få oppmerksomheten bort fra det.

Jeg synes det er viktig å understreke at det vi har påbegynt i forhold til gratis læremidler i videregående skole, er utrolig positivt, og det ble utrolig positivt tatt imot. Det er veldig få som er i tvil om hvem det er som har kjempet fram de ordningene som vi nå etter hvert får. Det blir en opptrappingsplan. Vi klarer ikke alt i år eller neste år, men vi klarer en del. Vi skal trappe dette opp til å gjelde alle i løpet av en treårsperiode. Det står også i Soria Moria-erklæringen.

Så sa representanten Anundsen at elevene har blitt lovet skolemateriell i flere år. Ja, de har det. Det er vi som har lovet dem det. Men hver gang vi har forsøkt å innføre dette, er det blitt torpedert. Fremskrittspartiet har vært med på å torpedere ordningen. Ja, Fremskrittspartiet har sågar vært en av de fremste motstanderne mot en slik type ordning. Da er det selvfølgelig bekvemt på landsmøtet før et stortingsvalg å vedta en slik ordning, når man ser at den er populær blant ungdom, og da kan en kanskje trekke til seg en del ungdomsvelgere. Etter min mening er dette en taktisk manøver fra Fremskrittspartiet og ikke uttrykk for en reell politikk.

Så kommer vi til det som er kjernen. Det er ikke hva man sier, men faktisk hva man gjør i politikken, som det hele handler om. Det er det man blir målt på. Når Fremskrittspartiet strør om seg med milliarder også i neste års budsjett, blir jeg litt usikker på hva man skal ta alvorlig, og hva man ikke skal ta alvorlig. Det spørsmålet som alle skoleelevene, i hvert fall på videregående skole, bør stille seg når de kjenner historien, er: Kan vi stole på det Fremskrittspartiet sier? Kan vi stole på at hvis de kommer til makten, er dette et område de vil prioritere? Eller vil de velge det bort, som de har gjort i budsjettforlik tidligere? Jeg tror dessverre at svaret er det siste.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [15:59:40]: Jeg noterer med stor interesse at det fortsatt ikke er mulig å få Arbeiderpartiets representanter til å forholde seg til to ferske norske forskningsrapporter om forholdene ved norske friskoler etter den friskoleloven som ble vedtatt av det forrige stortinget. Det vil altså si den loven som åpner for at også andre enn religiøse og pedagogisk alternative skoler kan få lov til å starte opp.

Det er interessant å merke seg at den variasjonen i elevenes bakgrunn som representanten Huitfeldt etterlyser, finner man ute i skolene i Oslo. Ta en tur til friskolene rundt omkring i Oslo, reis til Montessoriskolen på Hamar, reis til en skole i Tromsø, så vil du se akkurat det samme bildet: Det er stor variasjon i elevenes bakgrunn, og det er stor variasjon i hva slags inntektsforhold og utdanning foreldrene har, og det interessante er at foreldre til friskolebarn oppgir nettopp mer ulik elevbakgrunn som sitt hovedønske for hvorfor de velger friskole for sine barn. Sånn er realiteten ute i Skole-Norge, og det burde Arbeiderpartiets representanter ta seg en tur ut og se på.

Presidenten: Den reglementsmessige tida for formiddagsmøtet er omme. Møtet blir no heva, og nytt møte blir sett igjen kl. 18.

Møtet slutt kl. 16.02

Møte mandag den 11. desember 2006 kl. 18

President: Eirin Faldet

Dagsorden:

Sakene på dagens kart (nr. 31)

Man fortsatte behandlingen av

sak nr. 1

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2007, kapitler under Kunnskapsdepartementet, Kultur- og kirkedepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 17) (Budsjett-innst. S. nr. 12 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 1 (2006-2007) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 2 (2006-2007))

sak nr. 2

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn, Åse M. Schmidt og Bård Hoksrud om etablering av en ordning med fritt skolemateriell for elever i videregående skole som bok- og materialkort (Innst. S. nr. 59 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:112 (2005-2006))

sak nr. 3

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Dagrun Eriksen og Bjørg Tørresdal om å på nytt vurdere godkjenning av Den norske skolen i Mopti, Mali og åpne for unntak i friskoleloven (Innst. S. nr. 76 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:6 (2006-2007))

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [18:00:45]: Fyrst ein visitt i all vennskapelegheit til Kristeleg Folkeparti: Dei har i dag brukt meg og mi meining om skulen i Mali frå i sommar som argument for forslaget sitt.

Det er rett at eg meinte at departementet, i lys av unntaksføresegna i lova og det Stortinget uttalte i vår om Kenya og Etiopia, kunne ha funne ei løysing for Mali. Eg har likevel vore nøye med å understreka at Senterpartiet tek departementet si avgjerd til etterretning og vil arbeida for ei permanent lov som sikrar ein skule etter norsk lov for barn av misjons- og bistandsarbeidarar. Eg viser til statsråden si presisering i dag nettopp når det gjeld Mali. Eg er elles overraska over Kristeleg Folkeparti si framstilling av at alternativet for desse elevane er Noreg eller Etiopia. Det Norske Misjonsselskap prøver vitterleg å driva skulen i inneverande år.

Så har Kristeleg Folkeparti òg i dag kritisert Regjeringa for manglande oppfølging av frivillig sektor. Verken 58 millionar kr til studieforbunda, meir midlar til Frifond eller fleire frivilligsentralar synest å falla inn under Kristeleg Folkeparti sin definisjon av frivilligheit. Det gjer derimot tilskottet til frikyrkjebygg. I Senterpartiet vart vi overraska då det tilskottet vart fjerna i budsjettet for 2006. Fleire av oss kjende til lokale foreiningar og kyrkjelydar som hadde bygg under oppføring med statstilskott som ein del av finansieringa. Vi bestemte oss for å gjera det vi kunne for å snu det vedtaket, og er svært fornøgde med at tilskottet på 9,4 mill. kr for inneverande år blir kvittert ut i nysalderinga. Etter samspel med Kristeleg Folkeparti blir tilskottet vidareført for 2007 og er eitt av fleire element som gjer at me kan seia at eit godt frivilligbudsjett er vorte betre.

Innan grunnskule og vidaregåande skule er det to viktige og avgjerande forskjellar på dagens regjering og den førre regjeringa: For det fyrste er det friskulelova. I Senterpartiet ser vi fram til at Regjeringa får på plass ei privatskulelov i pakt med Bondevik I, med rom for skular baserte på livssyn og alternativ pedagogikk. For det andre er det kommuneøkonomien: Den raud-grøne regjeringa sørgjer for heilt andre moglegheiter til ein skule tilpassa det enkelte lokalsamfunn og den enkelte elev. 13 milliardar kr meir i frie inntekter over to år skal riktignok brukast til fleire oppgåver, men vi får likevel gladmeldingar frå heile landet.

Alle sorger er ikkje sløkte. Kommunane har framleis store utfordringar, men det er ei heilt anna og større satsing på fellesskap, på framtida, på våre barn og unge.

Elisabeth Aspaker (H) [18:04:07]: Når jeg hører kunnskapsministeren her i dag, er det opplagt at han og Regjeringen har valgt som strategi at angrep er det beste forsvar.

Det er ikke Høyre, men Regjeringen selv som latterliggjør seg når man innleder satsingen på nordområdene med titalls millioner i kutt til universitet og høyskoler i Nord-Norge. Statsråd Djupedal kan heller ikke rømme unna de rød-grønne partienes løfter fra valgkampen og at Regjeringen nå ikke innfrir.

Regjeringens resultater i nordområdene må ses i et generasjonsperspektiv, ble det sagt i Tromsø under presentasjonen. Men som alle i denne sal vet: Ingen norsk regjering regjerer i generasjoner – selv om man kunne drømme om det – og arbeidsplassene i nord trengs nå, og før enda flere ungdommer forlater Nord-Norge.

Kampen om arbeidskraften tilspisser seg, og jeg har ingen tro på at ungdom fra sørlige deler av Norge i stort antall vil bestille flyttebil og flytte nordover. Derimot har jeg stor tro på at landsdelens egen ungdom vil satse om det legges til rette for det, og da er det jobbmulighetene i dag og i morgen som vil være avgjørende, og ikke de mulighetene Regjeringen snakker om i et generasjonsperspektiv, om kanskje 20–30 år.

Dette har Høyre tatt konsekvensen av i sitt alternative budsjett og viderefører bevilgningene til universitets- og høyskolesektoren i nord på et høyt nivå. I tillegg følger vi opp opptrappingsplanen for stipendiatstillinger, og vi øker forskningsbevilgningene vesentlig.

Representanten Ole-Anton Teigen prøvde i sitt innlegg å snakke seg bort fra sakens realiteter da han uttrykte

skuffelse over at Høyre i denne debatten har påpekt den betydelige avstanden det faktisk er mellom ord og handling i nordområdene.

Jeg kan love at jeg vil fortsette å skuffe representanten Teigen og andre som prøver å bagatellisere at midlene til nordområdesatsingen ikke er kommet på plass.

Da budsjettet ble framlagt den 6. oktober, unnskyldte de nordnorske rød-grønne representantene seg med at de foreslåtte kuttene og de lave forskningsbevilgningene kom fordi det ikke fantes konkrete prosjekter i nord. Med respekt å melde: Dette er galt, og det vet representanten Teigen også godt. Uansett hva fagstatsråden og representanter for de rød-grønne regjeringspartiene måtte mene, så er det et faktum at Regjeringen er tatt med buksene nede. Mange har talt og skrevet seg varme om mulighetene i nord, men Regjeringen svikter i oppfølgingens time. Det er en utbredt oppfatning i Nord-Norge at Regjeringen har lovet langt mer enn den har vært i stand til å levere. Kutt er ikke og blir ikke satsing, uansett hvordan man snur og vender på det.

Jeg vil derfor gjenta mitt spørsmål til kunnskapsministeren: Hvorfor skjermer ikke Regjeringen nordnorske kunnskapsinstitusjoner for kutt i 2007, når kunnskap er selve bærebjelken i nordområdesatsingen?

Og det bør kanskje vekke en smule ettertanke at Regjeringens nesegruse beundring av seg selv når det gjelder nordområdene, ikke på langt nær deles av alle.

Presidenten: Anders Anundsen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad på inntil ett minutt.

Anders Anundsen (FrP) [18:07:26]: Det som gjør det nødvendig å ta ordet på nytt, er Freddy de Ruiters undring over Fremskrittspartiets skolebokpolitikk. Han var forundret og trakk Fremskrittspartiets motiver i tvil etter at Fremskrittspartiets landsmøte hadde gått inn for fritt skolemateriell i videregående opplæring. Jeg hadde trodd at de Ruiter og andre i Arbeiderpartiet ville vært fornøyd med at Fremskrittspartiet var enig i at det skulle være fritt og gratis skolemateriell i videregående opplæring. Men som de Ruiter selv sa i sitt innlegg, er det vanlig at når noen gjør noe bra, prøver man å få fokus bort fra det, og det var vel kanskje det representanten de Ruiter gjorde et forsøk på.

Ellers synes jeg fortsatt det er underlig at representanten Huitfeldt står på denne talerstol og holder enkelte udefinerte kilder høyere enn norske forskningsrapporter om friskolenes innvirkning på den offentlige skolen. At hun i tillegg representerer et parti som er en del av en regjering som har stanset opp et forskningsprosjekt som kunne gitt de svarene Anniken Huitfeldt på forhånd hevder at hun har, er meget underlig.

Presidenten: Odd Einar Dørum har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad på inntil ett minutt.

Odd Einar Dørum (V) [18:08:52]: På slutten av debatten synes jeg det er greit å gjøre det klart at innenfor rammen av et realistisk budsjett mener Venstre at det hadde vært fullt mulig å unngå kutt i høyere utdanning og fullt mulig å satse på både grunnforskning, anvendt forskning og næringsrettet forskning. Venstres budsjett illustrerer det. Når de tre regjeringspartiene har valgt ikke å gjøre det, er det fordi de ikke har hatt vilje og evne til å prioritere verken høyere utdanning eller forskning. Det foreligger etter min mening som en helt klar valgsituasjon, og jeg finner ikke noe uredelig i det. Det viser bare at politikk handler om å ville noe, det handler om å prioritere, og det handler om å velge. Venstres valg står da i kontrast til regjeringspartienes valg.

Av og til må man sette punktum for et eller annet, og dette var et lite bidrag!

Presidenten: Presidenten hadde ikke noe imot det!

Gunnar Gundersen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad på inntil ett minutt.

Gunnar Gundersen (H) [18:09:55]: Vi har jo vært inne på at det går an å omprioritere!

Det som gjorde at jeg tok ordet for en kort kommentar, var representanten Huitfeldts omtale av friskoler. For det må jo gå an å forholde seg til norsk forskning, som det har blitt sagt her i noen sammenhenger, og ikke bare dansk og svensk. Vi leser i de rapportene som er kommet, og også et oppslag i Dagsavisen den 24. november, at det ikke er tegn på segregering, og at friskolene faktisk virker positivt inn også på den offentlige skolen. Nå sa også statssekretær Rugtvedt i den samme Dagsavisen at man skulle lære av friskolene. Da blir spørsmålet: Hvorfor tar man livet av det man har tenkt å prøve å lære litt av? Og hvorfor stopper man forskning om hvilke utslag dette faktisk gir? Jeg kunne tenkt meg å spørre dem som gir så sterkt uttrykk for å være de som er mest opptatt av at den offentlige skolen skal bli god: Hvorfor ikke uttrykke tillit til både lærerapparatet og skolens evne til å klare seg opp mot friskoler? Da ville man virkelig vise dem den tillit som trengs for å være en god offentlig skole.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [18:11:15]: Representanten Gunnar Gundersen gav uttrykk for at det ville bli for tøft for noen sykepleierutdanninger å innfri kravet om 20 pst. førstestillingskompetanse, og at disse måtte fritas for kravet. De skulle til gjengjeld spisse seg mot praksisveiledning.

Jeg vet ikke helt om jeg forstår hva representanten Gundersen sier, men for meg høres det ut som om det da blir to typer høyskoleutdanning for sykepleiere, og det kan han vel ikke mene. Utdanningen har flere typer undervisning. Blant annet er veiledet praksis et viktig element. Men den typen veiledet praksis skal også være like forskningsbasert som annen undervisning.

Sykepleiere har hatt en kronglete vei mot førstekompetansen, det kan vi være enige om. Vi kan også si at det vil koste å innfri kravene fra NOKUT. Men å stille andre krav til sykepleierutdanningene enn til andre høyskoleutdanninger er jo meningsløst.

For øvrig har jeg nå et håp om at veien mot førstekompetanse skal bli enklere ved at videreutdanningene i syke-

pleie har kommet inn under Kunnskapsdepartementets ansvarsområde. Det kan gjøre det lettere å få godkjent disse på masternivå og vil nok gjøre sitt til at flere spesialsykepleiere vil gå inn i undervisning etter hvert. Da er veien mot førstekompetanse enklere enn om en må starte helt fra grunnen av med en helt ny utdanning for å kunne undervise ved sykepleierutdanningene. I tillegg ville utdanningen få lærere med relevant praksis, noe praksisveiledningen ville tjene stort på.

Til slutt vil jeg gjenta det jeg tidligere sa om at det er et stort udekket behov for forsknings- og utviklingsarbeid i omsorgssektoren. I St.meld. nr. 25 for 2005-2006 Mestring, muligheter og mening – om framtidens omsorgsutfordringer – diskuteres utdanningskapasitet og kompetanse. Det er en offensiv melding der en nettopp legger opp til mer forskning og utviklingsarbeid i sektoren. Der spiller sykepleierutdanningene sammen med andre helsefagutdanninger en av nøkkelrollene. Da kan vi vel ikke fra denne salen si at det blir for tøft for noen av sykepleierutdanningene å tilfredsstille NOKUTs krav om 20 pst. førstestillingskompetanse.

Presidenten: Dagrun Eriksen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad på inntil ett minutt.

Dagrun Eriksen (KrF) [18:13:44]: Etter den hyggelige visitten fra Senterpartiet om frivillighetsprofilen har jeg også lyst til å si noen ord om skolen i Mopti, Mali.

Jeg er glad for signalet om at man ikke har noe imot at skolen skal forsøke på nytt, og det skal absolutt videreformidles. Men etter å ha hørt i dag den rørende fortellingen om Teigens barnebarn, stod det for meg en norsk familie i Mali med fire gutter på fem, seks, åtte og ti år, som flertallet vel må ønske skal sendes tvers over Afrika for å kunne gå på skole. Misjonen ordner dette selv, det er helt klart. Men det er flertallet i denne sal som gir det som alternativ hvis den norske stat skal være med og betale skolegang for disse fire guttene.

Jeg har også lyst til å si nå på tampen av debatten at det er underlig når man hører de rød-grønne snakke om den offentlige skolen, og særlig grunnskolen, at det nok en gang blir avgrensninger i forhold til friskolene. Jeg synes det er trist at det blir hovedfokus. Det gjelder noen få prosent, og vi trenger sammen å jobbe for å få en god, sterk offentlig skole.

Inge Lønning (H) [18:15:18]: Tre korte merknader til tre gjennomgangstemaer i denne budsjettdebatten:

Først en kommentar til friskoledebatten. Det er forbausende å høre talspersoner for regjeringspartiene, særlig representanten Huitfeldt, argumentere for at det er best å ta standpunkt til denne saken uten å bry seg om forskningsbasert kunnskap. Det må jo bety at man prinsipielt mener at på dette området bør lovgivning baseres på noe annet enn forskningsbasert kunnskap, nemlig forutfattede meninger. Det er egentlig bare å ta til etterretning, og det er ikke overraskende, for dette har vært et ideologisk betinget standpunkt i alle år, kampen mot friskolene.

Jeg hørte kunnskapsministeren i formiddagsmøtet uttale at for universiteter og høyskoler i dette land var det ikke noe nirvana under den forrige regjeringen heller. Det vil jeg tro at universiteter og høyskoler skal være glad for, for nirvana betyr utslukning, altså et evigvarende hvileskjær. Jeg tror universiteter og høyskoler satte pris på at det ikke var slik under den forrige regjeringen, men jeg tror det ville vært en fordel om statsråden hadde bestemt seg for ett av to, enten å følge opp sin egen metafor, hvileskjæret – og da er ikke dette budsjettet noe å forsvare, og enda mindre noe å skryte av – eller å forsøke å bilegge denne metaforen og skryte av et budsjett som i realiteten betyr en betydelig nedskjæring, mens alle andre sektorer i statsbudsjettet har vekst.

Så til sist en liten bemerkning til kirkeministerens innlegg når det gjelder forvaltningen av fondsmidlene i Opplysningsvesenets fond. Kirkeministeren forsvarer at man vil ta verdistigningen av den delen av kapitalen som er investert i aksjer. Det må være tillatt å si at det er en høyst uvanlig måte å forvalte offentlige fondsverdier på. Logikken tilsier, tatt i betraktning at aksjeinvesteringer er risikoinvesteringer, at hvis man for fremtiden akter å legge seg på den linjen at man vil hente ut mulig verdistigning, burde jo også statsråden ta mål av seg til å dekke opp det motsatte, nemlig hvis det skulle bli et verdifall på aksjekapitalen. Det nevnte han ikke ett ord om, og det forteller vel egentlig hva dette dreier seg om, nemlig at man har behov for å hente midler for å dekke opp det som er lovpålagte oppgaver for staten å dekke.

Torfinn Opheim (A) [18:18:35]: Jeg er i grunnen litt forundret over at Den norske kirke har fått en for så vidt liten plass i dagens debatt, men jeg velger å tolke dette positivt, fordi det stort sett er positive endringer i budsjettet, som nesten hele Stortinget stiller seg bak. Og det er jo slik at når Kirkens rammer blir utvidet, får dette automatisk positive følger for andre tros- og livssynssamfunn. Der det er en liten forskjell mellom partiene, er på bevilgningsforslagene til prestestillinger – men alle utvider rammen – og på Tilskudd til private kirkebygg, hvor det, så langt jeg kan se, kun er Høyre og Venstre som ikke foreslår en økning.

Jeg vil tillate meg å bruke samme bildet som andre har brukt tidligere i dag, nemlig at enkelte poster er forsvinnende små i den store sammenhengen, men isolert sett betyr de mye for dem det gjelder. Her tenker jeg på de spørsmålene som jeg stilte til Fremskrittspartiets representant tidligere i dag, men som jeg ikke fikk svar på. Vi ynder å kalle oss et raust og inkluderende samfunn, og for all del, det må være sentralt i vår politikk. Men da blir jeg litt forundret over Fremskrittspartiet når de foreslår å legge ned Sametinget, de foreslår å kutte i tilskudd til opplæring for språklige minoriteter, foreslår å kutte i tilskudd til opplæring i finsk og kvensk. Vi snakker her altså om minoriteter og urfolk. Videre foreslår Fremskrittspartiet å kutte i tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskoler og å kutte i tilskudd til Nordland kunst- og filmskole.

Helt til slutt sier Fremskrittspartiet at de vil ha en satsing innenfor forskningssektoren som i mindre grad tar

hensyn til distriktspolitikk. Hvordan henger dette sammen med at Fremskrittspartiets representant Gåsvatn gir uttrykk for bekymring for grendeskolen? Jeg er glad for at vi har rom i budsjettet for både distriktspolitikk og minoriteter. Eller er det slik, som Fremskrittspartiet skriver i sine merknader, at «likestillingen er fullendt» også på dette området?

Presidenten: Freddy de Ruiter har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Freddy de Ruiter (A) [18:21:01]: Jeg har lyst til å gjenta historien om gratis læremidler i skolen. Den kan ikke fortelles nok ganger. Her har Fremskrittspartiet konsekvent vært imot og torpedert enhver mulighet til å få det på plass, også etter at vi innførte det sist gang. «Politikk er å ville,» ble det sagt i salen her tidligere, av en annen representant. Det er det, men politikk er ikke bare å ville, men å ville prioritere i tillegg. Når en ser at Fremskrittspartiet for neste års budsjett går utover rammene med 23 milliarder kr, og plusser det på de representantforslagene som har vært i inneværende år, kan en begynne å lure på realismen. Jeg er nok stygt redd for at når virkeligheten innhenter Fremskrittspartiet, og de eventuelt må forhandle med andre partier, vil nok gratis læremidler komme langt ned på lista. Det viser historien.

Presidenten: Anniken Huitfeldt har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Anniken Huitfeldt (A) [18:22:13]: Det forundrer meg at representanten Lønning ikke har bedre kjennskap til ordningen med følgeforskning for å følge opp de skolereformene som blir vedtatt. Det var jo derfor den forrige regjering igangsatte følgeforskning, det var for å følge gjennomføringen av den nye friskoleloven. Det er bra. Men da vi så reverserte loven, hadde ikke vi behov for å sette i gang forskning om en lov som var stoppet. Vi ønsker kunnskap, men den forskningen som opposisjonen snakker om nå, handler om kunnskap omkring en annen type privatskolelov.

Anundsen sier at jeg kommer med obskure forskningsrapporter. Ja, jeg referer bl.a. til Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut: Det blir store sosiale forskjeller av privatskoler. Når høyresiden nekter å innrømme det, skyldes det at de ikke er opptatt av å redusere de sosiale forskjellene i skolen.

Statsråd Øystein Djupedal [18:23:29]: La meg svare på noen av de utfordringene som representantene har kommet med.

Først til representanten Gundersen, som mente at vi skulle følge opp evalueringen av sykepleierutdanningen med ikke å tillate førstekompetanse ved alle høyskoler. Det ville i så fall være et eklatant brudd med det som er universitets- og høgskoleloven, og ville ført til et A-lag og et B-lag innenfor høyskolesystemet. Jeg antar at Høyre ikke mener at vi skal ha noen undervisningsbaserte høyskoler og noen forskningsbaserte høyskoler. Det var muligens en «slip of the tongue», men uansett er det i hvert fall ikke Regjeringens politikk. Vi skal ha høyskoler med kvalitet og forskningsbasert undervisning overalt. Derfor har vi også lagt inn 11,9 mill. kr i revidert for å gi denne muligheten til å få førstekompetanse hos sykepleierutdanningene ved de høyskolene som da skulle jobbe for et slikt mål.

Flere har vært inne på dette med privatskoler. La meg bare si at forskningen på privatskoler ikke er entydig. De forskningsrapportene som nylig er offentliggjort, viser ikke noe entydig bilde. De offentlige skolene skårer best for 4. klasse, men når det gjelder de som går ut av grunnskolen, skårer privatskolene i noen tilfeller noe bedre. Gjennomgående gir ikke forskningen på dette noe entydig bilde i noen retning. Det er selvfølgelig i stor grad også politiske spørsmål, så man skal ikke unndra seg, når man står i stortingssalen, at politikk er politikk. Politikk er ideologi, og veivalg gjør man fordi man i det lange løp tror at det man gjør, er riktig. Det gjelder heldigvis alle partier i denne salen. Man vurderer dette ut fra politisk grunnholdning, og også selvfølgelig ut fra empiri og kunnskap for øvrig.

Det som ellers er å si om den forskningen som foretas knyttet til den gamle friskoleloven, er at den nye loven nå er på høring. De forskningsmidlene som står igjen, skal vi nå bruke på følgeforskning av en ny lov. Vi vil selvfølgelig også bruke mer penger til forskning på dette, for det er helt riktig som flere har vært inne på, at vi har bruk for forskning både på den offentlige skolen og på privatskolen. Vi har bruk for forskning både på resultater og på andre sider av dette. Det er simpelthen kunnskap som vi har bruk for som regjering, ikke minst for å ta med oss hvordan skolen stadig vekk skal bli bedre.

La meg bare avslutningsvis nok en gang nevne dette med skolen i Mali. Den loven som Stortinget har vedtatt, gav oss ikke anledning til å gi dispensasjon fra loven. Men jeg oppfordrer skolen til å søke på nytt. Denne loven er nå på høring, og den vil komme tilbake til Stortinget i løpet av våren. Hvis Stortinget da gjør sine vedtak før sommeren, kan vi få en ganske rask saksbehandling av dette, i tråd med det parlamentarisk leder for Senterpartiet, Meltveit Kleppa, uttrykte. Det er et syn som Regjeringen fullt ut deler. Men vi kan altså ikke, når det ikke finnes lovhjemmel for dette, gi dispensasjon. Men som jeg absolutt sa i mitt innlegg: Vi fant en løsning for Etiopia og Kenya, fordi det eksplisitt er nevnt i innstillingen fra komiteen. På den måten gikk vi rundt loven og gav en ekstrabevilgning som gjorde det mulig for disse to skolene å gå videre.

La meg også helt avslutningsvis si til representanten Lønning, som var inne på dette med bevilgninger til høyere utdanning under vår regjering, at hvis han sammenlikner den bevilgningen som det f.eks. er på forskning, vil han jo se at det den forrige regjeringen gjorde, var å foreta nedskjæringer i forskningsbevilgningene på 2,3 pst. i det siste budsjettet de la fram og hadde ansvaret for å gjennomføre i Stortinget. Det var altså en reell nedskjæring på 2,3 pst. Det betyr at de forskningsbevilgningene vår regjering har levert, gjennomgående er bedre enn alle forskningsbevilgninger den forrige regjering gjorde i hele sin

periode. Så at disse vrangforestillingene kan leve videre, at dette er dårlig for høyere utdanning, har jeg litt tungt for å ta alvorlig.

Inge Lønning (H) [18:27:13]: Til det siste: Hva jeg forsøkte å anbefale kunnskapsministeren, var egentlig bare å treffe et valg mellom to opsjoner, enten å fastholde at det budsjett han har lagt frem for høyere utdanning og forskning, er et hvileskjær – og det synes jeg er en meget god metafor, treffende på alle punkter – eller å forsøke å argumentere for at det er det beste budsjett som noensinne er fremlagt. Han kan ikke velge begge opsjoner samtidig.

Så til friskolesaken. Det er riktig som kunnskapsministeren sier, at de to norske forskningsrapportene som er kommet, ikke er entydige. Det er sjelden forskningsresultater. Men de er entydige på ett punkt. De viser at de klisjéoppfatningene som representanten Huitfeldt fortsetter å kolportere, ikke har noe hold i empiriske forhold. De er rene dogmatiske oppfatninger. Når man står på denne talerstol og sier at det blir store sosiale forskjeller med private skoler, som en kategorisk påstand uten forbehold av noe slag, er det en ganske imponerende dristighet i forhold til den kunnskap som faktisk foreligger. Det hjelper lite å riste på hodet i den anledning. Det blir ikke mer inni av den grunn.

La meg understreke at det finnes ingen forskning som dokumenterer at det i Norge er klare forskjeller i sosial rekruttering til friskoler, sammenlignet med den offentlige skolen. Det disse to forskningsrapportene dokumenterer, er nettopp at det *ikke* foreligger slike påvisbare forskjeller. Det må man nesten ta til etterretning, hvis man ellers aksepterer vanlige vitenskapelige metoder.

Politikk er politikk, og forskning er forskning. Ja, heldigvis. Og det er helt greit at det er ulike politiske oppfatninger om hvorledes skolesystemet best kan organiseres. Men når det gjelder påstander om faktiske forhold, som faktisk er empirisk kontrollerbare, er det en fordel om slike påstander er i nærheten av virkeligheten.

Åse M. Schmidt (FrP) [18:30:01]: Jeg skal være kort.

Når en sitter og hører en del ting, er det på noen områder at man kan tenke at det kan jeg være enig i, men jeg skal ikke ta ordet av den grunn. Men det er én ting som blir gjentatt og gjentatt, spesielt fra representanten Huitfeldt. Det gjelder de sosiale forskjellene om en velger sånn eller sånn skole, for det er noe galt, når en ser at det faktisk er politikken til Arbeiderpartiet og dets partnere som vil skape den sosiale forskjellen. I dag er det sånn at de som har penger, kan gå og kjøpe den plassen de ønsker for sine barn, om det er i innland eller i utland. Hadde en muligheten til en friskole som staten var med og finansierte, ville også lille Per kunne velge det som passet ham og hans foreldre best. Sånn som det nå legges opp til, blir det nettopp foreldre med tykk pengepung som kan få den utdannelsen for sine barn. Hvem er da taperen, og hvem lager sosiale forskjeller? Jeg bare spør.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1, 2 og 3.

(Votering, se side 1230)

S a k n r . 4

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Olemic Thommessen, Ine Marie Eriksen Søreide og Kari Lise Holmberg om kartlegging av språkferdigheter på helsestasjonens fireårskontroll (Innst. S. nr. 69 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:103 (2005-2006))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Britt Hildeng (A) [18:32:21] (ordfører for saken): Jeg tror det er riktig å si at et samlet storting deler synet på betydningen av de spørsmål som reises i Dokument nr. 8-forslaget fra representantene Solberg, Thommessen, Eriksen Søreide og Holmberg.

I et kunnskapssamfunn er det viktig at alle gis reell mulighet til utdanning. I de seneste dagene har vi hatt en rekke reportasjer om feilslått språkopplæring av minoriteter i grunnskolen, noe som fører til vanskeligheter med å fullføre videreutdanningen og gjenskaper problemer i forhold til arbeidsmarkedet. Men problemene starter før skolealder, for språklige ferdigheter er en forutsetning for å kunne lykkes i skolen. En innsats for språkutvikling må derfor settes inn før skolestart. Dette er noe vi lenge har visst. Denne bevisstheten har også skiftende regjeringer hatt, og ulike tiltak har satt språkferdigheter i førskolealderen i fokus.

Forslagsstillerne ber Regjeringen utarbeide en opptrappingsplan fram mot 2009, med sikte på at det på landsbasis innføres språkkartlegging av fireåringer på helsestasjonenes fireårskontroll og tilbud om tiltak og veiledning der det er behov for det. Forslagsstillerne har valgt å opprettholde sitt forslag, mens flertallet i komiteen har vurdert de tiltakene som nå er satt i gang, og som vil settes i gang fra Regjeringens side, som tiltak som på et noe bredere grunnlag tar sikte på et systematisk grunnlag for å bedre språkferdighetene for førskolebarn.

Flertallet, som deler intensjonene til forslagsstillerne, mener at Regjeringen er i ferd med å ivareta disse intensjonene. Flertallet foreslår derfor at forslaget legges ved protokollen. Budsjettene for 2006 og 2007 forteller noe om det arbeidet Regjeringen har gjort og vil gjøre på dette feltet.

I 2006 ble det bevilget 10 mill. kr over Arbeids- og inkluderingsdepartementets budsjett til en prøveordning hvor de tolv kommunene med størst innvandringsbefolkning og Tromsø kunne søke om midler til språkkartleg-

ging av alle fireåringer ved helsestasjoner for å sikre bedre språkferdigheter i norsk ved skolestart. For å få tildelt midler legges det bl.a. vekt på at det er utviklet gode modeller for tverrfaglig samarbeid for oppfølging av språkutvikling og for utvikling av modeller for foreldreveiledning og samarbeid med foresatte om språkstimuleringstiltak.

I budsjettet for 2007 har Regjeringen foreslått 5 mill. kr til modellutprøvingen Språkløftet, noe som skal foregå over fire år, og som vil gi praktisk erfaring som kan brukes til å utvikle et tilbud om videre utredning og tilpassede tiltak de to siste årene før skolestart.

I 2006 ble det satt i gang forsøk med gratis korttidstilbud for alle fire- og femåringer i bydelen Stovner. Videre pågår et prosjekt finansiert av Regjeringen i fire bydeler i Oslo med ambulerende pedagoger som skal gi tilbud om språkstimulering til fire- og femåringer som ikke går i barnehage.

I en større sammenheng vil de spørsmålene som tas opp i Dokument nr. 8-forslaget, bli behandlet i den varslede stortingsmeldingen om utdanningens rolle som verktøy for sosial utjamning.

De pågående prosjekter og arbeidet Regjeringen gjør på dette feltet, forteller at det engasjementet som forslagsstillerne viser, også deles av Regjeringen. Og komiteflertallet føler seg trygg på at de intensjonene som kommer til uttrykk i Dokument nr. 8-forslaget, blir og vil bli ivaretatt gjennom Regjeringens forslag.

Med det foreslår komiteflertallet at forslaget legges ved protokollen.

Olemic Thommessen (H) [18:37:24]: Jeg er glad for det engasjementet som posisjonen viser i denne saken, og jeg er glad for at vi nå kan konstatere at det er bred enighet om både intensjonene og mange av de virkemidlene som foreslås iverksatt.

Når jeg på vegne av opposisjonen allikevel vil fastholde vårt forslag, er nok det fordi vi også ønsker litt større sultenhet i forhold til det å få trykk på disse sakene. Vi mener at det er viktig å fastsette et mål, nemlig målet om å ha et oppegående tilbud allerede i 2009. Dette er svært viktig å få til, og det er en god del arbeid som må gjøres før dette kan komme ordentlig opp og stå. Det er da et par ting jeg gjerne vil legge vekt på.

For det første merker jeg meg at i statsrådens for øvrig imøtekommende brev er en god del av tiltakene lagt til Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Det er utmerket, men vi må da skrive oss bak øret at det først og fremst er tiltak rettet mot barn med innvandringsbakgrunn – og det er viktig. Men vi er ute etter en bredere ordning. Det er svært viktig også å få tak i de norskspråklige barna som trenger spesialpedagogiske tilbud. Der har vi utfordringer å ta tak i. Vi har merket oss at det vises til språkkartleggingsverktøyet SPRÅK 4. Vi har også merket oss at det finnes rapporter, bl.a. fra Rambøll Management, som reiser en del spørsmål ved SPRÅK 4 som språkkartleggingsverktøy. Vi tror det er viktig å komme i gang med å styrke forskningen på dette området. Vi trenger mer kunnskap, og vi trenger en mer inngående og nitid evaluering av både dette verktøyet og de verktøyene vi for øvrig har til disposisjon i dette arbeidet. Skal vi greie dette til 2009, er det behov for et momentum, en sultenhet i forhold til det å komme i gang og sette seg klare mål, slik det vil være dersom man sier at man skal ha dette oppe og stå i 2009.

Så er det riktig som saksordføreren så fint påpekte, at regjeringen Bondevik II satte i gang forsøksvirksomhet på dette området i tolv kommuner. Det er selvfølgelig utmerket at det skal fortsette. Det er selvfølgelig også utmerket at man ønsker en evaluering av de resultatene som der kom frem. Men vi hadde nok også gjerne ønsket at forsøksordningen hadde blitt utvidet, at også flere kommuner var satt i arbeid, at man hadde kommet i gang. Det er greit med evalueringer, men det er rart med det, det kan også fort dra litt ut i tid. Vi hadde nok håpet at Regjeringen fremover ville prioritere igangsetting av flere av disse prosjektene. Det er jo veldig langt frem – fra tolv til over 400 – hvis man tenker seg at dette skal gjelde alle kommuner. Det er kanskje ikke noe man skal ha i alle kommuner, men et tilbud må i alle fall være tilgjengelig i alle kommuner.

Vi er enige i denne sal om at det er viktig å beherske språket, skriftlig som muntlig. Det er viktig at vi gir dette redskapet til barna våre, at de får den hjelp, de korreksjoner og de innspill som gir dem mulighet til å ta ut talentene de har fått med seg i vuggegave.

Med dette som utgangspunkt tar jeg opp vårt opprinnelige forslag, og det gjør jeg på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Presidenten: Representanten Olemic Thommessen har tatt opp det forslag han refererte til.

Erna Solberg (H) [18:42:19]: At barn må møte på første skoledag og ikke kan ta inn over seg hva det undervises i, eller forstå hva læreren snakker om, er sannsynligvis den letteste veien å skape tapere på. Når vi ønsker et hurtigere tempo i arbeidet for kunnskap, kompetanse og formidling i skoleverket, er det med tanke på dem som har svakest grunnlag og dermed størst problemer med å ta til seg ting.

Jeg er glad for at det er et enstemmig storting som er enig i at dette er det viktig å prioritere. Når jeg tar ordet nå, er det for å fortelle historien om at det har Stortinget ment før. Det mente man også i stortingsperioden 1997–2001. Et enstemmig storting sluttet seg da til et Dokument nr. 8-forslag fremmet av Høyre, bl.a. ved undertegnede, om å innføre språktest av alle barn ved fireårskontrollen. Regjeringen fortalte da at de skulle følge det opp. Da jeg ble statsråd, var ikke forslaget fulgt opp i det hele tatt. Det hadde ikke skjedd noe fra to ulike regjeringers side for å følge opp det enstemmige vedtaket fra Stortinget, for de skulle tenke litt mer på det. Vi valgte, da jeg var statsråd, å gjennomføre noen prosjekter med midler funnet på vårt eget integreringsbudsjett. Dette var først og fremst med tanke på innvandrere, men det de prosjektene viste, var at det er langt fra bare innvandrerbarn som har problemer. Det er faktisk mange andre som også blir understimulert i

sin språkutvikling, og som har problemer med å følge med og klare seg fra første skoledag av.

Når jeg tar ordet nå, er det bare for å minne om denne historien. Jeg håper, når et enstemmig storting nok en gang ber om dette, at denne regjeringen faktisk har tenkt å følge det opp. Det denne regjeringen så langt har gjort, er å gjennomføre det undertegnede fikk igjennom i Bondevik II-regjeringen, nemlig 10 mill. kr på budsjettet til det daværende Kommunaldepartementet for å starte dette arbeidet i større skala enn det de første forsøkene i Drammen og i Groruddalen hadde vært. Det som helt klart lå fra vår side, var en opptrapping. Da det ikke skjedde noen opptrapping i budsjettet i høst, ble jeg skuffet. Jeg hører så mange og velmenende ord om dette, og i mellomtiden begynner det flere og flere barn på norsk skole som ikke har fått et førskoletilbud, og som vi allerede nå vet kommer til å falle ut av norsk skole, fordi vi ikke har prioritert dem i budsjettbehandlingene. Slik har det vært nå i hvert fall i seks år, med for dårlig og for lite gjennomføring. Jeg håper at det at man legger dette ved protokollen, ikke innebærer at vi kommer til å oppleve det samme som vi opplevde før forrige regjering, at de positive intensjonene ikke ble fulgt opp fordi det var så veldig mye annet å prioritere. Disse barna har bare ett liv og én skolegang.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.

(Votering, se side 1240)

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget skal votere i sakene nr. 1–4.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram 38 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–20, fra Anders Anundsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 21 og 22, fra Anders Anundsen på vegne av Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 23–37, fra Anders Anundsen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 38, fra Dagrun Eriksen på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre

Det voteres først over forslag nr. 38, fra Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide retningslinjer for kulturskolevirksomheten som sikrer den faglige og sosiale profil på tilbudet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 90 mot 12 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.52.27)

Presidenten: Det voteres så over forslagene nr. 23–37, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om innføring av fritt skolevalg for grunn- og videregående skole på nasjonalt plan.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomføre nødvendige tiltak for å fjerne obligatorisk opplæring i skriftlig sidemål i grunn- og videregående skole, og gjøre dette om til et valgfag.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om etablering av et politisk og administrativt uavhengig skoleombud.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at kommuner som gir elever med særskilte behov en tilrettelagt undervisning i tilknytning til eller utenfor den ordinære skolen, får et ekstra økonomisk tilskudd per elev.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag for Stortinget om gjeninnføring av hele reisestipendet i Norden.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere en utvidelse av fagkretsen ved Høgskolen i Akershus, slik at høgskolen kan tilby fag som samsvarer med arbeidsområdene til de nærliggende forskningsinstitusjonene, i tråd med høgskolens ønsker.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om ulike mulige modeller for kvalitetskontroll og akkreditering av grunnopplæringen etter samme modell som for NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen). Et alternativ skal være å utvide mandatet til NOKUT slik at organet får ansvar for akkreditering og kvalitetssikring av hele utdanningssystemet.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak med status for byggvedlikehold innenfor grunnskoler og videregående skoler med tiltaksplan og finansieringsplan for å sikre læringsmiljø for elevene i tråd med opplæringsloven § 9a.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomføre nødvendige tiltak slik at det innføres driftsstyrer på alle offentlig eide skoler med representanter for de foresatte i flertall.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om innføring av skole-PC som skolemateriell til elever på videregående skole.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjøre lederutdanning til en viktigere del av allmennlærerutdanningen. Målet skal være å gjøre læreren bedre i stand til å holde på sin lederrolle overfor elevene og sikre ro og orden i undervisningssammenheng.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige forslag for å endre yrkesfaglige studieprogrammer, slik at teoriandelen går ned og den praktisk rettede opplæringen styrkes.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme sak for Stortinget om hvordan statens andel av den samlede forskningsinnsats kan økes fra 1 pst. av BNP til 1,4 pst. av BNP, slik at den privatfinansierte andelen reduseres tilsvarende.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige forslag for å innføre en stykkprisfinansiering av trafikkflygerutdanningen på fagskolenivå eller høyere fra høsten 2007.»

Forslag nr. 37 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomføre nødvendige tiltak for å etablere en egen kiropraktorutdanning i Norge.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.52.50)

Presidenten: Det voteres så over forslagene nr. 21 og 22, fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utvikle en mentorordning for nyutdannede lærere.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen igangsette en landsomfattende informasjonskampanje rettet mot skolene om nettvett. Regjeringen bes samarbeide med allerede eksisterende organisasjoner, som BarneVakten, SAFT, Redd Barna og IKT-Norge, for å gjennomføre dette.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 68 mot 34 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.53.16)

Presidenten: Det voteres så over forslagene nr. 1–20, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre en videreutdanning for å kunne bli rådgiver for å sikre en best mulig rådgivningstjeneste.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av finansieringen og organiseringen av landslinjene senest våren 2007.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å legge til rette for forskning på hvordan man kan sikre effektive tiltak for å imøtekomme voksne innsattes særskilte opplæringsbehov i norske fengsler.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen endre regelverket slik at flere ungdommer med spesielle behov kommer inn under ordningen med tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger med spesielle behov.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen iverksette undersøkelser for å skaffe en oversikt over i hvilken grad den enkelte skoleeier følger opp «Kompetanse for utvikling. Strategi for kompetanseutvikling i grunnopplæringen 2005-2008».»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen snarest ta initiativ til at de berørte departementer utreder hvordan en statlig medvirkning til skoleskip ved Rogaland Videregående Sjøaspirantskole kan realiseres.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å komme tilbake med en egen sak om hvordan den spesialpedagogiske innsatsen i norsk skole både kan styrkes og organiseres på en slik måte at man på et tidligst mulig tidspunkt og nærmest mulig eleven kan sette inn de supplerende tiltak som er nødvendige.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme sak for Stortinget om å foreta en bred gjennomgang av spesialundervisningens plass i norsk skole.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en egen sak for Stortinget med forslag til tiltak for hvordan voksnes rett til grunnskoleopplæring kan sikres.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av systemet for tildeling av støtte til bygging av studentboliger med sikte på å gjøre det mer fleksibelt og behovstilpasset. Gjennomgangen bes forelagt Stortinget i løpet av våren 2007.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en ny vurdering av utgangsposisjonen for de fire høyskolene som fra 2005 ble overført fra friskolekapitlet til høyskolekapitlet, hvor en tar hensyn til vekst i produksjon og andre endringer i forhold til utgangspunktet i 2004.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en gjennomgang av tiltak for å håndtere det bygningsmessige vedlikeholdsetterslepet og behovet for nybygg i universitets- og høyskolesektoren.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere en opptrapping av rammen i Statens lånekasse for utdanning slik at nye søkerskoler kan innlemmes i støtteordningen for elever som tar deler av sin videregående opplæring i utlandet.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere å fremme nødvendige forslag for å sikre like studiestøtteordninger

for bachelor- og mastergradsstudier for norske studenter i utlandet.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om at «Freshman Year»-studenter skal få tilgang til samme låne- og stipendordninger som for annen høyere utdanning tatt i utlandet.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om ikke å foreta endringer knyttet til Opplysningsvesenets fond før en helhetlig prinsippdiskusjon om fondet er foretatt i forbindelse med behandlingen av den kommende saken om forholdet mellom stat og kirke.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide en plan for progresjonen i omstillingsarbeidet knyttet til prostereformen.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide en opptrappingsplan for nye prestestillinger som sikrer at prestetjenesten i prostiene ikke blir svekket på grunn av prostenes endrede oppgaver i forbindelse med prostereformen.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en opptrappingsplan for kapitalbasen i Fondet for forskning og nyskaping for perioden frem til 2010, samt en plan for de ordinære bevilgningene til forskningsformål over statsbudsjettet for samme periode.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å komme tilbake, senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett, med en helhetlig vurdering av hvordan Simula School of Research and Innovation at The University of Oslo (SSRI) kan realiseres.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 55 mot 47 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.53.40)

Komiteen hadde innstilt:

Rammeområde 17
(Kirke, utdanning og forskning)

I

På statsbudsjettet for 2007 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		U t g i f t e r		
200		Kunnskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	196 488 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 874 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*	2 479 000	
204		Foreldreutvalget for grunnskolen		
	1	Driftsutgifter	7 192 000	
206		Samisk utdanningsadministrasjon		
	50	Tilskudd til Sametinget	30 572 000	
220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	146 314 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, *kan nyttes under post 70*	5 199 000	
	70	Tilskudd til læremidler mv., *kan overføres, kan nyttes under post 21*	38 814 000	
222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	1	Driftsutgifter	110 869 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*	4 187 000	
225		Tiltak i grunnopplæringen		
	1	Driftsutgifter	119 596 000	
	60	Tilskudd til landslinjer	150 055 000	
	63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, *kan overføres*	47 775 000	
	64	Tilskudd til opplæring av barn og unge i statlige asylmottak	66 905 000	
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i videregående opplæring	29 880 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	35 782 000	
	67	Tilskudd til opplæring i finsk	9 507 000	
	68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	160 860 000	
	69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskole-reformen	344 287 000	
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger med spesielle behov	7 988 000	
	71	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskoler	8 377 000	
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram	4 260 000	
	73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	8 398 000	
	74	Tilskudd til organisasjoner	9 296 000	
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen		
	21	Spesielle driftsutgifter, *kan overføres, kan nyttes under post 70*	983 109 000	
	70	IKT-tiltak, *kan nyttes under post 21*	3 332 000	
227		Tilskudd til særskilte skoler		
	60	Tilskudd til Moskvaskolen	1 183 000	
	61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 444 000	
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	4 501 000	
	70	Tilskudd til den franske og den tyske skolen i Oslo	6 584 000	
	71	Tilskudd til internatdrift ved Krokeide yrkesskole	19 274 000	
	72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	24 309 000	
	73	Tilskudd til opplæring i Kenya og Etiopia	3 218 000	
228		Tilskudd til frittstående skoler mv.		
	70	Tilskudd til frittstående skoler, *overslagsbevilgning*	2 191 062 000	
	71	Tilskudd til friskoleorganisasjoner	559 000	
229		Andre tiltak		
	70	Tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere	11 418 000	
230		Kompetansesentre for spesialundervisning		
	1	Driftsutgifter	570 532 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	45 736 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*	6 999 000	
252		EUs handlingsprogram for livslang læring		
	70	Tilskudd	141 652 000	
253		Folkehøyskoler		
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	568 516 000	
	71	Tilskudd til Folkehøyskolerådet	3 215 000	
	72	Tilskudd til nordiske folkehøyskoler	643 000	
254		Tilskudd til voksenopplæring		
	70	Tilskudd til studieforbund	159 638 000	
	71	Tilskudd til fjernundervisning	11 483 000	
	72	Tilskudd til kvinneuniversitetene og Studiesenteret Finnsnes	8 059 000	
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	10 316 000	
255		Tilskudd til freds- og menneskerettssentre mv.		
	70	Holocaustsenteret	20 646 000	
	71	Falstadsenteret	13 105 000	
	72	Stiftelsen Arkivet	3 574 000	
	73	Norsk fredssenter	677 000	
	74	Nord-Norsk Fredssenter, Narvik	1 019 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
256		Vox – Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet		
	1	Driftsutgifter	39 365 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	12 935 000	
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet		
	21	Spesielle driftsutgifter, *kan overføres*	35 421 000	
258		Analyse og utviklingsarbeid		
	1	Driftsutgifter	3 437 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, *kan nyttes under post 1*	33 646 000	
270		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter		
	71	Tilrettelegging av studier i utlandet	5 207 000	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	62 493 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, *kan overføres*	113 426 000	
271		Universiteter		
	50	Basisfinansiering statlige universiteter	5 796 978 000	
	51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige universiteter	2 263 044 000	
	52	Forskningsfinansiering statlige universiteter	2 497 631 000	
272		Vitenskapelige høyskoler		
	50	Basisfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	522 782 000	
	51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	196 140 000	
	52	Forskningsfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	138 096 000	
	70	Basisfinansiering private vitenskapelige høyskoler	16 714 000	
	71	Resultatbasert undervisningsfinansiering private vitenskapelige høyskoler	20 794 000	
	72	Forskningsfinansiering private vitenskapelige høyskoler	14 376 000	
275		Høyskoler		
	50	Basisfinansiering statlige høyskoler	5 199 124 000	
	51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige høyskoler	2 111 665 000	
	52	Forskningsfinansiering statlige høyskoler	269 818 000	
	70	Basisfinansiering private høyskoler	334 902 000	
	71	Resultatbasert undervisningsfinansiering private høyskoler	290 461 000	
	72	Forskningsfinansiering private høyskoler	35 558 000	
276		Fagskoleutdanning		
	70	Teknisk fagskoleutdanning	285 144 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høgskoler		
	1	Driftsutgifter	310 308 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*	14 151 000	
	51	Senter for internasjonalisering av høyere utdanning	36 897 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	11 200 000	
	74	Tilskudd til UNIS	75 474 000	
	75	Tilskudd til Uninett	22 867 000	
	76	Tilskudd til NORDUnet, *kan overføres*	16 898 000	
	78	Tilskudd til Universitets- og høgskolerådet	12 174 000	
	79	Ny universitetsklinikk i Trondheim, *kan overføres*	263 652 000	
283		Meteorologiformål		
	50	Meteorologisk institutt	212 538 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter	42 488 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
285		Norges forskningsråd		
	52	Forskningsformål	1 087 421 000	
	55	Administrasjon	223 113 000	
286		Fondet for forskning og nyskaping		
	50	Overføring til Norges forskningsråd	939 560 000	
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	3 362 000	
	53	NOVA og NUPI	42 656 000	
	54	Forskningsstiftelser	49 902 000	
	56	Ludvig Holbergs forskningspris	9 100 000	
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	23 517 000	
	73	Niels Henrik Abels matematikkpris	12 400 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	3 970 000	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	131 991 000	
	73	EUs rammeprogram for forskning	657 786 000	
	75	UNESCO	13 782 000	
310		Tilskudd til trossamfunn m.m.		
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, *overslagsbevilgning*	122 356 000	
	75	Kirkebygg utenfor den norske kirke mv.	9 400 000	
	76	Tilskudd til råd for tro og livssyn	4 637 000	
340		Kirkelig administrasjon		
	1	Driftsutgifter	133 294 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	15 570 000	
	71	Tilskudd til kirkelige formål	169 940 000	
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	70 200 000	
	73	Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke	3 000 000	
	74	Tilskudd til Oslo domkirke	1 000 000	
	75	Trosopplæring, *kan overføres, kan nyttes under post 1*	100 000 000	
	76	Tilskudd til forsøks- og utviklingstiltak i Kirken, *kan overføres*	4 000 000	
	79	Til disposisjon, *kan overføres*	500 000	
341		Presteskapet		
	1	Driftsutgifter	736 713 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 190 000	
342		Nidaros domkirke m.m.		
	1	Driftsutgifter	43 284 000	
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd	1 081 000 000	
1020		Havforskningsinstituttet		
	1	Driftsutgifter	250 600 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	144 540 000	
1021		Drift av forskningsfartøyene		
	1	Driftsutgifter	111 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	88 370 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*	6 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1022		NIFES		
	1	Driftsutgifter	45 925 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	36 330 000	
1023		Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU		
	50	Tilskudd Norges forskningsråd, *kan overføres*	270 100 000	
	51	Tilskudd til Veterinærinstituttet	33 400 000	
	70	Tilskudd Fiskeriforskning, *kan overføres*	58 100 000	
	71	Tilskudd til utviklingstiltak, *kan overføres*	30 850 000	
	72	Tilskudd NOFIMA, *kan overføres*	2 000 000	
1137		Forskning og utvikling		
	50	Forskningsaktivitet	151 266 000	
	51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m.m.	190 379 000	
	52	Omstillingsmidler Bioforsk	26 228 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning		
	1	Driftsutgifter, *kan nyttes under post 45*	274 118 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*	31 621 000	
	50	Avsetning til utdanningsstipend, *overslagsbevilgning*	4 529 561 000	
	70	Utdanningsstipend, *overslagsbevilgning*	2 818 292 000	
	71	Andre stipend, *overslagsbevilgning*	461 066 000	
	72	Rentestønad, *overslagsbevilgning*	1 317 000 000	
	73	Avskrivninger, *overslagsbevilgning*	270 780 000	
	74	Tap på utlån	504 100 000	
	75	Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet	5 972 000	
		Totale utgifter		45 040 903 000
		I n n t e k t e r		
3200		Kunnskapsdepartementet		
	5	Refusjon utdanningsbistand NORAD mv.	2 982 000	
3204		Foreldreutvalget for grunnskolen		
	2	Salgsinntekter mv.	253 000	
3220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Inntekter ved oppdrag	5 037 000	
	2	Salgsinntekter mv.	12 042 000	
3222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	2	Salgsinntekter mv.	5 116 000	
	61	Refusjon fra fylkeskommuner	1 377 000	
3225		Tiltak i grunnopplæringen		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	24 120 000	
3230		Kompetansesentre for spesialundervisning		
	1	Inntekter ved oppdrag	48 145 000	
	2	Salgsinntekter mv.	5 579 000	
3256		Vox – Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet		
	1	Inntekter ved oppdrag	8 377 000	
	2	Salgsinntekter mv.	1 069 000	
3281		Fellesutgifter for universiteter og høgskoler		
	2	Salgsinntekter mv.	10 000	

Trykt 8/1 2007

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3286		Fondet for forskning og nyskaping		
	85	Avkastning	2 653 460 000	
3287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	85	Avkastning fra Niels Henrik Abels minnefond	12 400 000	
	86	Avkastning fra Ludvig Holbergs minnefond	9 100 000	
3288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	3 445 000	
3340		Kirkelig administrasjon		
	1	Ymse inntekter	9 861 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	15 570 000	
3341		Presteskapet		
	1	Ymse inntekter	7 266 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	5 190 000	
3342		Nidaros domkirke m.m.		
	1	Ymse inntekter	10 722 000	
	4	Leieinntekter m.m.	2 105 000	
4020		Havforskningsinstituttet		
	3	Oppdragsinntekter	144 540 000	
4021		Drift av forskningsfartøyene		
	1	Oppdragsinntekter	88 370 000	
4022		NIFES		
	1	Oppdragsinntekter	36 330 000	
	2	Laboratorieinntekter	700 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning		
	3	Diverse inntekter	98 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	18 000 000	
	72	Gebyr	124 000 000	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning		
	80	Renter	4 243 000 000	
		Totale inntekter		7 498 264 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2007 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 200 post 1	kap. 3200 post 2
kap. 204 post 1	kap. 3204 post 2
kap. 220 post 1	kap. 3220 post 2
kap. 222 post 1	kap. 3222 postene 2 og 61
kap. 225 post 1	kap. 3225 post 4
kap. 230 post 1	kap. 3230 post 2
kap. 256 post 1	kap. 3256 post 2
kap. 270 post 75	kap. 3270 post 49

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 281 post 1	kap. 3281 post 2
kap. 286 post 50	kap. 3286 post 85
kap. 287 post 56	kap. 3287 post 86
kap. 287 post 73	kap. 3287 post 85
kap. 2410 post 1	kap. 5310 post 3

2. overskride bevilgninger til oppdragsvirksomhet på postene 21 mot tilsvarende merinntekter.
3. benytte inntekter fra salg av eiendommer ved universitetene til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved den samme virksomheten.
4. gi Norges forskningsråd fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntekter føres til Forskningsrådets eiendomsfond.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2007 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
220		Utdanningsdirektoratet	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	20,0 mill. kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter	120,0 mill. kroner
270		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	115,0 mill. kroner
285		Norges forskningsråd	
	52	Forskningsformål	37,5 mill. kroner

2. gi tilsagn om å utbetale støtte for første halvår 2008 (andre halvdel av undervisningsåret 2007-08) etter de satsene som blir fastsatt andre halvår 2007 (første halvdel av undervisningsåret 2007-08), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning postene 70 Utdanningsstipend, 71 Andre stipend, 72 Rentestønad og 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning post 80 Renter.
3. gi tilsagn om å konvertere lån til stipend første halvår 2008 (andre halvdelen av undervisningsåret 2007-08) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2007 (første halvdel av undervisningsåret 2007-08), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning post 50 Avsetning til utdanningsstipend.
4. gi tilsagn om å utbetale tillegg til utdanningslånet for 2007 med kr 3 640 per måned i opptil to måneder for studenter som deltar i undervisning som er omfattet av ordningen med sommerundervisning, jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning postene 72 Rentestønad og 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning post 80 Renter.

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Privatister som melder seg til eksamen, og kandidater som melder seg til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg til eksamen, skal betale kr 320 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 650 ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5 skal betale kr 650 per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og kr 1 300 ved senere forsøk.
2. Kunnskapsdepartementet kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:
   a) opprette nye selskap eller andre enheter og delta i selskaper eller enheter i virksomhetens randsone.
   b) bruke overskudd av eksternt finansiert virksomhet ved virksomheten eller i randsonen til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye enheter eller deltakelse i enheter i virksomhetens randsone.
   c) bruke utbytte fra selskap eller enheter i virksomhetens randsone som virksomheten etter fullmakt har opprettet eller kjøpt aksjer i. Utbyttet kan benyttes i driften av virksomheten eller som stiftelseskapital.
   d) selge aksjer i selskap som virksomheten har opprettet eller kjøpt aksjer i. Salgssummen skal føres tilbake til virksomhetens driftsmidler.
3. Kunnskapsdepartementet kan gi Høgskolen i Narvik fullmakt til å selge aksjene sine i Norut Gruppen AS til Nordland fylkeskommune og bruke salgssummen til å kjøpe aksjer i Norut Teknologi AS:

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirkedepartementet i 2007 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 340 post 1	kap. 3340 post 1
kap. 340 post 21	kap. 3340 post 2
kap. 341 post 1	kap. 3341 post 1
kap. 341 post 21	kap. 3341 post 2
kap. 342 post 1	kap. 3342 postene 1 og 4

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2007 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd	140 mill. kroner

VII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2007 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1020 postene 1 og 21	kap. 4020 post 3
kap. 1021 postene 1 og 21	kap. 4021 post 1
kap. 1022 postene 1 og 21	kap. 4022 post 1

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil stemme imot rammen. – Det stemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 55 mot 47 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.54.25)

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Anders Anundsen satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige forslag for etablering av en ordning med bok- og materialkort, som sikrer elever i videregående skole gratis skolemateriell.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:112 (2005-2006) – forslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn, Åse M. Schmidt og Bård Hoksrud om etablering av en ordning med fritt skolemateriell for elever i videregående skole som bok- og materialkort – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet ble innstillingen bifalt med 80 mot 22 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.55.26)

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Anders Anundsen satt fram to forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen på nytt vurdere søknaden om godkjenning av Den norske skolen i Mopti, Mali.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om unntak fra § 1-5 om forsøksvirksomhet i friskoleloven.»

Det voteres alternativt mellom disse forslagene og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:6 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Dagrun Eriksen og Bjørg Tørresdal om å på nytt vurdere godkjenning av Den norske skolen i Mopti, Mali, og åpne for unntak i friskoleloven – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 55 mot 47 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.56.27)

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har Olemic Thommessen satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide en opptrappingsplan frem mot 2009 med sikte på at det på landsbasis innføres språkkartlegging av fireåringer på helsestasjonens fireårskontroll, og tilbud om tiltak og veiledning der det er behov for det.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:103 (2005-2006) – forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Olemic Thommessen, Ine Marie Eriksen og Kari Lise Holmberg om kartlegging av språkferdigheter på helsestasjonens fireårskontroll – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 56 mot 46 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.57.30)

S a k n r . 5

Referat

1. (95) Regionale fortrinn – regional framtid (St.meld. nr. 12 (2006-2007))
   Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen
2. (96) Et aktivt og langsiktig eierskap (St.meld. nr. 13 (2006-2007))
   Enst.: Sendes næringskomiteen.

Presidenten: Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 18.58.

Trykt 8/1 2007